

GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY

**INFORMACJA O SYTUACJI
SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ KRAJU
SIERPIEŃ 2012**

Warszawa, 24 września 2012 r.

Spis treści

	strona
Wstęp.....	3
Rynek pracy	5
Wynagrodzenia i świadczenia społeczne	10
Ceny.....	14
Rolnictwo.....	21
Przemysł	26
Budownictwo	30
Budownictwo mieszkaniowe	32
Rynek wewnętrzny	34
Transport.....	36
Bilans płatniczy	38
Handel zagraniczny	40
Pieniądz.....	47
Budżet państwa.....	50
* *	
*	
Wyniki finansowe banków	54
Wyniki finansowe ubezpieczycieli	57
Produkt krajowy brutto	61
Wybrane wskaźniki sytuacji społeczno-gospodarczej kraju.....	68
Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne.....	70

Wstęp

Po niewielkiej poprawie w lipcu br., w sierpniu w kluczowych obszarach gospodarki obserwowano spowolnienie dynamiki. Produkcja sprzedana przemysłu rosła wyraźnie wolniej niż w poprzednich okresach i ukształtowała się nieznacznie powyżej poziomu ubiegłorocznego, kiedy obserwowano znaczny wzrost. Nieco mniejszy niż w lipcu był również wzrost sprzedaży detalicznej. W okresie lipiec–sierpień br. dynamika produkcji sprzedanej w przemyśle i sprzedaży detalicznej w skali roku była zbliżona do uzyskanej w II kwartale br. Produkcja budowlano-montażowa w trzecim z kolei miesiącu była niższa niż przed rokiem. W warunkach spowolnienia gospodarczego obserwowano dalsze osłabienie tempa wzrostu cen producentów w przemyśle oraz spadek cen produkcji budowlano-montażowej. Wzrost cen konsumpcyjnych był wolniejszy niż w poprzednich miesiącach, ale – podobnie jak w lipcu br. – szybszy niż przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń w sektorze przedsiębiorstw. Trudniejsza niż przed rokiem była sytuacja na rynku pracy – stabilizacji poziomu przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw towarzyszył wzrost bezrobocia rejestrowanego.

Produkcja sprzedana przemysłu w sierpniu br. była tylko nieco wyższa niż przed rokiem (o 0,5%, a po wyeliminowaniu wpływu czynników sezonowych – o 1,9%). Niewielki wzrost odnotowano we wszystkich sekcjach, z wyjątkiem górnictwa i wydobywania. Spośród głównych grupowań przemysłowych wyższa niż przed rokiem była jedynie produkcja dóbr konsumpcyjnych trwałych i nietrwałych. Produkcja budowlano-montażowa w sierpniu br. obniżyła się w skali roku o 5,0% (po wyeliminowaniu czynników sezonowych – o 2,7%), przy czym spadek odnotowano w podmiotach zajmujących się głównie budową budynków oraz robotami budowlanymi specjalistycznymi. Sprzedaż detaliczna ukształtowała się na poziomie o 2,3% wyższym niż w sierpniu ub. roku. Nadal wysoki, choć nieco słabszy niż w lipcu br., był wzrost sprzedaży usług w transporcie i wyniósł 11,2%.

Według opinii przedsiębiorców, ogólny klimat koniunktury gospodarczej we wrześniu br. oceniany jest bardziej pesymistycznie niż w poprzednim miesiącu w przetwórstwie przemysłowym, budownictwie, handlu i większości usług. Przedsiębiorstwa przetwórstwa przemysłowego oraz jednostki budowlane formułują negatywne, gorsze niż w sierpniu br. oceny bieżące i przyszłe dotyczące portfela zamówień oraz produkcji. Trudniejsza jest sytuacja finansowa przedsiębiorstw z tych sekcji. Jednostki handlu detalicznego wskazują na możliwość dalszego ograniczania sprzedaży, zwłaszcza bieżącej. Utrzymują się pesymistyczne przewidywania w zakresie popytu na towary oraz trudności w regulowaniu zobowiązań finansowych.

Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w sierpniu br., podobnie jak w lipcu br., ukształtowało się na poziomie sprzed roku. Po kilku miesiącach sezonowego spadku, stopa bezrobocia rejestrowanego zwiększyła się do 12,4% (przed rokiem wyniosła 11,8%). Według wyników badania popytu na pracę, w I półroczu br. utworzono

mniej miejsc pracy niż w analogicznym okresie ub. roku. Jednocześnie zmniejszyła się liczba zlikwidowanych miejsc pracy.

Tempo wzrostu przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń nominalnych brutto w sektorze przedsiębiorstw w sierpniu br. było w skali roku nieco szybsze niż przed miesiącem, ale nadal niewielkie. W rezultacie, pomimo spowolnienia dynamiki cen konsumpcyjnych, siła nabywcza płac była – podobnie jak w lipcu – niższa niż przed rokiem. Utrzymał się, podobny jak przed miesiącem, wzrost realnych emerytur i rent w obu systemach.

Ceny towarów i usług konsumpcyjnych w sierpniu br. wzrosły w skali roku o 3,8% (wobec 4,0% w lipcu br.). Zwolniła dynamika cen towarów i usług w zakresie transportu oraz cen związanych z mieszkaniem. Szybciej niż przed miesiącem rosły natomiast ceny żywności i napojów bezalkoholowych.

Na rynku rolnym w sierpniu br. ceny większości podstawowych produktów rolnych w skupie, z wyjątkiem cen ziemniaków i mleka, kształtowały się powyżej poziomu sprzed roku. Wyniki lipcowego badania wskazują na pogłębienie w skali roku tendencji spadkowej w pogłowie trzody chlewnej. Według przedwynikowego szacunku głównych ziemioplodów rolnych i ogrodnich, tegoroczne zbiory zbóż podstawowych z mieszkankami zbożowymi będą zbliżone do ubiegłorocznych oraz nieco niższe w porównaniu ze średnią z lat 2006–2010. Zbiory rzepaku i rzepiku szacuje się na wyższym poziomie niż przed rokiem. Korzystniejsze od uzyskanych w ub. roku będą również zbiory owoców. Mniejsze od ubiegłorocznych będą natomiast zbiory warzyw gruntowych, ziemniaków i buraków cukrowych.

W handlu zagranicznym w okresie styczeń–lipiec br. obserwowano szybszy wzrost eksportu niż importu w złotych, co wpłynęło na poprawę ujemnego salda wymiany w skali roku. W rezultacie znacznego wzrostu obrotów z krajami Europy Środkowo-Wschodniej, zwiększył się udział tej grupy krajów w wymianie ogółem. Niższy niż przed rokiem był natomiast udział krajów rozwiniętych, w tym krajów UE. W I półroczu br. eksport w cenach stałych wzrósł w skali roku o 3,0% , a import obniżył się o 3,8%. Relacje cenowe w wymianie towarowej kształtowały się gorzej niż przed rokiem – wskaźnik terms of trade w I półroczu br. wyniósł 96,8.

Deficyt budżetu państwa w okresie styczeń–sierpień br. wyniósł 22,9 mld zł, co stanowiło 65,5% kwoty założonej w ustawie budżetowej. Dochody wyniosły 189,5 mld zł, a wydatki – 212,5 mld zł, tj. odpowiednio 64,5% i 64,6% planowanej kwoty.

Rynek pracy

W sierpniu br., podobnie jak w lipcu br., przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw kształtowało się na poziomie sprzed roku. Zahamowany został obserwowany w poprzednich miesiącach sezonowy spadek bezrobocia rejestrowanego – zarówno liczba bezrobotnych, jak i stopa bezrobocia były wyższe niż przed miesiącem i przed rokiem.

Według wyników badania popytu na pracę, w I półroczu br. utworzono mniej miejsc pracy niż przed rokiem, ale jednocześnie zmniejszyła się skala likwidacji miejsc pracy.

Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw¹ w sierpniu br. wyniosło 5522,2 tys. osób i, podobnie jak przed miesiącem, nie zmieniło się w stosunku do notowanego przed rokiem (wobec wzrostu o 3,1% w sierpniu ub. roku). Wzrost utrzymał się m.in. w działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (o 3,6%), informacji i komunikacji (o 2,9%), transporcie i gospodarce magazynowej (o 2,7%), górnictwie i wydobywaniu (o 1,5%) oraz dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji (o 1,4%). Obniżyło się zatrudnienie m.in. w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 6,2%), zakwaterowaniu i gastronomii (o 5,5%), a także administrowaniu i działalności wspierającej (o 0,8%) oraz przetwórstwie przemysłowym (o 0,7%).

Przeciętne zatrudnienie kształtowało się następująco:

Wyszczególnienie	2012		2011		2012	
	VIII			I-VIII		
	w tys.	analogiczny okres roku poprzedniego=100			w tys.	
Sektor przedsiębiorstw	5522,2	100,0	103,1	103,7	100,3	5550,1
w tym:						
Przemysł	2464,5	99,2	101,9	102,5	99,1	2474,8
górnictwo i wydobywanie.....	170,2	101,5	93,8	93,0	102,1	170,9
przetwórstwo przemysłowe	2041,3	99,3	102,3	103,1	99,1	2047,9
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	142,5	93,8	104,9	105,2	94,8	145,7
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja.....	110,5	101,4	104,5	104,7	101,4	110,3
Budownictwo	478,4	100,9	107,3	108,3	103,8	484,7
Handel; naprawa pojazdów samochodowych.....	1116,4	100,4	102,5	102,7	100,7	1123,4
Transport i gospodarka magazynowa	480,8	102,7	101,8	101,7	102,7	483,4
Zakwaterowanie i gastronomia	110,7	94,5	109,0	108,6	95,3	110,6
Informacja i komunikacja	171,1	102,9	104,4	102,7	103,6	170,9
Obsługa rynku nieruchomości.....	96,4	99,9	106,3	108,9	98,0	97,2
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ^a	165,8	103,6	109,6	109,3	105,1	167,1
Administrowanie i działalność wspierająca	307,2	99,2	103,1	107,0	98,1	307,1

^a Nie obejmuje działów: Badania naukowe i prace rozwojowe oraz Działalność weterynaryjna.

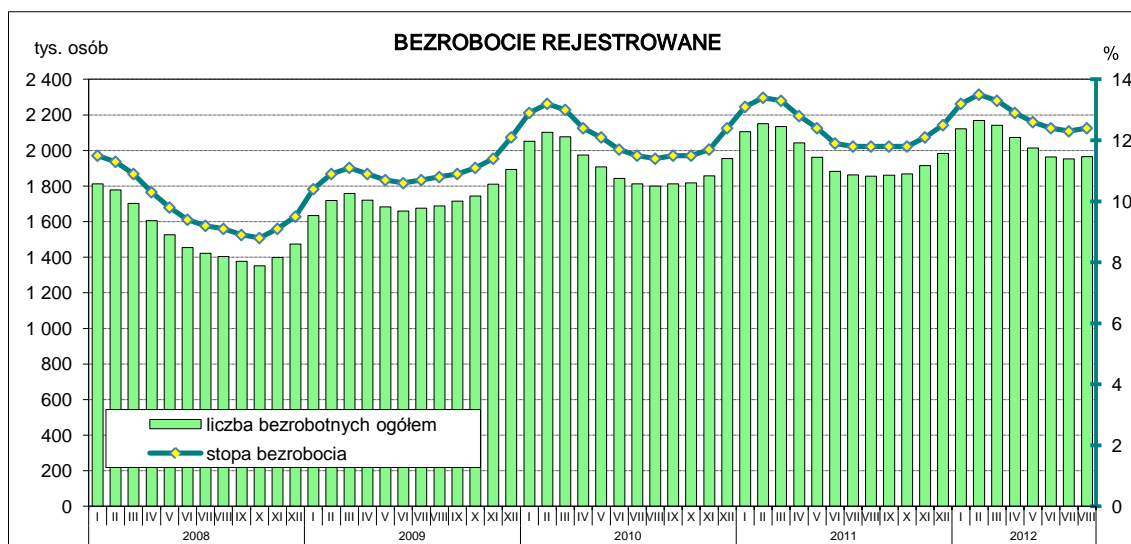
Spśród działów o znaczącym udziale w zatrudnieniu, wzrost przeciętnego zatrudnienia w skali roku obserwowano m.in. w przedsiębiorstwach zajmujących się produkcją wyrobów z metali (o 4,1%), transportem lądowym i rurociągowym (o 4,0%),

¹ W jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

robotami budowlanymi specjalistycznymi (o 3,7%) oraz magazynowaniem i działalnością usługową wspomagającą transport (o 3,4%). Utrzymał się notowany od kilku lat spadek zatrudnienia w produkcji odzieży (7,8%). Niższe niż przed rokiem było również zatrudnienie w produkcji mebli, a także handlu hurtowym i detalicznym pojazdami samochodowymi oraz ich naprawie (po 4,1%), produkcji wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny (o 3,0%), artykułów spożywczych (o 2,6%) oraz budowie budynków (o 1,9%).

W okresie styczeń–sierpień br. przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw wyniosło 5550,1 tys. osób i było o 0,3% wyższe niż przed rokiem (wobec wzrostu o 3,7% w analogicznym okresie ub. roku).

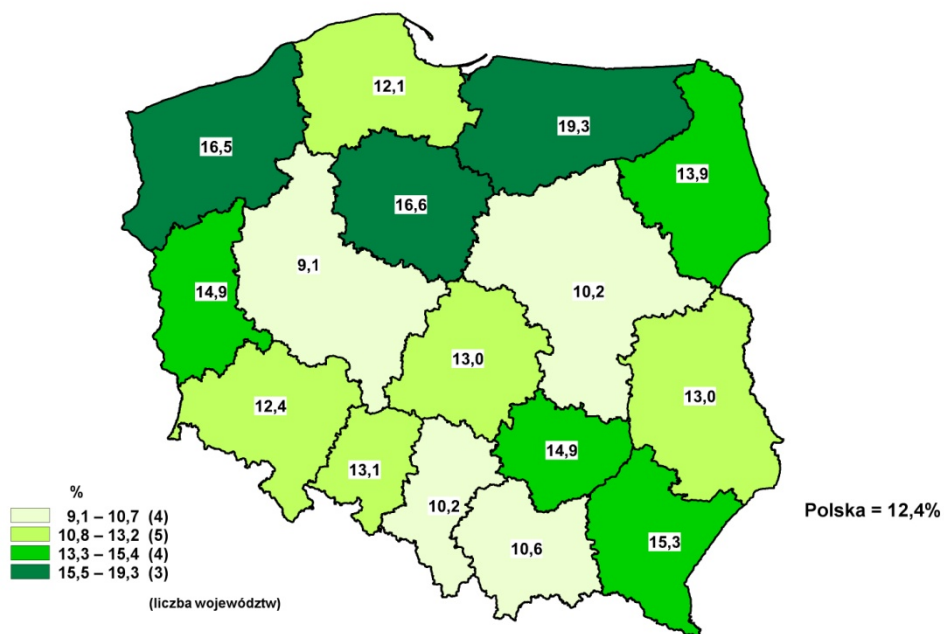
W końcu sierpnia br. liczba **bezrobotnych zarejestrowanych** w urzędach pracy ukształtowała się na poziomie 1964,7 tys. i zwiększyła się w porównaniu z poprzednim miesiącem o 0,6% (o 11,5 tys.), a w skali roku – o 5,9% (o 109,4 tys.). **Stopa bezrobocia rejestrowanego** wyniosła 12,4%, tj. wzrosła o 0,1 p.proc. wobec notowanej przed miesiącem i o 0,6 p.proc. w stosunku do obserwowanej przed rokiem.

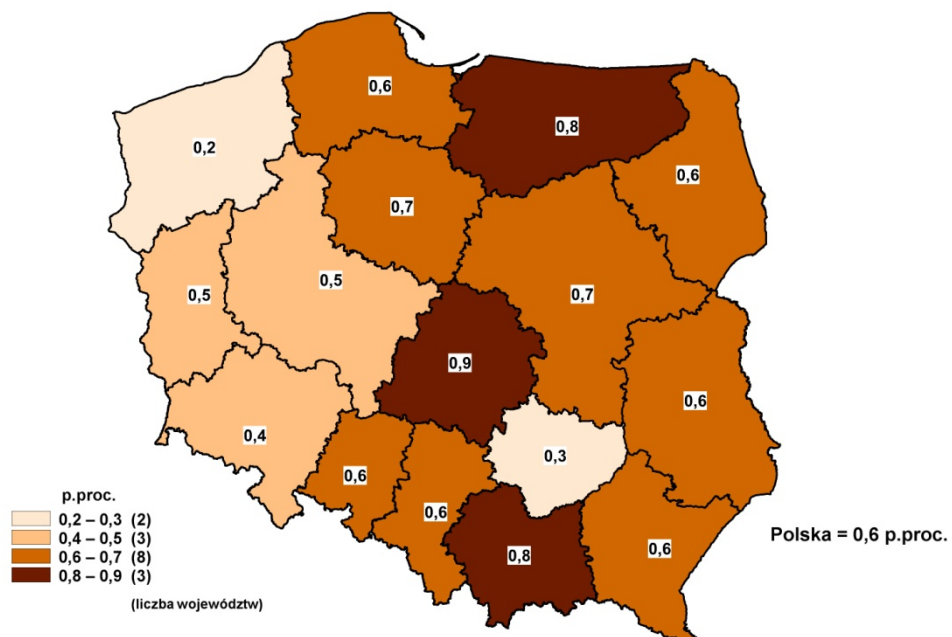
Stopa bezrobocia w województwach kształtowała się w granicach od 9,1% w wielkopolskim do 19,3% w warmińsko-mazurskim. W ujęciu miesięcznym wzrosła ona w większości województw, z wyjątkiem wielkopolskiego, dolnośląskiego, łódzkiego, opolskiego i lubuskiego, w których nie uległa zmianie. W porównaniu z sierpnieniem ub. roku stopa bezrobocia zwiększyła się we wszystkich województwach, najbardziej w województwie łódzkim (o 0,9 p.proc.) oraz małopolskim i warmińsko-mazurskim (o 0,8 p.proc.).

W końcu sierpnia br. w **strukturze zarejestrowanych bezrobotnych** udział kobiet wyniósł 53,6%, tj. o 1,4 p.proc. mniej niż przed rokiem. Obniżył się również odsetek osób bez prawa do zasiłku i absolwentów (po 0,2 p.proc. do odpowiednio 83,9% i 4,2%). Zwiększył się natomiast udział osób wcześniej pracujących (o 1,5 p.proc. do 80,8%), w tym osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładów pracy (o 0,5 p.proc. do 4,3%).

STOPA BEZROBOCIA REJESTROWANEGO Stan w końcu sierpnia 2012 r.

ZMIANY STOPY BEZROBOCIA REJESTROWANEGO Sierpień 2012 r. do sierpnia 2011 r.

Spośród osób bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy, wzrósł w skali roku odsetek osób długotrwale bezrobotnych², których liczba w czwartym miesiącu z kolei przekraczała połowę zarejestrowanych ogółem (w porównaniu z sierpniem ub. roku wzrost udziału o 0,6 p.proc. do 51,0%). Zwiększył się również udział osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia (o 0,7 p.proc. do 22,8%) oraz osób samotnie wychowujących co najmniej jedno dziecko w wieku do 18 roku życia (o 0,3 p.proc. do 8,9%). Obniżył się natomiast odsetek osób bezrobotnych do 25 roku życia (o 1,3 p.proc. do 19,5%) oraz osób, które nie posiadały kwalifikacji zawodowych (o 0,5 p.proc. do 29,7%). Na poziomie zbliżonym do notowanego przed rokiem pozostał udział osób niepełnosprawnych (5,4%). W największym stopniu wzrosła liczba bezrobotnych samotnie wychowujących co najmniej jedno dziecko w wieku do 18 roku życia (o 10,0%), zmniejszyła się natomiast nieznacznie liczba osób bezrobotnych do 25 roku życia (o 0,4%).

W sierpniu br. liczba **nowo zarejestrowanych bezrobotnych** wyniosła 207,3 tys. osób i była o 2,6% niższa niż przed miesiącem i o 2,5% wyższa niż w sierpniu ub. roku. Najliczniejszą grupę nadal stanowiły osoby rejestrujące się po raz kolejny, ale ich udział w nowo zarejestrowanych ogółem zmniejszył się w skali roku (o 0,9 p.proc. do 76,6%). Wzrósł natomiast odsetek osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładów pracy oraz absolwentów (po 0,8 p.proc. do odpowiednio 3,0% i 12,9%), osób zamieszkałych na wsi (o 0,7 p.proc. do 40,5%), a także osób dotychczas niepracujących (o 0,6 p.proc. do 23,7%).

Z ewidencji bezrobotnych w sierpniu br. **skreślono** 195,8 tys. osób, tj. mniej o 12,6% niż przed miesiącem i o 6,8% – niż przed rokiem. Główną przyczynę wyrejestrowania nadal stanowiło podjęcie pracy, w wyniku czego z rejestru bezrobotnych skreślono 79,7 tys. osób (wobec 91,4 tys. przed miesiącem i 84,0 tys. przed rokiem). Udział tej kategorii w ogólnej liczbie wyrejestrowanych zwiększył się w skali roku (o 0,7 p.proc. do 40,7%). Pracę niesubsydiowaną (w tym sezonową) podjęło 71,3 tys. osób, a subsydiowaną (m.in. prace interwencyjne i roboty publiczne) – 8,4 tys. osób (przed rokiem odpowiednio 74,9 tys. i 9,1 tys.). Spośród osób wykreślonych z ewidencji wzrósł również odsetek osób, które rozpoczęły staż lub szkolenie u pracodawców (o 0,8 p.proc. do 8,7%). Zmniejszył się natomiast nieznacznie udział osób, które utraciły status bezrobotnego w wyniku niepotwierdzenia gotowości do podjęcia pracy (o 0,2 p.proc. do 34,3%) i osób, które dobrowolnie zrezygnowały ze statusu bezrobotnego (o 0,1 p.proc. do 6,2%). Na poziomie sprzed roku pozostał odsetek osób, które nabyły prawa emerytalne i rentowe (0,9%).

W sierpniu br. do urzędów pracy zgłoszono 74,4 tys. **ofert zatrudnienia**³, tj. więcej niż przed miesiącem (o 15,6%) i przed rokiem (o 2,6%). Oferty z sektora publicznego stanowiły 22,4% ogółu ofert (wobec 15,4% w lipcu br. i 18,9% w sierpniu ub. roku). W ujęciu miesięcznym liczba ofert wzrosła w obu sektorach własności, w znacznie większym stopniu w sektorze publicznym (o 68,2%) niż w sektorze prywatnym (o 6,0%). W skali roku w sektorze publicznym liczba ofert zwiększyła się (o 21,6%), natomiast w sektorze prywatnym obserwowano jej spadek (o 1,9%). W końcu sierpnia br. oferty

² Do długotrwale bezrobotnych zalicza się osoby pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego w miejscu pracy.

³ Dotyczy wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej.

zatrudnienia niewykorzystane dłużej niż jeden miesiąc stanowiły 25,3% ogółu ofert (wobec 27,0% przed miesiącem i 24,8% przed rokiem).

W końcu sierpnia br. zadeklarowano więcej niż przed miesiącem i przed rokiem zwolnień grupowych – 488 zakładów **zadeklarowało zwolnienie** 39,3 tys. pracowników, w tym 11,4 tys. osób z sektora publicznego (w końcu lipca br. odpowiednio 432 zakłady, 38,5 tys. pracowników, w tym 11,4 tys. z sektora publicznego, natomiast w końcu sierpnia ub. roku – 434 zakłady, 37,3 tys. pracowników, w tym 23,6 tys. z sektora publicznego).

Według wyników kwartalnego badania **popytu na pracę**, w końcu II kwartału br. liczba **wolnych miejsc pracy** wyniosła 51,8 tys. i była niższa niż przed rokiem o 15,2%. Wolnymi miejscami pracy dysponowało 18,9 tys. podmiotów (tj. 3,4% badanych jednostek) wobec 24,2 tys. podmiotów (tj. 4,1% badanych jednostek) przed rokiem. Spadek liczby wolnych miejsc pracy odnotowano we wszystkich kategoriach wielkości podmiotów: w jednostkach o liczbie pracujących powyżej 49 osób – o 12,6%, w podmiotach o liczbie pracujących 10–49 osób – o 9,1%, a w jednostkach o liczbie pracujących poniżej 10 osób – o 23,0%. W porównaniu z sytuacją sprzed roku w strukturze wolnych miejsc pracy według sekcji w największej skali obniżył się udział budownictwa (o 2,8 p.proc. do 12,2%) oraz handlu; naprawy pojazdów samochodowych (o 2,0 p.proc. do 14,6%). Najbardziej zwiększył się natomiast udział transportu i gospodarki magazynowej (o 2,4 p.proc. do 8,6%), działalności finansowej i ubezpieczeniowej (o 1,7 p.proc. do 3,8%) oraz administrowania i działalności wspierającej (o 1,3 p.proc. do 4,5%).

W porównaniu z końcem II kwartału ub. roku w strukturze wolnych miejsc pracy według zawodów w największym stopniu zmniejszył się udział miejsc pracy dla robotników przemysłowych i rzemieślników (o 2,5 p.proc. do 26,3%). Wzrósł natomiast odsetek wolnych miejsc pracy przeznaczonych m.in. dla specjalistów (o 3,2 p.proc. do 19,7%).

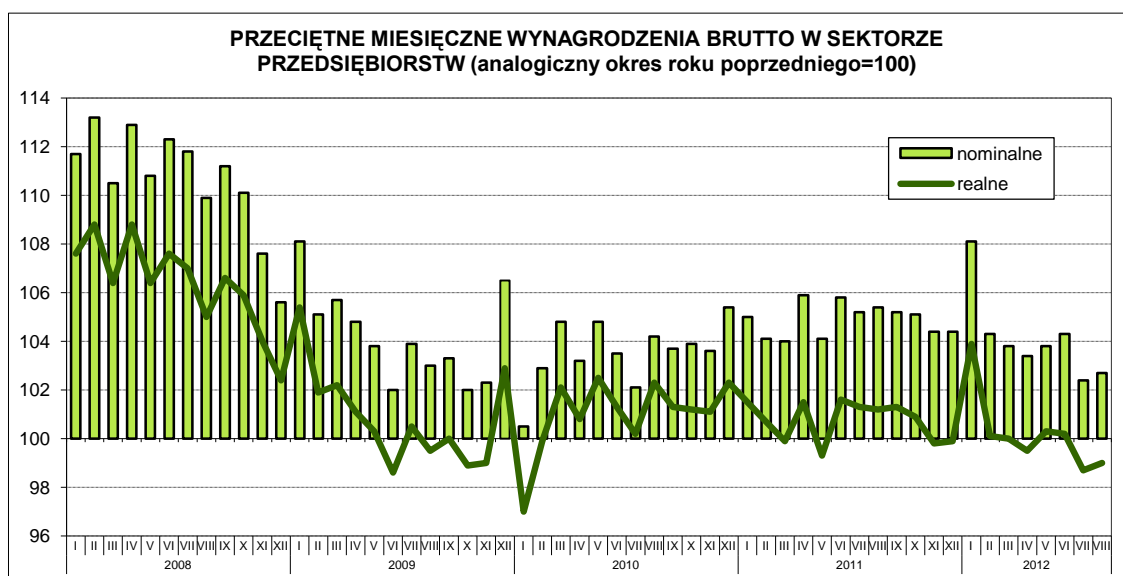
W I półroczu br. **utworzono** 281,5 tys. **nowych miejsc pracy**, tj. o 14,1% mniej niż przed rokiem. Spadek odnotowano we wszystkich kategoriach wielkości podmiotów: w jednostkach dużych – o 16,5%, średnich – o 19,4% i małych – o 8,5%. W ogólnej liczbie nowych miejsc pracy zmniejszył się udział stanowisk utworzonych m.in. w budownictwie (o 1,5 p.proc. do 14,9%), działalności finansowej i ubezpieczeniowej (o 1,4 p.proc. do 2,1%), handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 1,3 p.proc. do 20,6%) oraz przetwórstwie przemysłowym (o 1,2 p.proc. do 21,1%), a zwiększył się – m.in. w administrowaniu i działalności wspierającej (o 2,6 p.proc. do 8,0%).

Spośród nowo utworzonych miejsc pracy w końcu II kwartału br. wolnych było jeszcze 11,5 tys. miejsc – najwięcej w przetwórstwie przemysłowym (20,9%), budownictwie (14,5%) oraz handlu; naprawie pojazdów samochodowych (12,3%).

W okresie styczeń–czerwiec br. **zlikwidowano** 179,7 tys. miejsc pracy, tj. o 11,1% mniej niż przed rokiem. Skala likwidacji miejsc pracy była mniejsza we wszystkich kategoriach wielkości podmiotów: w jednostkach dużych – o 1,8%, średnich – o 8,3% i małych – o 20,7%. W strukturze zlikwidowanych miejsc pracy ogółem według sekcji niższy niż przed rokiem był udział miejsc m.in. w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 1,1 p.proc. do 24,0%). Zwiększył się natomiast udział miejsc zlikwidowanych m.in. w administrowaniu i działalności wspierającej (o 1,1 p.proc. do 7,4%).

Wynagrodzenia i świadczenia społeczne

W sierpniu br. utrzymał się niewielki, nieznacznie szybszy niż w poprzednim miesiącu, wzrost przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto w sektorze przedsiębiorstw. Siła nabywcza płac była jednak mniejsza niż przed rokiem, pomimo osłabienia dynamiki cen konsumpcyjnych. Przeciętne nominalne i realne miesięczne świadczenia społeczne w obu systemach rosły w tempie zbliżonym do obserwowanego w poprzednich miesiącach.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw⁴ w sierpniu br. wyniosło 3686,45 zł i było wyższe niż przed rokiem o 2,7% (w lipcu br. odnotowano wzrost o 2,4%, a w sierpniu ub. roku – o 5,4%). Płace wzrosły w większości sekcji, m.in. w administrowaniu i działalności wspierającej (o 6,0%), przetwórstwie przemysłowym (o 4,1%), handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 3,0%) oraz transporcie i gospodarce magazynowej (o 2,9%). Niższe niż przed rokiem były wynagrodzenia w górnictwie i wydobywaniu (o 2,4%) oraz w budownictwie (o 1,5%).

Spośród działów o znaczącym udziale w zatrudnieniu znacznie wzrosły wynagrodzenia m.in. w produkcji odzieży (o 5,6%), produkcji maszyn i urządzeń (o 5,2%), produkcji wyrobów z metali oraz handlu hurtowym i detalicznym pojazdami samochodowymi oraz ich naprawie (po 5,1%), magazynowaniu i działalności usługowej wspomagającej transport (o 5,0%), a także produkcji pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (o 4,2%). Spadły natomiast wynagrodzenia m.in. w budowie budynków (o 4,1%) oraz wydobywaniu węgla kamiennego i węgla brunatnego (o 3,2%).

⁴ W przedsiębiorstwach o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

W okresie styczeń–sierpień br. **przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw** wyniosło 3682,11 zł i było o 3,9% wyższe niż w analogicznym okresie ub. roku (wobec wzrostu o 5,1% przed rokiem). Wynagrodzenia zwiększyły się we wszystkich sekcjach, a najwyższe tempo wzrostu notowane było w administrowaniu i działalności wspierającej (7,9%), obsłudze rynku nieruchomości (5,4%) oraz przetwórstwie przemysłowym (5,0%).

Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	2012		2011		2012	
	VIII			I–VIII		
	w zł	analogiczny okres roku poprzedniego=100			w zł	
Sektor przedsiębiorstw	3686,45	102,7	105,4	105,1	103,9	3682,11
w tym:						
Przemysł.....	3791,69	102,8	106,5	105,8	104,6	3773,98
górnictwo i wydobywanie.....	6190,58	97,6	115,2	111,5	102,7	6129,14
przetwórstwo przemysłowe.....	3469,86	104,1	105,3	105,5	105,0	3450,65
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	5690,26	100,5	110,6	106,9	103,7	5691,95
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	3593,67	101,6	104,9	104,0	103,2	3593,87
Budownictwo	3751,47	98,5	104,3	104,7	100,8	3658,64
Handel; naprawa pojazdów samochodowych	3307,41	103,0	104,6	104,6	103,3	3343,73
Transport i gospodarka magazynowa	3497,02	102,9	104,5	104,0	103,0	3429,20
Zakwaterowanie i gastronomia.....	2509,66	101,5	103,4	103,6	102,0	2501,26
Informacja i komunikacja	6451,37	101,1	103,1	105,5	100,4	6522,68
Obsługa rynku nieruchomości.....	3763,36	102,5	106,3	104,0	105,4	3805,21
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ^a	5258,76	101,8	100,6	101,3	101,5	5380,72
Administrowanie i działalność wspierająca	2477,47	106,0	109,3	107,6	107,9	2474,88

a Nie obejmuje działów: Badania naukowe i prace rozwojowe oraz Działalność weterynaryjna.

Kwota wynagrodzeń w sektorze przedsiębiorstw w okresie styczeń–sierpień br. była wyższa niż w analogicznym okresie ub. roku o 4,2% (przed rokiem wzrost o 9,0%).

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w **sektorze publicznym** w okresie styczeń–sierpień br. ukształtowało się na poziomie 4370,92 zł (tj. o 4,0% wyższym niż przed rokiem). W sierpniu br. przeciętna płaca brutto wyniosła 4344,72 zł i zwiększyła się o 1,8% w skali roku. W **sektorze prywatnym**, w okresie ośmiu miesięcy br., przeciętne wynagrodzenie brutto wyniosło 3574,58 zł i wzrosło o 4,1% w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku, a jego relacja w stosunku do płacy brutto w sektorze publicznym nieznacznie zwiększyła się – z 81,7% do 81,8%. W sierpniu br. przeciętne wynagrodzenie brutto w sektorze prywatnym było o 3,0% wyższe niż przed rokiem i ukształtowało się na poziomie 3584,17 zł.

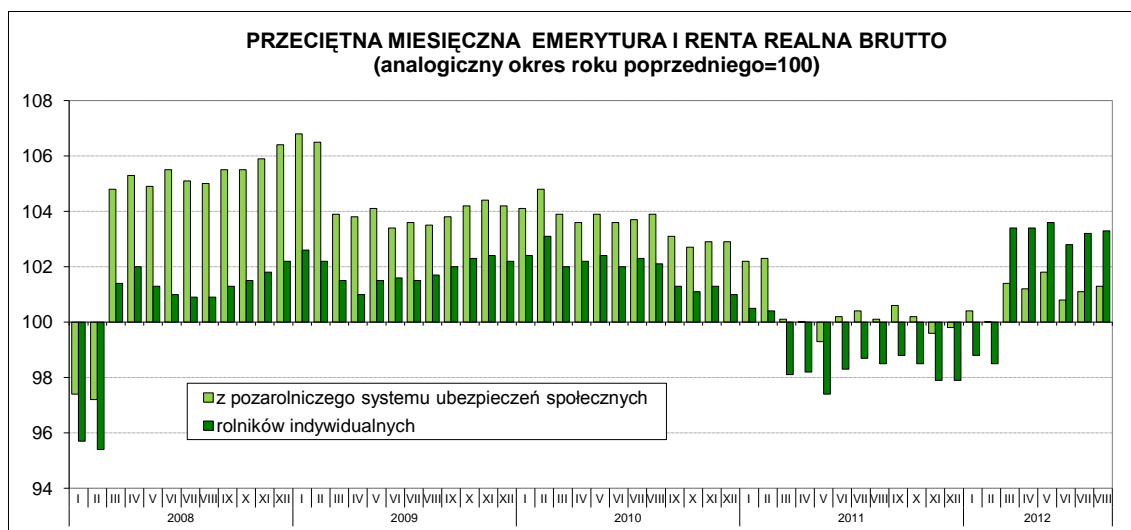
W sierpniu br. **siła nabywcza przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw** była niższa niż przed rokiem o 1,0% (wobec wzrostu

w sierpniu ub. roku o 1,2%). W okresie styczeń–sierpień br. przeciętna miesięczna płaca realna brutto pozostała na poziomie zbliżonym do notowanego przed rokiem (kiedy obserwowano wzrost odpowiednio o 1,1%).

Liczba emerytów i rencistów oraz przeciętne miesięczne świadczenia brutto kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	Liczba emerytów i rencistów		Przeciętne miesięczne świadczenie brutto			
	VIII 2012				I–VIII 2012	
	w tys.	VIII 2011=100	w zł	VIII 2011=100	w zł	I–VIII 2011=100
Emerytury i renty:						
z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych	7749,4	99,2	1832,67	105,6	1811,30	105,4
emerytury	5238,8	99,8	1950,31	105,2	1929,75	105,1
renty z tytułu niezdolności do pracy..	1151,1	95,6	1462,94	106,4	1442,55	106,2
renty rodzinne	1359,5	100,3	1692,42	105,8	1671,61	105,5
rolników indywidualnych...	1281,2	96,9	1059,39	107,6	1048,93	106,5

Przeciętna miesięczna nominalna **emerytura i renta brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych** w sierpniu br. była o 5,6% wyższa niż przed rokiem i wyniosła 1832,67 zł. W okresie styczeń–sierpień br. ukształtowała się na poziomie 1811,30 zł (wzrost w skali roku o 5,4%). W sierpniu br. przeciętna miesięczna realna emerytura i renta brutto w systemie pracowniczym była o 1,3% wyższa niż przed rokiem, natomiast w okresie ośmiu miesięcy br. była wyższa o 1,0%.

Przeciętna miesięczna nominalna **emerytura i renta brutto rolników indywidualnych** w sierpniu br. ukształtowała się na poziomie 1059,39 zł i wzrosła w ujęciu rocznym o 7,6%. W okresie styczeń–sierpień br. wyniosła 1048,93 zł, tj. więcej niż przed rokiem o 6,5%. Przeciętna miesięczna realna emerytura i renta brutto rolników

indywidualnych w sierpniu br. była wyższa niż przed rokiem o 3,3%, a w okresie ośmiu miesięcy br. – o 2,0%.

Kwota brutto **zasiłków dla bezrobotnych** (bez składki na ubezpieczenie społeczne) wyniosła w okresie styczeń–sierpień br. 1814,9 mln zł, tj. o 8,2% więcej niż w analogicznym okresie ub. roku. W sierpniu br. wypłacono bezrobotnym 221,7 mln zł, tj. o 0,5% więcej niż w lipcu br. oraz o 14,3% więcej niż przed rokiem.

Wartość wypłat z tytułu **zasiłków i świadczeń przedemerytalnych** w sierpniu br. wyniosła 150,7 mln zł i wzrosła w skali roku – o 12,1% oraz w skali miesiąca – o 1,2%. W okresie styczeń–sierpień br. wypłacono 1148,9 mln zł świadczeń ogółem, tj. więcej o 7,8% niż przed rokiem.

W sierpniu br. zrealizowano 6,2 tys. **wypłat z Funduszu Emerytur Pomostowych** (wobec 4,6 tys. przed rokiem). Łączna kwota wypłat wyniosła 13,8 mln zł i była o 3,5 mln zł wyższa niż w analogicznym okresie ub. roku. W okresie styczeń–sierpień br. suma wypłaconych świadczeń ukształtowała się na poziomie 101,4 mln zł (przed rokiem 73,2 mln zł). Przeciętna liczba osób pobierających świadczenia z tego źródła wyniosła w tym okresie 5,7 tys. (wobec 4,0 tys. przed rokiem).

Ceny

W sierpniu br. ceny towarów i usług konsumpcyjnych wzrosły w skali roku w mniejszym stopniu niż w dwóch poprzednich miesiącach. Wolniejsza, chociaż nadal znaczna, była dynamika cen towarów i usług związanych z transportem oraz mieszkaniem. Wyższy niż w lipcu br. był natomiast wzrost cen żywności i napojów bezalkoholowych. Dalszemu osłabieniu uległa dynamika cen produkcji w przemyśle, a w budownictwie odnotowano spadek cen.

Według wstępnych danych, **ceny produkcji sprzedanej przemysłu** w sierpniu br. były wyższe **niż przed miesiącem** o 0,1%. Wzrost cen notowano w sekcji dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja (o 0,3%) oraz przetwórstwo przemysłowe (o 0,2%). Spośród działów przetwórstwa przemysłowego znacznie wzrosły ceny produkcji m.in. koksu i produktów rafinacji ropy naftowej (o 4,1%), a w mniejszym stopniu – napojów (o 0,7%) oraz artykułów spożywczych (o 0,3%). Niższe były natomiast ceny produkcji m.in. wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (o 0,2%), chemikaliów i wyrobów chemicznych (o 0,3%), mebli (o 0,4%), pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, wyrobów z metali oraz wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (po 0,6%). Spadek cen notowano również w produkcji komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych oraz maszyn i urządzeń (po 0,7%), a także urządzeń elektrycznych (o 1,2%) i metali (o 1,3%). Na poziomie zbliżonym do obserwowanego przed miesiącem kształtowały się ceny w sekcji wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę. Niższe były natomiast ceny w górnictwie i wydobywaniu (o 1,2%).

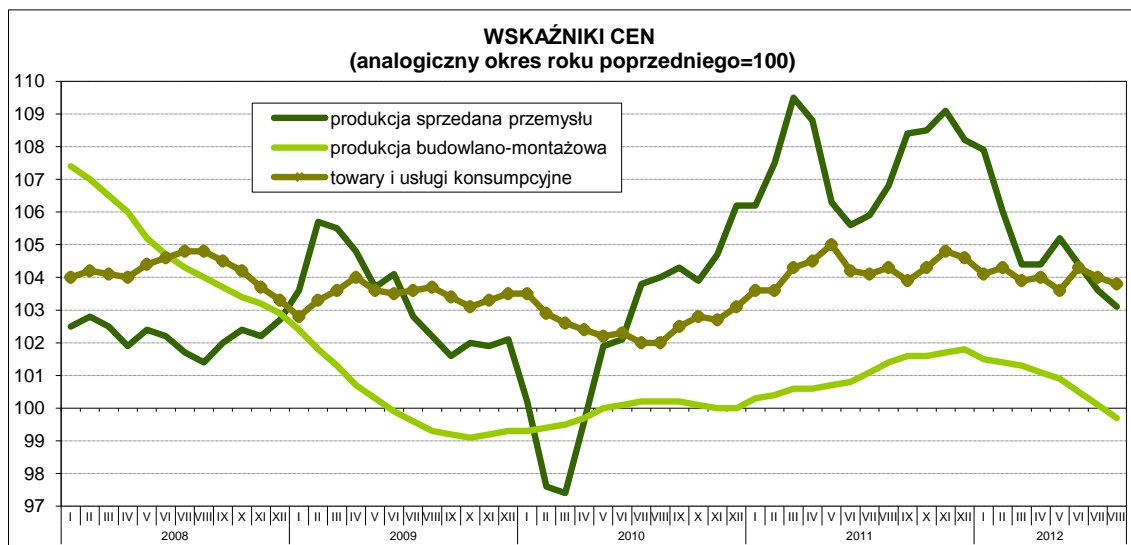
Ceny produkcji sprzedanej przemysłu były w sierpniu br. wyższe **niż przed rokiem** o 3,1% (wobec wzrostu o 3,6% w lipcu br.). Ceny wzrosły w większości sekcji, w tym najbardziej w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 5,8% wobec 6,4% przed miesiącem). Ceny w wytwarzaniu paliw gazowych; dystrybucji i handlu paliwami gazowymi w systemie sieciowym podniesiono o 11,6%, w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w parę wodną, gorącą wodą i powietrze do układów klimatyzacyjnych – o 6,0%, a w wytwarzaniu, przesyłaniu, dystrybucji i handlu energią elektryczną – o 2,9%. Wyższe niż przed rokiem były również ceny w sekcji przetwórstwo przemysłowe (o 3,1% wobec wzrostu o 3,6% w lipcu br.), w tym wzrosły ceny m.in. produkcji koksu i produktów rafinacji ropy naftowej (o 13,1%), artykułów spożywczych (o 3,9%), komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych (o 3,4%), pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (o 3,3%) oraz wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (o 2,9%). Wzrosły również ceny produkcji mebli (o 2,5%), chemikaliów i wyrobów chemicznych oraz maszyn i urządzeń (po 2,1%), a także napojów

(o 1,8%). Spadek cen notowano natomiast m.in. w produkcji wyrobów z metali (o 0,1%), wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (o 0,2%), urządzeń elektrycznych (o 1,4%) oraz metali (o 3,1%). Ceny w sekcji dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja były wyższe niż przed rokiem o 3,0% (wobec 2,9% przed miesiącem). W sekcji górnictwo i wydobywanie ceny spadły o 2,9% (wobec spadku o 2,7% w lipcu br.).

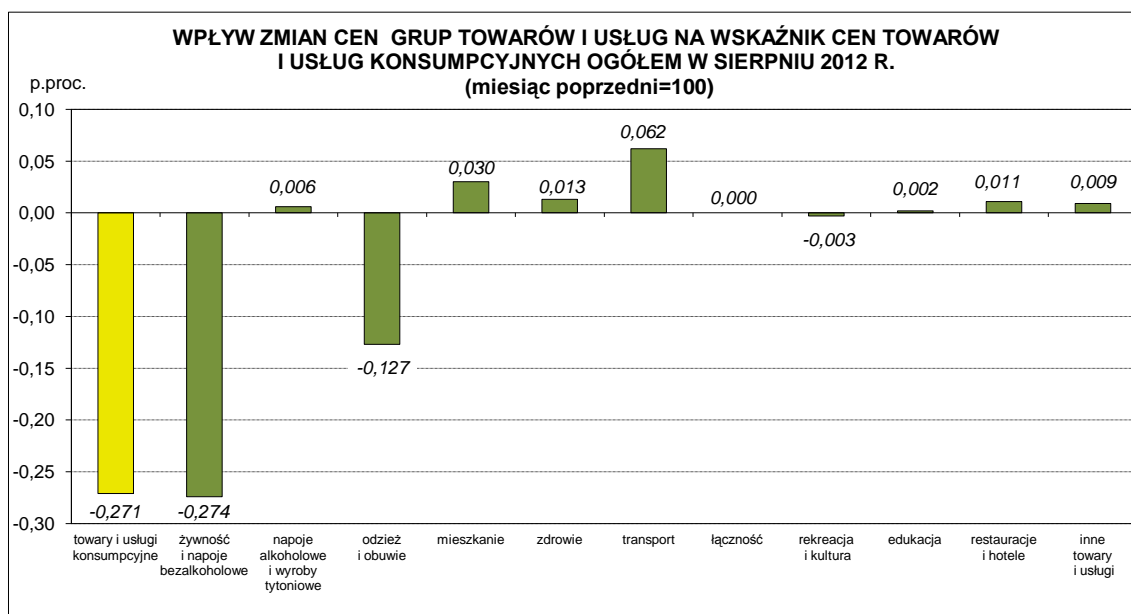
Szacuje się, że **ceny produkcji budowlano-montażowej** w sierpniu br. były niższe niż przed miesiącem o 0,2%, a w skali roku – o 0,3%.

Dynamika cen w przemyśle i budownictwie kształtowała się następująco:

Okresy	Ceny produkcji sprzedanej przemysłu					Ceny produkcji budowlano-montażowej
	ogółem	górnictwo i wydobywanie	przetwórstwo przemysłowe	wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	
2011	Grudzień roku poprzedniego=100					
VIII	104,9	105,6	105,2	102,6	104,3	101,6
2012						
VIII.....	100,0	96,7	99,5	105,6	102,7	99,2
2011	Miesiąc poprzedni=100					
VIII	100,6	99,1	100,7	100,5	100,2	100,3
IX	101,7	100,8	101,9	100,1	100,0	100,1
X	100,1	96,4	100,4	100,0	99,6	100,1
XI	100,9	101,9	100,9	100,1	99,8	100,0
XII.....	100,4	101,3	100,3	100,0	100,9	100,0
2012						
I	100,1	101,9	99,8	101,4	102,1	99,9
II.....	99,5	99,3	99,3	100,2	100,6	99,9
III.....	100,1	99,4	100,1	100,1	100,4	100,0
IV	100,7	98,6	100,5	103,5	100,1	100,0
V	100,4	100,2	100,5	100,1	99,9	99,9
VI	99,5	98,4	99,5	100,1	99,3	99,9
VII.....	99,6	100,1	99,6	100,1	100,0	99,8
VIII.....	100,1	98,8	100,2	100,0	100,3	99,8
2011	Analogiczny okres roku poprzedniego=100					
VIII	106,8	116,2	106,6	103,8	106,3	101,4
IX	108,4	114,3	108,7	104,0	104,9	101,6
X	108,5	110,3	109,2	102,8	104,7	101,6
XI	109,1	110,6	109,9	102,9	104,3	101,7
XII.....	108,2	105,9	109,0	102,8	104,6	101,8
2012						
I	107,9	108,0	108,5	103,6	104,4	101,5
II.....	106,0	105,0	106,3	103,6	104,7	101,4
III.....	104,4	104,5	104,4	103,6	105,3	101,3
IV	104,4	98,8	104,4	107,2	105,1	101,1
V	105,2	100,8	105,2	107,3	104,7	100,9
VI	104,4	98,4	104,4	107,2	103,3	100,5
VII.....	103,6	97,3	103,6	106,4	102,9	100,1
VIII.....	103,1	97,1	103,1	105,8	103,0	99,7
I-VIII.....	104,9	101,2	104,9	105,6	104,2	100,8

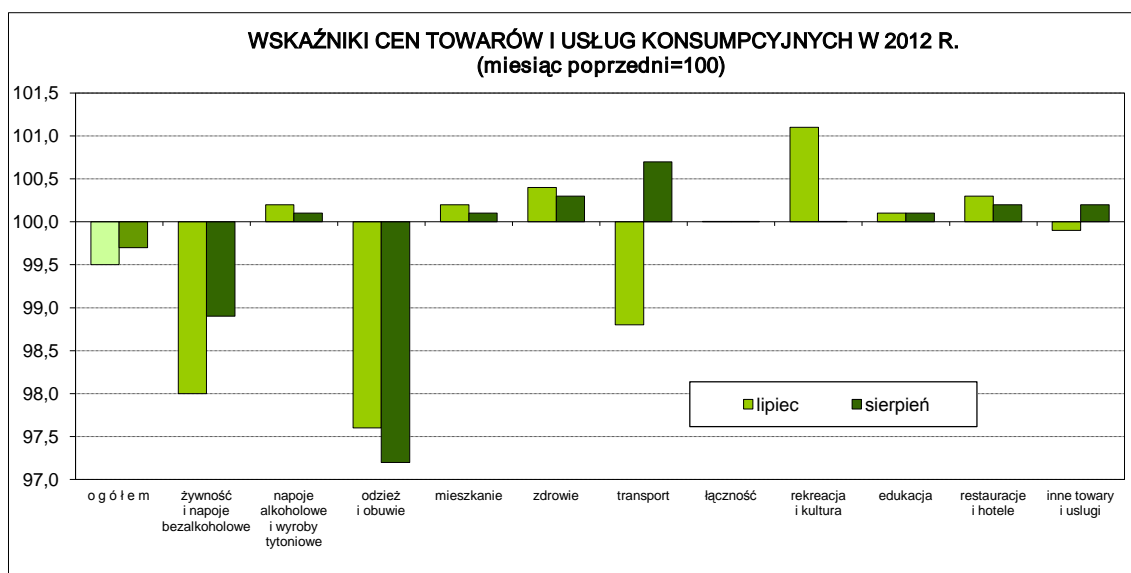

W sierpniu br. **ceny towarów i usług konsumpcyjnych** były o 0,3% niższe niż przed miesiącem. Największy wpływ na wskaźnik cen towarów i usług miały spadki cen żywności i napojów bezalkoholowych oraz odzieży i obuwia, które obniżyły wskaźnik cen ogółem odpowiednio o 0,27 p.proc. i 0,13 p.proc. Wzrosty cen towarów i usług związanych z transportem oraz mieszkaniem wpłynęły na podwyższenie tego wskaźnika odpowiednio o 0,06 p.proc. oraz 0,03 p.proc.

Ceny żywności i napojów bezalkoholowych w sierpniu br. **w skali miesiąca** spadły o 1,1%, przy czym żywność była tańsza o 1,3%, a napoje bezalkoholowe podrożały o 0,2%. Znacznie mniej niż przed miesiącem konsumenci płacili za warzywa (o 9,0%) oraz owoce (o 8,4%). Niższe niż w lipcu były ceny m.in. olejów i pozostałych tłuszczów (o 0,6%), artykułów w grupie „mleko, sery i jaja” (przeciętnie o 0,4%, w tym jaj – o 2,1%, serów –

o 0,2% oraz mleka – o 0,1%), a także ryżu (o 0,2%) oraz cukru (o 0,1%). Wzrosły natomiast ceny m.in. makaronu (o 0,3%) oraz pieczywa, ryb i mąki (po 0,2%). Wyższe niż przed miesiącem były również ceny mięsa (przeciętnie o 0,2%, w tym wędlin oraz mięsa wieprzowego – po 0,3%, mięsa wołowego – o 0,1%, przy spadku cen drobiu – o 0,2%).

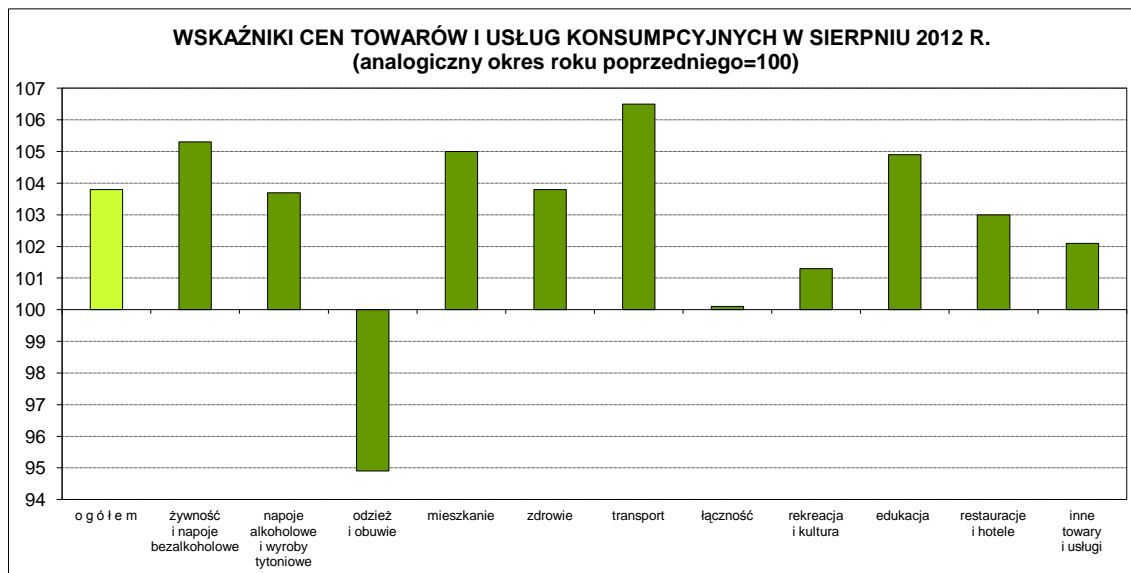
Znacznie niższe niż przed miesiącem były ceny obuwia – o 4,2% oraz odzieży – o 2,2%.

W sierpniu br. ceny towarów i usług związanych z mieszkaniem zwiększyły się o 0,1%. Podniesiono opłaty za zaopatrywanie w wodę oraz usługi kanalizacyjne – po 0,2%. Ceny wywozu nieczystości (śmieci) pozostały na poziomie zbliżonym do obserwowanego przed miesiącem. Nieznacznie więcej niż w lipcu br. należało również zapłacić za nośniki energii (o 0,1%), w tym za opał oraz energię ciepłą (po 0,3%). Na poziomie zbliżonym do notowanego przed miesiącem kształtowały się ceny energii elektrycznej, nieznacznie spadły natomiast ceny gazu (o 0,1%).

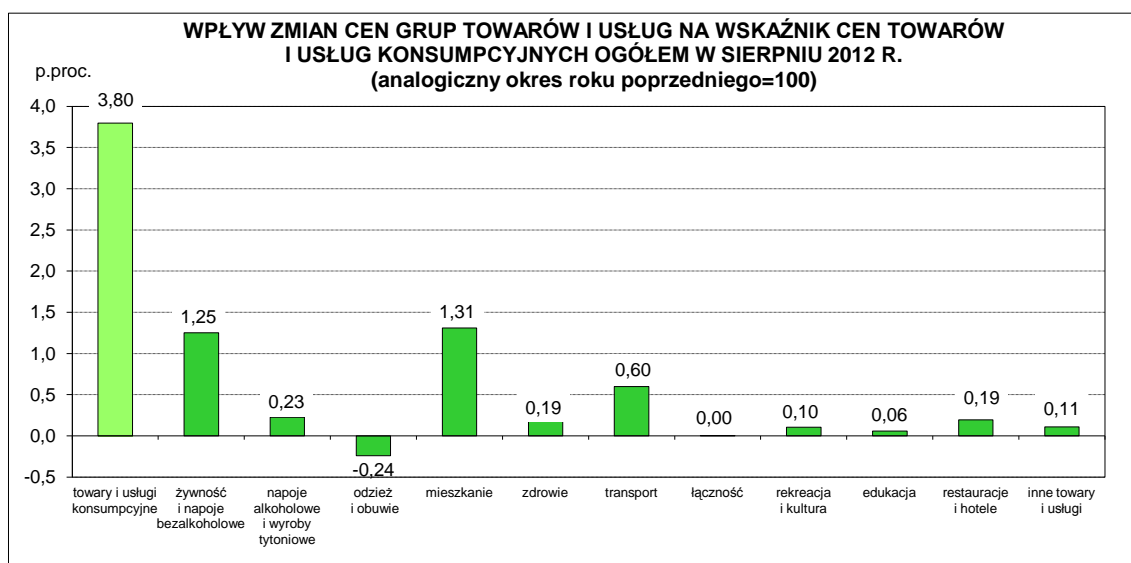
Opłaty związane ze zdrowiem były wyższe niż przed miesiącem o 0,3%. Droższe były ceny artykułów farmaceutycznych (o 0,3%), a także usługi stomatologiczne (o 0,2%) oraz lekarskie, szpitalne i sanatoryjne (po 0,1%).

Ceny w zakresie transportu były wyższe niż w lipcu br. o 0,7%. Więcej niż przed miesiącem konsumenci płacili za usługi transportowe (o 1,3%), paliwa do prywatnych środków transportu (o 0,9%), w tym za olej napędowy – o 1,6%, benzyny silnikowe – o 1,0%, przy spadku cen gazu ciekłego – o 1,5%. Ceny samochodów osobowych kształtowały się na poziomie zbliżonym do obserwowanego w lipcu br.

W sierpniu br. ceny związane z rekreacją i kulturą pozostały na poziomie zbliżonym do notowanego przed miesiącem. Więcej należało zapłacić za książki (o 0,8%), usługi w zakresie turystyki zorganizowanej oraz gazety i czasopisma (po 0,2%), a także za bilety do kin, teatrów i na koncerty (o 0,1%). Spadły natomiast ceny sprzętu audiowizualnego, fotograficznego i informatycznego (o 0,7%).

Wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych **w skali roku** w sierpniu br. wyniósł 3,8% (wobec 4,0% przed miesiącem). Największy wpływ na poziom tego wskaźnika miały wzrosty cen towarów i usług w zakresie mieszkania, żywności i napojów bezalkoholowych oraz transportu, które podwyższyły wskaźnik cen konsumpcyjnych ogółem odpowiednio o 1,31 p.proc., 1,25 p.proc. i 0,60 p.proc. Spadek cen odzieży i obuwia wpłynął na obniżenie tego wskaźnika o 0,24 p.proc.

Dynamika cen towarów i usług konsumpcyjnych kształtowała się następująco:

Okresy	Ogółem	żywność i napoje bezalko- holowe	napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	odzież i obuwie	mieszkanie	zdrowie	transport	łącznie	rekreacja i kultura	edukacja	restauracje i hotele
2011	Grudzień roku poprzedniego=100										
VIII	102,7	101,7	103,0	95,1	104,6	103,8	105,2	100,8	101,7	100,8	103,5
2012											
VIII	101,8	102,0	103,2	92,2	103,6	99,7	102,6	100,1	101,9	100,8	102,1
2011	Miesiąc poprzedni=100										
VIII	100,0	98,6	100,2	97,2	100,4	100,2	100,9	104,8	100,0	100,0	100,1
IX	100,1	99,8	100,1	100,6	100,3	100,2	99,4	100,0	99,6	103,5	100,3
X	100,7	101,0	100,1	103,1	100,5	99,9	101,7	100,3	99,6	100,4	100,2
XI	100,7	101,2	100,2	100,0	100,4	102,3	101,5	99,7	100,1	100,1	100,1
XII	100,4	100,8	100,0	99,3	100,1	101,6	100,9	100,0	100,0	100,0	100,2
2012											
I	100,7	101,6	100,7	96,8	101,6	97,4	101,2	100,0	100,3	100,4	100,2
II	100,4	100,7	101,3	97,9	100,3	100,4	100,6	100,1	100,7	100,1	100,2
III	100,5	101,2	100,5	100,5	100,2	100,5	100,8	100,0	100,0	100,0	100,3
IV	100,6	100,2	100,2	103,1	100,9	100,3	101,2	100,0	100,1	100,0	100,3
V	100,2	100,8	100,2	99,8	100,1	100,3	99,7	100,0	99,0	100,1	100,3
VI	100,2	100,7	100,1	99,1	100,1	100,2	99,8	100,0	100,6	99,8	100,4
VII	99,5	98,0	100,2	97,6	100,2	100,4	98,8	100,0	101,1	100,1	100,3
VIII	99,7	98,9	100,1	97,2	100,1	100,3	100,7	100,0	100,0	100,1	100,2
2011	Analogiczny okres roku poprzedniego=100										
VIII	104,3	104,5	104,1	99,1	105,8	104,3	107,9	100,6	100,4	102,7	104,5
IX	103,9	103,3	104,2	97,1	105,9	104,2	107,6	100,6	100,5	105,1	104,4
X	104,3	104,1	104,1	98,4	105,9	104,0	109,1	101,0	100,8	105,0	104,4
XI	104,8	104,6	103,7	98,4	106,1	106,4	111,0	100,8	101,2	105,0	104,3
XII	104,6	104,7	103,4	97,9	106,0	108,0	109,0	100,8	101,0	104,8	104,4
2012											
I	104,1	104,5	103,6	97,9	105,4	104,0	109,2	99,5	100,7	105,1	103,7
II	104,3	104,5	104,6	98,2	105,4	104,1	110,3	99,7	101,4	105,1	103,3
III	103,9	103,7	104,8	95,6	105,4	104,2	109,3	99,7	101,7	105,0	103,1
IV	104,0	103,2	105,0	97,4	106,0	104,1	108,7	101,2	101,7	105,0	102,9
V	103,6	102,7	104,7	95,4	105,8	103,7	108,1	102,3	100,6	105,0	102,9
VI	104,3	105,4	104,1	95,0	105,8	103,6	108,2	103,3	100,9	104,9	102,9
VII	104,0	105,0	103,8	94,9	105,3	103,7	106,8	103,6	101,3	104,7	102,9
VIII	103,8	105,3	103,7	94,9	105,0	103,8	106,5	100,1	101,3	104,9	103,0
I-VIII	104,0	104,3	104,3	96,1	105,5	103,9	108,4	101,2	101,2	105,0	103,1

Wzrost cen żywności i napojów bezalkoholowych w skali roku w sierpniu br. wyniósł 5,3% (wobec 5,0% przed miesiącem), przy czym żywność była droższa o 5,4%, a napoje bezalkoholowe – o 3,9%. Więcej niż w sierpniu ub. roku płacono m.in. za ryby (o 9,0%) oraz mięso (przeciętnie o 8,4%, w tym za mięso wołowe – o 14,8%, mięso wieprzowe – o 9,7%, wędliny – o 8,0% oraz drób – o 6,9%). Wyższe były również ceny owoców (o 6,3%), a także artykułów w grupie „mleko, sery i jaja” (przeciętnie o 6,3%, w tym znacznie wzrosły ceny jaj – o 30,6%, a w mniejszym stopniu jogurtów, śmietany, napojów i deserów mlecznych – o 4,7%, mleka – o 1,9% oraz serów – o 1,3%). Droższy był ryż (o 4,1%), warzywa (o 3,4%), makarony (o 2,6%), pieczywo (o 1,8%), cukier (o 0,7%), mąka (o 0,6%) oraz oleje i pozostałe tłuszcze (o 0,4%).

Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe były droższe niż przed rokiem o 3,7%, w tym znacznie więcej płacono za wyroby tytoniowe (o 7,9%).

Obniżeniu uległy ceny odzieży i obuwia (odpowiednio o 5,2% i 4,7%).

Ceny w zakresie mieszkania wzrosły w skali roku o 5,0%. Usługi kanalizacyjne podrożały o 7,4%, wywóz nieczystości (śmieci) – o 5,9%, a zaopatrywanie w wodę – o 5,6%. Ceny nośników energii zwiększyły się o 6,6%. Znacznie podrożał gaz (o 9,5%), energia elektryczna (o 5,9%), a także opał oraz energia cieplna (po 5,7%). Ceny towarów i usług związanych z wyposażeniem mieszkania i prowadzeniem gospodarstwa domowego były wyższe niż w sierpniu ub. roku o 2,2%.

Artykuły i usługi związane ze zdrowiem podrożały w skali roku o 3,8%. Podniesiono ceny usług stomatologicznych (o 4,4%), lekarskich (o 4,0%), szpitalnych (o 2,4%) oraz sanatoryjnych (o 2,3%). Wzrosły również ceny artykułów farmaceutycznych (o 3,8%).

Ceny towarów i usług w zakresie transportu były w sierpniu br. o 6,5% wyższe niż przed rokiem, głównie w wyniku wysokiego wzrostu cen paliw do prywatnych środków transportu – o 10,2% (w tym oleju napędowego – o 11,8%, gazu ciekłego – o 10,0% oraz benzyn silnikowych – o 9,6%). Podrożały również usługi transportowe (o 6,6%). Obniżyły się natomiast ceny samochodów osobowych (o 2,8%).

Opłaty związane z rekreacją i kulturą w sierpniu br. były o 1,3% wyższe niż przed rokiem. Wzrosły ceny usług w zakresie turystyki zorganizowanej (o 5,1%), książek (o 4,7%), biletów do kin, teatrów i na koncerty (o 3,9%) oraz gazet i czasopism (o 1,3%). Mniej natomiast płacono za sprzęt audiowizualny, fotograficzny i informatyczny (o 4,5%).

Wyższe niż przed rokiem były ceny w zakresie edukacji (o 4,9%) oraz restauracji i hoteli (o 3,0%). Spośród innych towarów i usług podrożały m.in. usługi w salonach fryzjerskich, kosmetycznych i zakładach pielęgnacyjnych (o 3,0%), natomiast spadły opłaty za ubezpieczenia (o 0,5%).

Wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych obliczony metodą średniej ruchomej w okresie wrzesień 2011 r. – sierpień 2012 r. w stosunku do poprzednich dwunastu miesięcy wyniósł, podobnie jak odpowiednio przed miesiącem – 4,0%. Ceny konsumpcyjne według **zharmonizowanego wskaźnika cen konsumpcyjnych (HICP)**⁵ wzrosły w tym okresie o 4,0%.

⁵ Zharmonizowany wskaźnik cen konsumpcyjnych (HICP) obliczany jest według ujednoliconej metodologii Unii Europejskiej. Podstawę do opracowania HICP dla Polski stanowi obserwacja cen reprezentantów towarów i usług konsumpcyjnych oraz system wag oparty na strukturze spożycia indywidualnego w sektorze gospodarstw domowych (w 2012 r. – struktura spożycia z 2010 r. w cenach grudnia 2011 r.). Grupowanie towarów i usług konsumpcyjnych oparto na Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu opracowanej na potrzeby HICP (COICOP/HICP).

Rolnictwo

Na rynku rolnym w sierpniu br. obserwowano sezonowy spadek przeciętnych cen skupu większości produktów pochodzenia roślinnego. Wzrosły natomiast ceny podstawowych produktów zwierzęcych, z wyjątkiem cen drobiu i mleka. Przeciętne ceny podstawowych produktów rolnych, oprócz cen ziemniaków i mleka, były wyższe niż przed rokiem.

W sierpniu br. średnia temperatura powietrza w Polsce wyniosła 18,4°C i była o 1,1°C wyższa od średniej wieloletniej, a średnia suma opadów ukształtowała się na poziomie ok. 67 mm i była o ok. 2% wyższa od średniej normy z lat 1971–2000.

Warunki pogodowe w sierpniu br. były zróżnicowane. Występujące w ciągu miesiąca opady deszczu przyczyniły się do poprawy uwilgotnienia gleby, wzrostu i rozwoju roślin okopowych oraz trwałych użytków zielonych, utrudniały natomiast prowadzenie prac polowych. Na przeważającym obszarze kraju zakończono żniwa. Lokalnie w drugiej, a na znacznym obszarze Polski w trzeciej dekadzie miesiąca rozpoczęto siewy rzepaku ozimego. Pod koniec miesiąca obserwowano miejscowe wschody tych roślin. W sierpniu br. trwał zbiór liści tytoniu, a w trzeciej dekadzie miesiąca przystąpiono do zbioru kukurydzy na zielonkę oraz rozpoczęto wykopki ziemniaków.

Według przedwzrostkowego szacunku przeprowadzonego na przełomie sierpnia i września zbiory głównych ziemiopłodów w br. kształtują się następująco:

Wyszczególnienie	Zbiory w 2012 r.			Plony w 2012 r.		
	w mln ton	2011=100	2006–2010 ^a =100	z 1 ha w dt	2011=100	2006–2010 ^a =100
Zboża ogółem.....	28,1	104,9	105,1	36,5	106,4	113,4
w tym zboża podstawowe						
z mieszankami zbożowymi	24,3	100,2	97,5	34,4	104,6	109,6
pszenica	8,6	91,6	97,6	41,2	99,8	103,8
żyto.....	2,9	110,2	91,0	27,5	114,6	113,2
jęczmień.....	4,2	125,4	114,7	35,9	109,8	114,3
owies	1,5	105,4	108,9	28,4	112,3	117,8
pszenżyto	3,3	78,8	77,2	33,6	100,6	102,4
mieszanki zbożowe	3,9	116,3	105,9	30,7	109,3	115,0
Rzepak i rzepik.....	1,9	101,1	88,7	26,1	116,5	97,0
Ziemniaki	9,1	97,1	92,0	244	106,1	129,8
Buraki cukrowe.....	11,4	97,3	105,7	536	93,4	110,1
Warzywa gruntowe.....	4,4	92,1	96,9	x	x	x
Owoce z drzew	3,1	109,1	125,1	x	x	x
Owoce jagodowe.....	0,6	105,2	108,9	x	x	x

a Przeciętne roczne.

Szacuje się, że zbiory zbóż ogółem, przy plonowaniu wyższym niż przed rokiem, w bieżącym roku będą wyższe niż w ub. roku i w porównaniu ze średnią z lat 2006–2010

(odpowiednio o 4,9% i o 5,1%). Zbiór zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi przewidywany jest na poziomie zbliżonym do ubiegłorocznego oraz nieco mniejszym niż średnia z wielolecia. Ocenia się, że większy niż w ub. roku będzie zbiór żyta (o 10,2%), natomiast pszenicy – mniejszy (o 8,4%). Zbiory rzepaku i rzepiku, przy mniejszej niż przed rokiem powierzchni upraw oraz znacznie wyższym plonowaniu, będą nieco wyższe niż w ub. roku (o 1,1%). Przewiduje się, że większe od ubiegłorocznych będą również zbiory owoców z drzew (o 9,1%) i jagodowych (o 5,2%). Zbiory warzyw gruntowych, ziemniaków i buraków cukrowych szacowane są na poziomie niższym niż przed rokiem (odpowiednio o 7,9%, o 2,9% i o 2,7%).

Skup zbóż ^a kształtował się następująco:

Wyszczególnienie	VII-VIII 2012		VIII 2012		
	w tys. t	VII-VIII 2011=100	w tys. t	VIII 2011=100	VII 2012=100
Ziarno zbóż ^b	2506,8	132,7	1936,4	125,1	339,5
w tym:					
Pszenica	1387,2	105,8	1104,6	97,4	390,9
Żyto	366,6	316,5	279,6	277,9	321,3

^a Bez skupu realizowanego przez osoby fizyczne. ^b Podstawowych z mieszankami zbożowymi bez ziarna siewnego.

W okresie lipiec-sierpień br. **skupiono** o 32,7% więcej **zbóż podstawowych** (z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego) niż przed rokiem. Skup pszenicy był o 5,8% większy od ubiegłorocznego, a żyta – ponad dwukrotnie większy. W sierpniu br. dostawy zbóż do skupu były znacznie wyższe niż przed miesiącem i przed rokiem (z wyjątkiem skupu pszenicy, który obniżył się w skali roku).

Skup ^a podstawowych produktów zwierzęcych kształtował się następująco:

Wyszczególnienie	I-VIII 2012		VIII 2012		
	w tys. t	I-VIII 2011=100	w tys. t	VIII 2011=100	VII 2012=100
Żywiec rzeźny ^b	1932,0	98,2	184,7	94,4	106,2
w tym:					
bydło (z cielętami)	158,7	93,6	12,3	91,6	98,6
trzoda chlewna	865,3	88,0	66,6	73,8	103,7
drób	902,9	111,7	105,6	115,0	108,9
Mleko ^c	6521,7	108,2	835,6	104,9	99,2

^a Bez skupu realizowanego przez osoby fizyczne. ^b Obejmuje bydło, cielęta, trzodę chlewną, owce, konie i drób; w przeliczeniu na mięso łącznie z tłuszczami w wadze poubojowej ciepłej. ^c W milionach litrów.

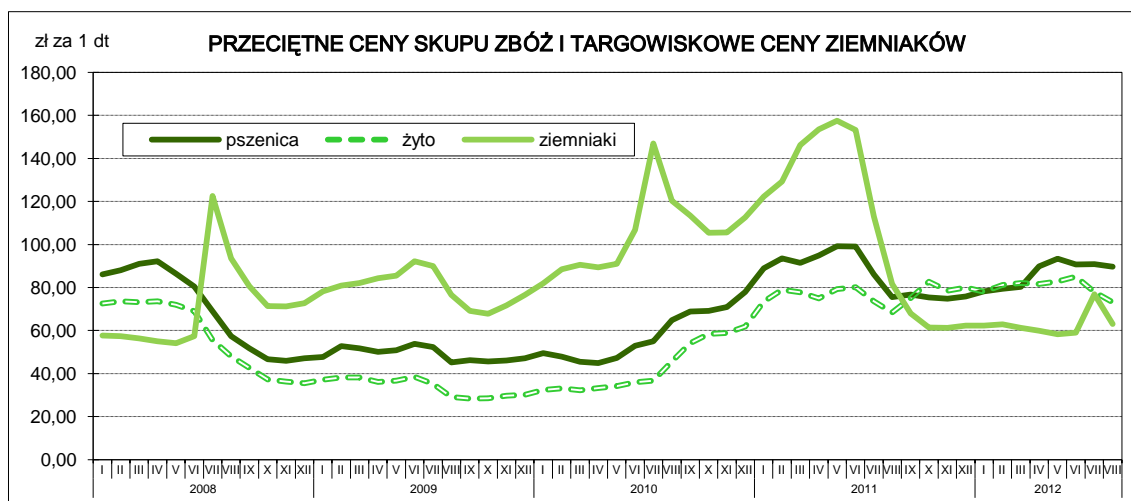
W okresie styczeń-sierpień br., przy spadku w skali roku krajowej podaży żywca wieprzowego (o 12,0%) i żywca wołowego (o 6,4%), **skup żywca rzeźnego ogółem** (w wadze poubojowej ciepłej) wynosił 1932,0 tys. ton, tj. był o 1,8% mniejszy niż przed rokiem. W sierpniu br., w wyniku znacznie zmniejszonych dostaw żywca wieprzowego (o 26,2%) i wołowego (o 8,4%), skup żywca rzeźnego ogółem był w skali roku o 5,6% mniejszy. W skali miesiąca wzrost skupu żywca wieprzowego (o 3,7%) i drobiowego (o 8,9%) wpłynął na zwiększenie łącznych dostaw podstawowych gatunków żywca o 6,2%.

Ceny podstawowych produktów rolnych kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	Ceny w skupie					Ceny na targowiskach				
	VIII 2012			I-VIII 2012		VIII 2012			I-VIII 2012	
	zł	VIII 2011= =100	VII 2012= =100	zł	I-VIII 2011= =100	zł	VIII 2011= =100	VII 2012= =100	zł	I-VIII 2011= =100
Pszenica za 1 dt ^a	89,70	118,8	98,8	87,17	101,1	94,77	96,6	100,0	93,18	94,0
Żyto za 1 dt ^a	73,09	106,9	93,7	76,00	102,9	77,92	100,2	97,7	81,58	103,6
Ziemniaki ^b za 1 dt.....	33,07	84,1	65,6	44,94	76,5	59,28	72,6	98,9	60,35	45,7
Żywiec rzeźny za 1 kg wagi żywej										
w tym:										
bydło (bez cieląt) ^c	6,61	112,6	102,6	6,46	115,0	6,24	116,0	100,2	6,26	117,0
trzoda chlewna	5,69	119,6	102,7	5,40	124,1	5,47	111,9	101,1	5,25	119,3
drób.....	4,46	101,8	98,9	4,26	106,6
Prosię na chów za 1 szt.....	.	x	x	.	x	173,49	137,5	102,2	169,72	150,8
Mleko za 1 hl	112,85	93,8	99,8	119,21	100,4	.	x	x	.	x

^a W skupie bez ziarna siewnego. ^b Na targowiskach – jadalne późne. ^c Na targowiskach średnia ważona cena bydła rzeźnego obliczona przy przyjęciu struktury ilości skupu młodego bydła i krów rzeźnych.

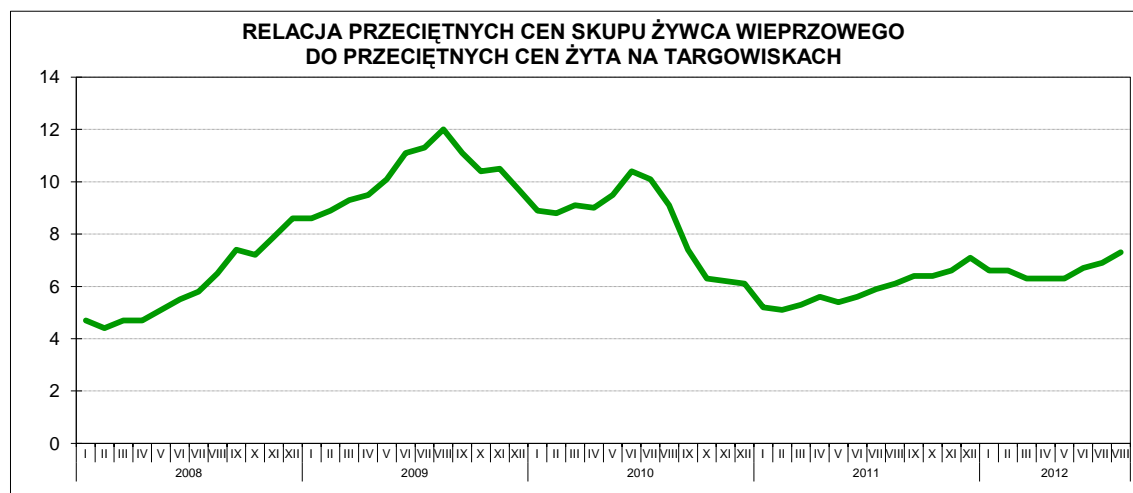
W sierpniu br. obserwowano, występujący zwykle po żniwach, sezonowy spadek **cen ziarna**. Przeciętne ceny skupu pszenicy (89,70 zł/dt) i żyta (73,09 zł/dt) kształtowały się jednak nadal na poziomie znacznie wyższym niż przed rokiem (odpowiednio o 18,8% i o 6,9%).

W sierpniu br., przy skupie **ziemniaków** (88,7 tys. t) większym niż przed miesiącem i przed rokiem (odpowiednio o 135,1% i o 43,4%), średnia cena ziemniaków obniżyła się w skali miesiąca – o 34,4% i roku – o 15,9%. Na targowiskach za 1 dt ziemniaków płacono mniej niż przed miesiącem (o 1,1%) i przed rokiem (o 27,4%).

W sierpniu br. ceny skupu **żywca wieprzowego**, pomimo zwiększonej podaży (o 3,7%), były o 2,7% wyższe niż w lipcu br. W skali roku na obu rynkach obserwowano

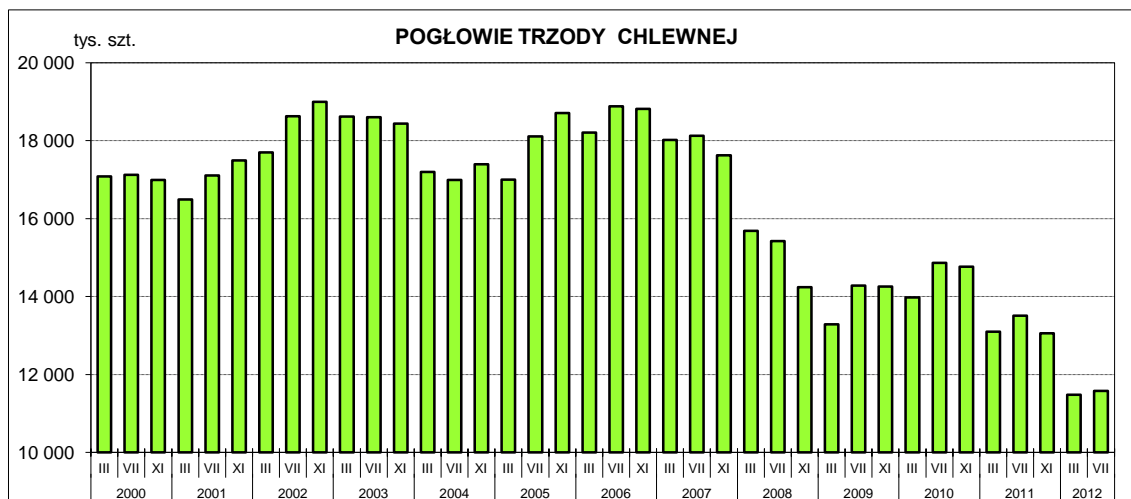
wzrost cen tego surowca – w skupie o 19,6%, a na targowiskach o 11,9%. Przy niewielkim spadku cen zbóż w porównaniu z lipcem br., relacja cen skupu trzody chlewnej do cen żyta na targowiskach wynosiła 7,3 (wobec 6,9 przed miesiącem i 6,1 przed rokiem). Przy niskiej podaży prosiąt do dalszego chowu, ich przeciętne ceny (ok. 173 zł/szt.) były wyższe niż przed miesiącem i przed rokiem (odpowiednio o 2,2% i o 37,5%).

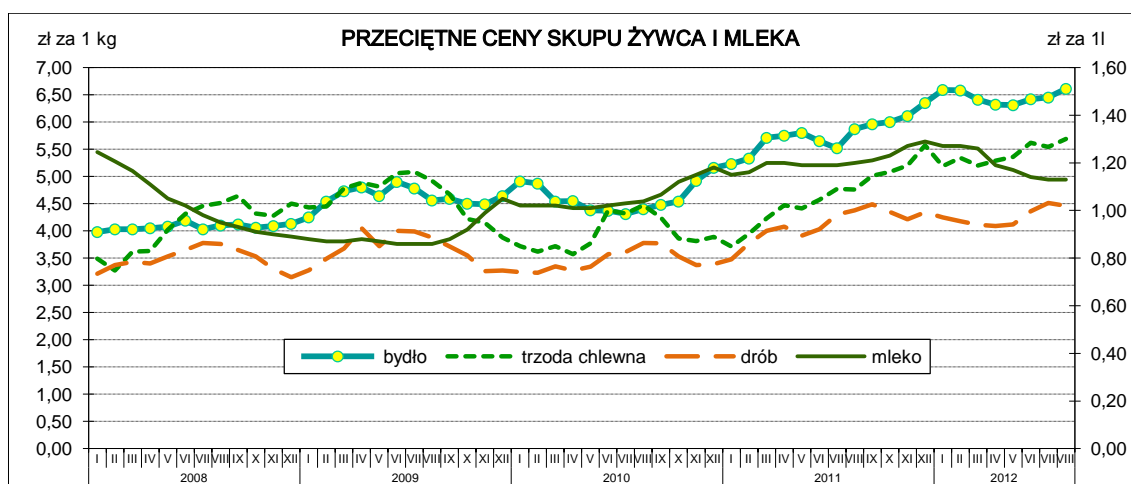
Wyniki reprezentacyjnego badania pogłowia trzody chlewnej przeprowadzonego w końcu lipca br. wskazują na pogłębienie spadku w skali roku w chowie tego gatunku. W końcu lipca br. **pogłowie trzody chlewnej** liczyło **11580,7 tys. szt.**, tj. było o 14,3% mniejsze niż w analogicznym okresie ub. roku. Zmniejszyła się liczebność wszystkich grup wiekowo-użytkowych, przy czym stan pogłowia warchlaków i tuczników obniżył się odpowiednio o 16,1% i o 14,8%. W porównaniu z wynikami badania przeprowadzonego w końcu marca br., pogłowie warchlaków wzrosło o 4,0%, a tuczników obniżyło się o 0,9%. Pogłowie loch prośnych zmniejszyło się zarówno w porównaniu ze stanem sprzed roku (o 4,0%), jak i z końcem marca br. (o 5,1%).

Pogłowie trzody chlewnej wg stanu w końcu lipca br. kształtowało się następująco:

Wyszczególnienie	VII 2012	
	w tys. szt.	VII 2011=100
O g ó ł e m.....	11580,7	85,7
Prosięta do 20 kg.....	3404,9	86,2
Warchlaki od 20 kg do 50 kg.....	3136,7	83,9
Trzoda chlewna o wadze 50 kg i więcej:		
na ubój (tuczniki)	3931,3	85,2
na chów	1107,8	91,6
w tym lochy	1081,6	91,9
w tym prośne.....	710,2	96,0

W okresie styczeń–sierpień br., pomimo wysokiej podaży **żywca drobiowego**, jego ceny ukształtowały się na poziomie wyższym niż w analogicznym okresie ub. roku. W sierpniu br. za 1 kg drobiu rzeźnego płacono w skupie o 1,1% mniej niż przed miesiącem, ale o 1,8% więcej niż przed rokiem.

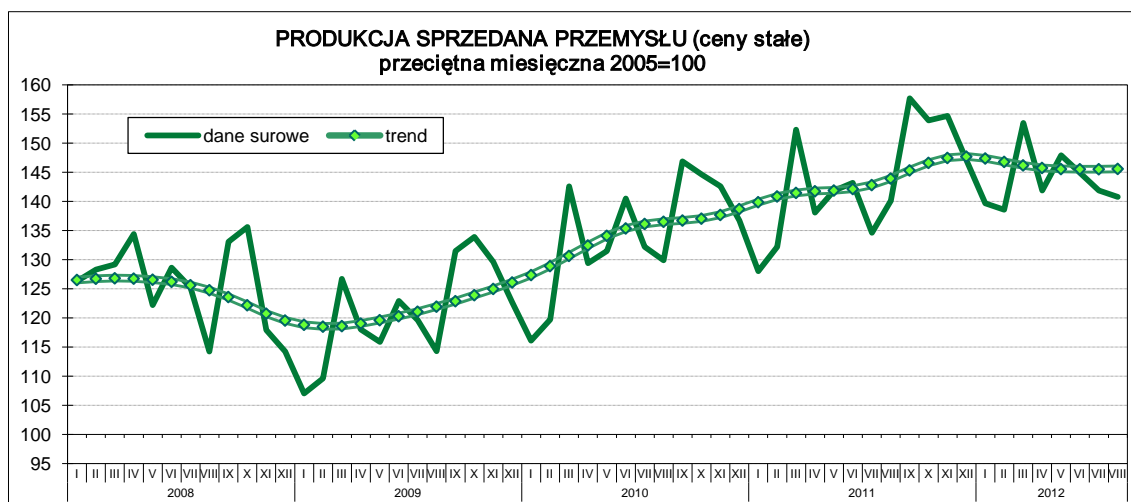

Przy zmniejszonej podaży **żywca wołowego**, w sierpniu br. odnotowano wzrost jego cen na obu rynkach. Przeciętne ceny skupu żywca wołowego (6,61 zł/kg) wzrosły w ujęciu miesięcznym (o 2,6%) i rocznym (o 12,6%). Cena młodego bydła rzeźnego wyniosła 7,04 zł/kg (tj. była wyższa o 3,8% niż przed miesiącem i o 12,3% niż przed rokiem). W obrocie targowiskowym średnie ceny żywca wołowego wzrosły w skali miesiąca i roku (odpowiednio o 0,2% i o 16,0%) i wyniosły 6,24 zł/kg. Za młode bydlę rzeźne trzeba było zapłacić 6,80 zł/kg, tj. więcej o 0,9% niż przed miesiącem i o 16,6% niż przed rokiem.

Od początku roku obserwowano spowolnienie dynamiki cen **mleka**. W okresie styczeń–sierpień br., przy skupie tego surowca większym (o 8,2%) niż w analogicznym okresie ub. roku, przeciętna cena mleka ukształtowała się na poziomie podobnym do notowanego w analogicznym okresie ub. roku. W sierpniu br. za mleko płacono mniej niż przed miesiącem (o 0,2%) i przed rokiem (o 6,2%).

Przemysł

W sierpniu br. **produkcja sprzedana przemysłu**⁶ ukształtowała się na poziomie niewiele wyższym niż przed rokiem (wzrost o 0,5% wobec 7,9% w sierpniu ub. roku), a w porównaniu z poprzednim miesiącem zanotowano spadek o 0,8%. Po wyeliminowaniu czynników o charakterze sezonowym produkcja sprzedana była wyższa niż w sierpniu ub. roku o 1,9%, a w porównaniu z lipcem br. zmniejszyła się – o 0,4%.

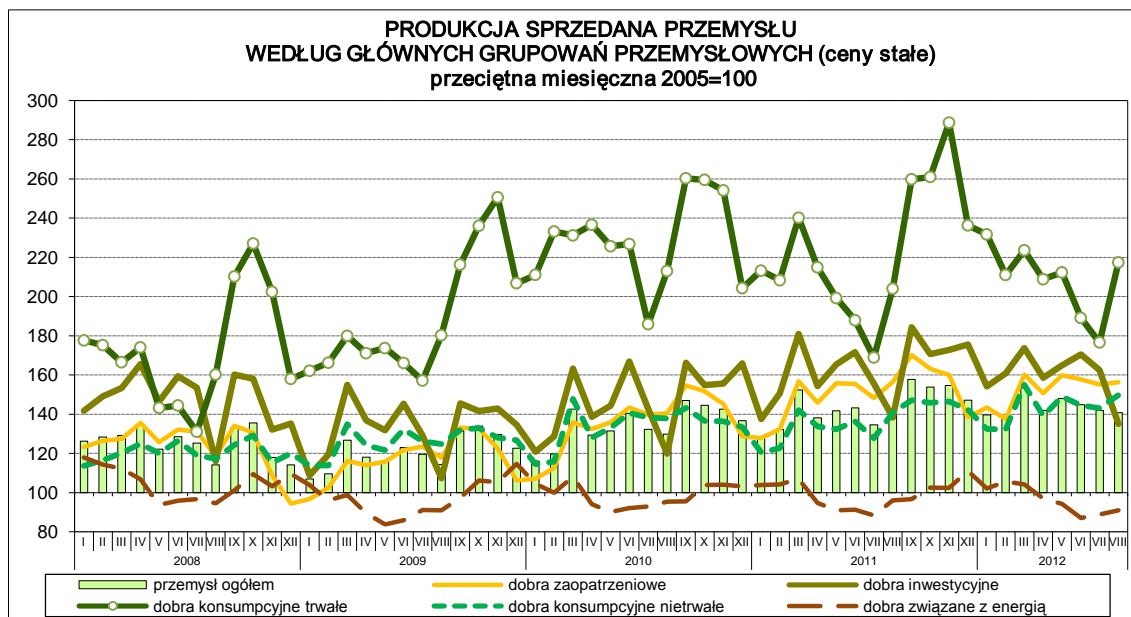

Wzrost produkcji w skali roku obserwowano w przetwórstwie przemysłowym (o 0,7%), dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji (o 0,6%) oraz wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 0,1%). Utrzymał się spadek produkcji sprzedanej w górnictwie i wydobywaniu (w sierpniu br. o 5,0%).

W okresie styczeń–sierpień br. produkcja sprzedana przemysłu ukształtowała się na poziomie o 3,5% wyższym niż przed rokiem (kiedy notowano wzrost odpowiednio o 6,9%).

Wśród **głównych grupowań przemysłowych** w okresie styczeń–sierpień br. znacznie wzrosła w skali roku produkcja sprzedana dóbr konsumpcyjnych nietrwałych – o 8,0%, a w mniejszym stopniu zaopatrzeniowych – o 3,5%, inwestycyjnych – o 2,9% oraz konsumpcyjnych trwałych – o 2,1%. Niższa niż w analogicznym okresie ub. roku była natomiast sprzedaż dóbr związanych z energią – o 0,4%.

⁶ W cenach stałych; w przedsiębiorstwach o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

Wydajność pracy w przemyśle, mierzona produkcją sprzedaną na jednego zatrudnionego, w okresie styczeń–sierpień br. była o 4,4% wyższa niż przed rokiem, przy mniejszym o 0,9% przeciętnym zatrudnieniu i wzroście przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto – o 4,6%.

W sierpniu br. wzrost produkcji sprzedanej w ujęciu rocznym notowano w 19 (spośród 34) działach przemysłu, m.in. w produkcji:

- chemikaliów i wyrobów chemicznych – o 10,5% (m.in. mydła i detergentów, środków myjących i czyszczących, wyrobów kosmetycznych i toaletowych – o 11,5%),
- maszyn i urządzeń – o 6,8% (m.in. maszyn dla rolnictwa i leśnictwa – o 15,2%),
- papieru i wyrobów z papieru – o 5,6% (m.in. wyrobów z papieru i tektury – o 7,1%),
- komputerów, wyrobów elektrycznych i optycznych – o 4,5% (m.in. elektronicznego sprzętu powszechnego użytku – o 18,8%), po spadku w dwóch poprzednich miesiącach,
- wyrobów z metali – o 3,8% (m.in. zbiorników, cystern i pojemników metalowych – o 12,5%),
- wyrobów z drewna, korka oraz słomy i wikliny – o 3,4% (m.in. wyrobów tartacznych – o 15,6%),
- napojów – o 3,0%,
- urządzeń elektrycznych – o 2,5% (m.in. sprzętu gospodarstwa domowego – o 13,0%).

Dynamika (w cenach stałych) i struktura (w cenach bieżących) produkcji sprzedanej przemysłu kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	2011		2012		2011	
	VIII	I-VIII	VIII	I-VIII		
	analogiczny okres roku poprzedniego=100				struktura w %	
Przemysł	107,9	106,9	100,5	103,5	100,0	100,0
górnictwo i wydobywanie	99,3	103,3	95,0	93,2	5,0	5,6
przetwórstwo przemysłowe	109,0	107,6	100,7	104,0	84,2	83,5
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	97,7	100,0	100,1	103,0	8,7	8,7
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	106,2	107,9	100,6	101,1	2,1	2,2
Z przemysłu ogółem – działy:						
wydobywanie węgla kamiennego i węgla brunatnego	91,9	96,1	96,0	89,9	2,4	2,8
produkcja artykułów spożywczych	109,0	104,4	104,8	106,9	16,0	15,4
produkcja napojów	100,4	99,3	103,0	104,8	1,8	1,9
produkcja odzieży	115,4	109,9	98,8	100,6	0,6	0,6
produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny	102,6	103,7	103,4	105,5	2,4	2,3
produkcja papieru i wyrobów z papieru	108,1	106,5	105,6	107,5	2,6	2,6
produkcja koksu i produktów rafinacji ropy naftowej	107,4	99,1	87,7	98,1	8,2	7,8
produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	92,4	99,6	110,5	110,0	5,2	4,9
produkcja wyrobów farmaceutycznych	85,7	91,1	90,9	91,5	0,9	1,0
produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	113,8	113,8	101,0	103,0	5,6	5,5
produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	110,3	117,6	94,4	99,3	3,9	4,1
produkcja metali	123,2	122,4	94,4	101,2	4,2	4,4
produkcja wyrobów z metali	117,2	120,4	103,8	109,7	6,1	5,9
produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	87,3	88,6	104,5	102,7	2,9	3,0
produkcja urządzeń elektrycznych	117,0	113,0	102,5	108,4	3,6	3,6
produkcja maszyn i urządzeń	101,2	95,8	106,8	110,3	3,1	3,0
produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep	122,8	115,0	91,7	95,7	9,3	10,0
produkcja pozostałego sprzętu transportowego	122,4	119,5	103,8	116,9	1,3	1,1
produkcja mebli	116,1	120,7	92,9	93,8	2,3	2,6

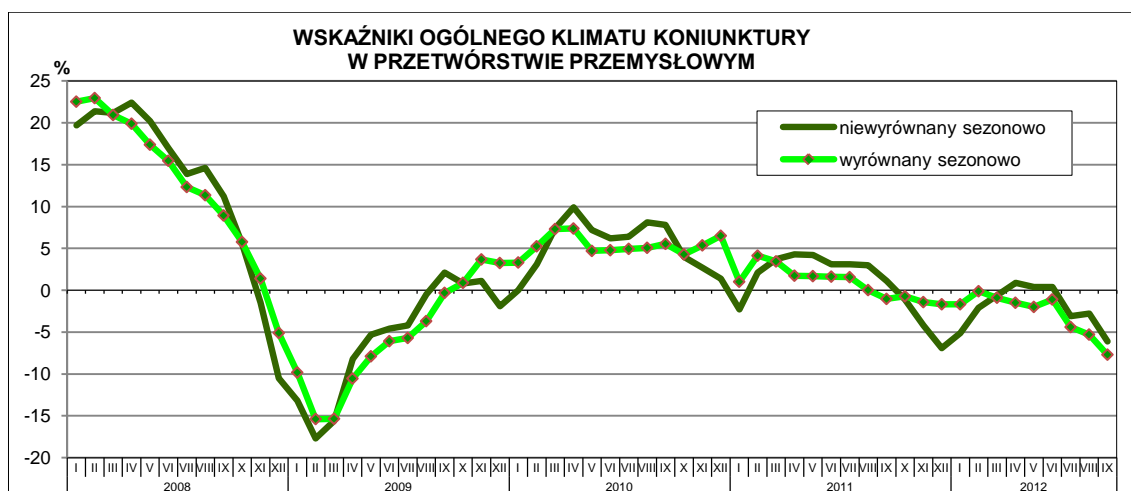
Produkcja artykułów spożywczych (stanowiąca ponad 17% produkcji sprzedanej przemysłu) w sierpniu br. była o 4,8% wyższa niż przed rokiem (kiedy notowano wzrost o 9,0%). Zwiększyła się sprzedaż w produkcji wyrobów piekarskich i mącznych – o 15,8%, w przetwarzaniu i konserwowaniu owoców i warzyw – o 10,7%, w przetwarzaniu i konserwowaniu mięsa oraz produkcji wyrobów z mięsa – o 10,2%, w przetwarzaniu i konserwowaniu ryb, skorupiaków i mięczaków – o 9,8%, wytwarzaniu wyrobów mleczarskich – o 5,5%, pozostałych artykułów spożywczych – o 5,1%, gotowych pasz i karmy dla zwierząt – o 2,3%, olejów i tłuszczów pochodzenia roślinnego i zwierzęcego – o 1,2%. Nieznacznie zmniejszyła się produkcja w wytwarzaniu produktów przemiału zbóż, skrobi i wyrobów skrobiowych – o 0,4%.

W sierpniu br. po raz kolejny obniżyła się w skali roku sprzedaż m.in. w produkcji koksu i produktów rafinacji ropy naftowej (o 12,3%), pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (o 8,3%), mebli (o 7,1%), pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (o 5,6%) oraz w wydobywaniu węgla kamiennego i brunatnego (o 4,0%).

Po wzroście w dwóch poprzednich miesiącach odnotowano spadek w produkcji metali (o 5,6%).

Z obserwowanych w sierpniu br. 237 **wyrobów i grup wyrobów przemysłowych** produkcja 111 była wyższa niż przed rokiem, w tym m.in. węgla kamiennego, mięsa drobiowego, serów podpuszczkowych dojrzewających, cukru, win owocowych, piwa, tarcicy iglastej, płyt pilśniowych, benzyny silnikowej, olejów opałowych, nawozów mineralnych lub chemicznych azotowych i fosforowych, rur stalowych, komputerów, odbiorników telewizyjnych, chłodziarek i zamrażarek, zmywarek do naczyń, pralek automatycznych, ciągników rolniczych oraz rowerów. Niższa niż przed rokiem była natomiast produkcja 125 wyrobów i grup wyrobów, w tym m.in. węgla brunatnego, gazu ziemnego, siarki, produktów uboju bydła i cieląt oraz trzody chlewnej, wędlin, margaryny oraz produktów do smarowania, mleka, masła, serów niedojrzewających i twarogu, wódki czystej, papierosów, obuwia, tarcicy liściastej, koksu, olejów napędowych, opon, cementu, stali surowej, wyrobów walcowanych na gorąco (bez półwyrobów), akumulatorów kwasowo-ołowiowych, odkurzaczy, kuchni gazowych z piekarnikiem, samochodów osobowych, pojazdów do transportu publicznego, samochodów ciężarowych i ciągników drogowych do ciągnięcia naczep, wagonów kolejowych oraz energii elektrycznej.

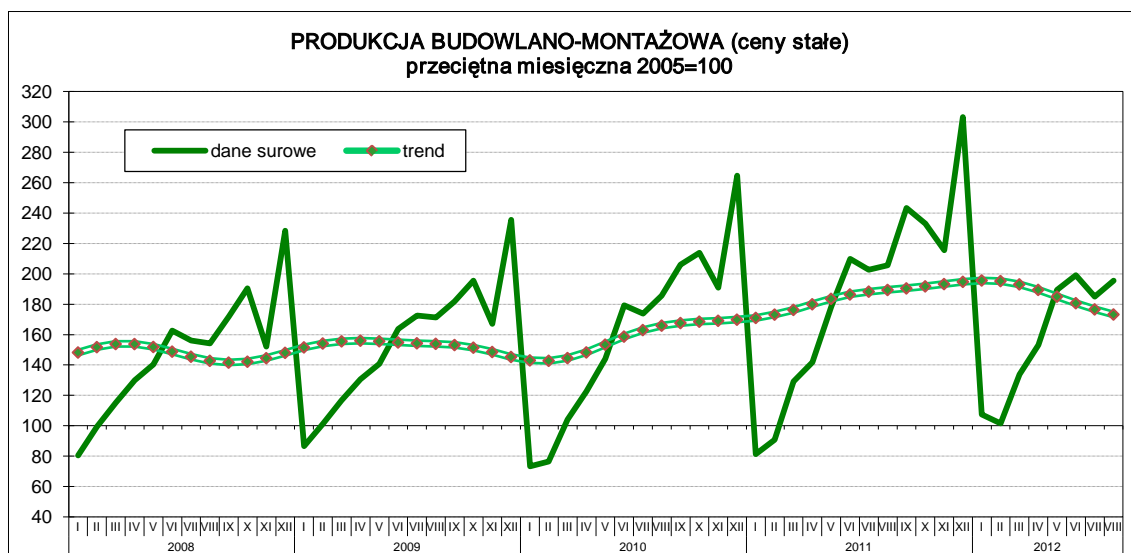
We wrześniu br. **ogólny klimat koniunktury** w przetwórstwie przemysłowym oceniany jest negatywnie, najsłabiej od początku roku. Pogorszyły się niekorzystne oceny bieżące dotyczące sytuacji gospodarczej, portfela zamówień oraz produkcji. Pesymistyczne wobec optymistycznych przed miesiącem są przewidywania w tych obszarach. Pogłębiają się trudności w regulowaniu bieżących oraz przyszłych zobowiązań finansowych. Przedsiębiorcy spodziewają się szybszego niż w sierpniu br. wzrostu cen wyrobów przemysłowych. Planowane jest ograniczenie zatrudnienia w skali podobnej jak przed miesiącem.

We wrześniu br. stan zapasów wyrobów gotowych określany jest przez przedsiębiorców jako nadmierny w stosunku do zapotrzebowania. Wzrost nadwyżek zapasów w ujęciu miesięcznym sygnalizowany jest m.in. przez producentów papieru i wyrobów z papieru oraz pozostałego sprzętu transportowego. Spadek nadmiernych zapasów zgłaszają natomiast m.in. producenci skór i wyrobów skórzanych oraz wyrobów tekstylnych.

Budownictwo

W sierpniu br. produkcja budowlano-montażowa, podobnie jak w dwóch poprzednich miesiącach, ukształtowała się poniżej poziomu ubiegłorocznego.

Produkcja budowlano-montażowa⁷ zrealizowana w sierpniu br. na terenie kraju była niższa niż przed rokiem o 5,0% (wobec spadku o 8,7% przed miesiącem i wzrostu o 10,8% w sierpniu ub. roku). Spadek sprzedaży wystąpił w podmiotach zajmujących się głównie budową budynków oraz robotami budowlanymi specjalistycznymi (odpowiednio o 13,3% i 6,3%). W podmiotach specjalizujących się w budowie obiektów inżynierii lądowej i wodnej po dwóch miesiącach spadku odnotowano wzrost – o 4,6%.

Zmniejszyła się sprzedaż robót zarówno o charakterze remontowym jak i inwestycyjnym (odpowiednio o 5,5% i o 4,7%).

Po wyeliminowaniu wpływu czynników o charakterze sezonowym produkcja budowlano-montażowa była o 2,7% niższa niż w sierpniu ub. roku i o 0,2% większa niż w lipcu br.

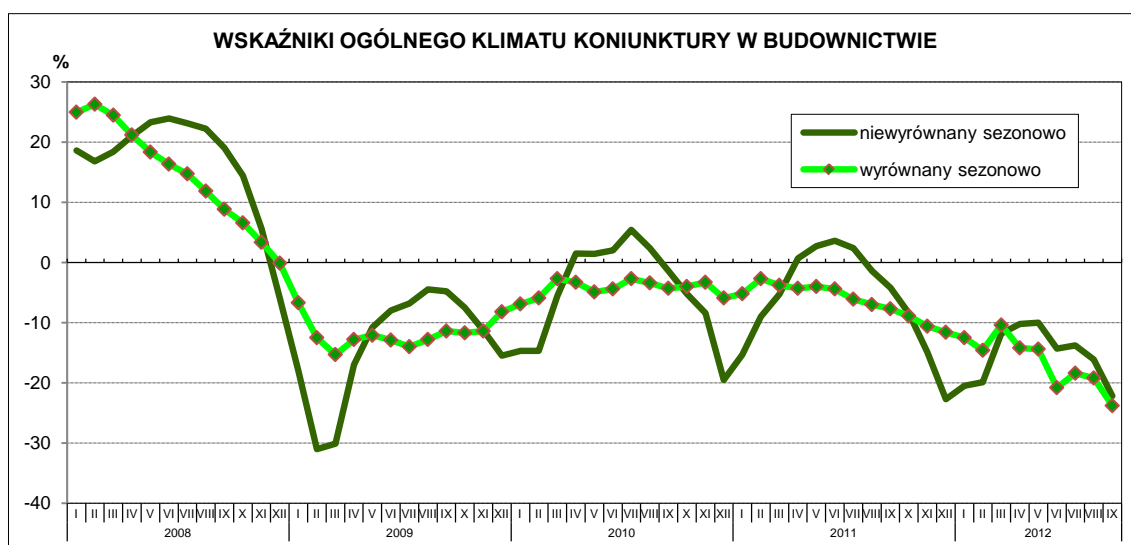
W okresie styczeń–sierpień br. produkcja budowlano-montażowa zwiększyła się o 3,8% w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku. Wzrost odnotowano we wszystkich działach budownictwa.

⁷ W cenach stałych; w jednostkach budowlanych o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

Dynamika (w cenach stałych) i struktura (w cenach bieżących) produkcji budowlano-montażowej kształtowała się następująco:

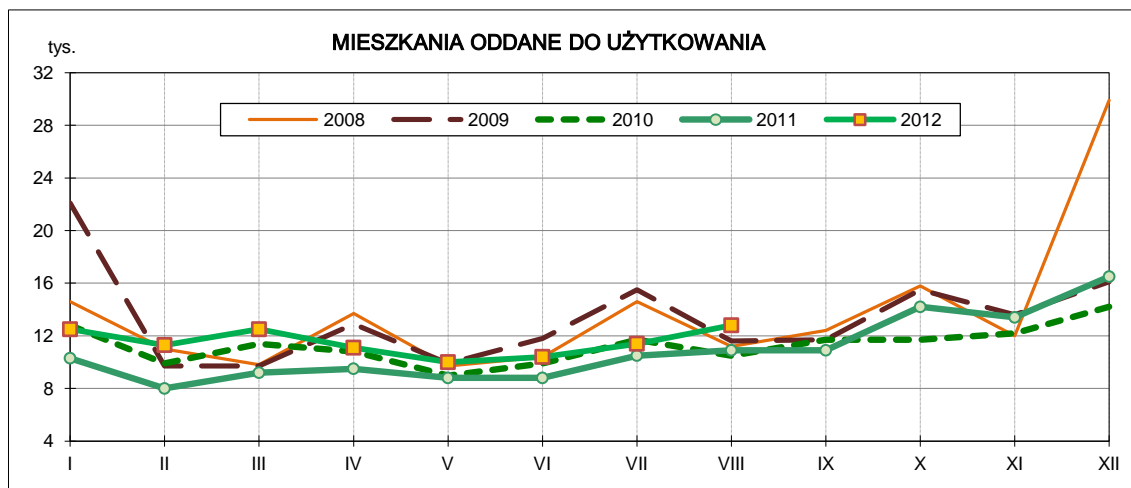
Wyszczególnienie	2011		2012		2011	
	VIII	I-VIII	VIII	I-VIII		
	analogiczny okres roku poprzedniego=100				struktura w %	
Ogółem.....	110,8	118,5	95,0	103,8	100,0	100,0
roboty budowlane o charakterze:						
inwestycyjnym	108,6	115,2	95,3	103,7	65,1	65,2
remontowym.....	114,9	125,4	94,5	104,1	34,9	34,8
Budowa budynków	101,5	103,9	86,7	103,9	39,6	39,8
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej.....	115,2	131,9	104,6	103,8	36,0	35,9
Roboty budowlane specjalistyczne	122,8	128,7	93,7	103,7	24,4	24,3

We wrześniu br. wskaźnik **ogólnego klimatu koniunktury** w budownictwie kształtuje się na poziomie ujemnym, gorszym niż w poprzednich miesiącach. Bardziej negatywnie przedsiębiorcy oceniają bieżący portfel zamówień na roboty budowlano-montażowe, produkcję oraz sytuację finansową. Pogorszyły się również pesymistyczne prognozy w tym zakresie. Zwiększa się skala planowanych redukcji zatrudnienia. Firmy sygnalizują możliwość nieco większego niż przed miesiącem spadku cen robót budowlano-montażowych. We wrześniu br. jako główne bariery w prowadzeniu działalności budowlanej przedsiębiorcy nadal wskazują koszty zatrudnienia oraz konkurencję na rynku. Szczególnie znaczące dla jednostek dużych są trudności z uzyskaniem kredytu oraz koszty finansowej obsługi działalności. Wśród jednostek budowlano-montażowych ogółem w skali roku najbardziej wzrosło znaczenie bariery związanej z niepewnością ogólnej sytuacji gospodarczej oraz niedostatecznym popytem, zmniejszyła się natomiast dotkliwość m.in. utrudnień związanych z niedoborem wykwalifikowanych pracowników.

Budownictwo mieszkaniowe

W sierpniu br. utrzymał się obserwowany od października ub. roku wzrost w skali roku liczby mieszkań oddanych do użytkowania. Nadal notowano natomiast spadek liczby mieszkań, na których budowę wydano pozwolenia oraz mieszkań rozpoczętych.

Według wstępnych danych⁸ w sierpniu br. **oddano do użytkowania** 12,8 tys. mieszkań, tj. o 17,4% więcej niż przed rokiem (w sierpniu ub. roku odnotowano wzrost o 3,3%). Zwiększyła się liczba mieszkań przekazanych w budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem (o 70,2% do 5,7 tys. mieszkań) oraz indywidualnym (o 4,6% do 6,6 tys.). Mniej mieszkań niż przed rokiem oddano do użytkowania w budownictwie spółdzielczym (189 mieszkań wobec 607), komunalnym (171 wobec 197), społecznym czynszowym (112 wobec 397) oraz zakładowym (9 wobec 13).

W okresie styczeń-sierpień br. oddano do użytkowania 92,0 tys. mieszkań, tj. o 21,1% więcej niż w analogicznym okresie ub. roku (przed rokiem odnotowano spadek o 11,7%). Wzrost obserwowano w budownictwie indywidualnym, przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem, spółdzielczym oraz zakładowym. Spadek natomiast wystąpił w budownictwie społecznym czynszowym oraz komunalnym.

Liczba mieszkań oddanych do użytkowania kształtowała się następująco:

Formy budownictwa mieszkaniowego	I-VIII 2011			I-VIII 2012		
	w liczbach bezwzględnych	struktura w %	analogiczny okres roku poprzedniego = 100	w liczbach bezwzględnych	struktura w %	analogiczny okres roku poprzedniego = 100
Ogółem	75965	100,0	88,3	92021	100,0	121,1
Indywidualne	46113	60,7	103,1	50838	55,2	110,2
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	25090	33,0	74,8	36532	39,7	145,6
Spółdzielcze	2148	2,8	64,4	2545	2,8	118,5
Spółeczne czynszowe	1055	1,4	43,0	713	0,8	67,6
Komunalne	1437	1,9	80,2	1231	1,3	85,7
Zakładowe	122	0,2	78,7	162	0,2	132,8

⁸ Dane meldunkowe – mogą ulec zmianie po opracowaniu sprawozdań kwartalnych.

Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w okresie styczeń–sierpień br. wyniosła 105,5 m² i była o 6,3 m² mniejsza niż przed rokiem.

Sierpień br. był czwartym miesiącem z rzędu, w którym odnotowano spadek w skali roku liczby **pozwoleń na budowę** nowych mieszkań (o 25,8% do 12,8 tys.) oraz liczby **mieszkań rozpoczętych** (o 14,7% do 12,4 tys.).

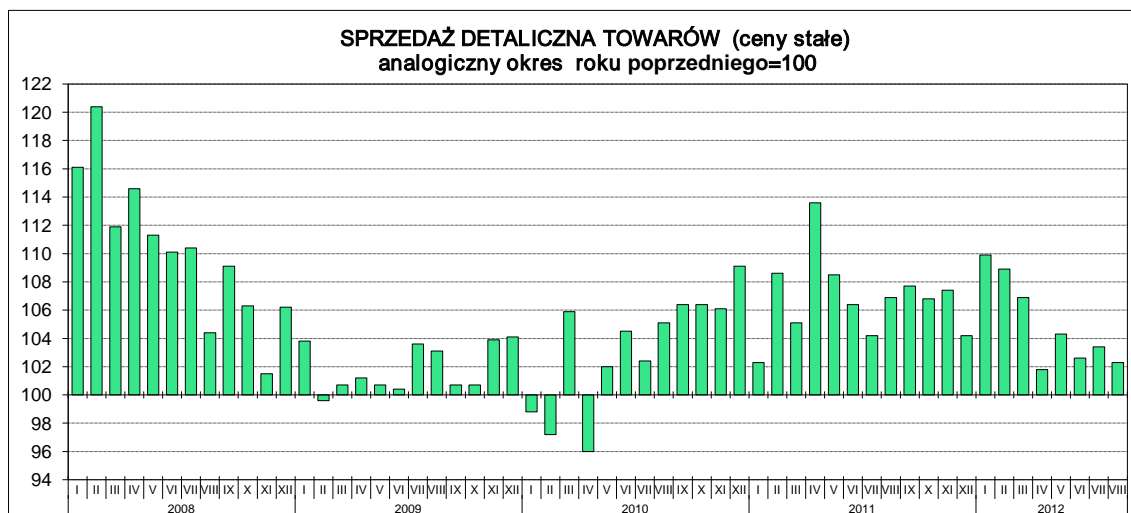
Liczba mieszkań, na których budowę wydano pozwolenia i których budowę rozpoczęto kształtowała się następująco:

Formy budownictwa mieszkaniowego	Mieszkania, na których budowę wydano pozwolenia			Mieszkania, których budowę rozpoczęto		
	I-VIII 2012					
	w liczbach bezwzględnych	struktura w %	analogiczny okres roku poprzedniego= =100	w liczbach bezwzględnych	struktura w %	analogiczny okres roku poprzedniego= =100
Ogółem	115547	100,0	94,8	104378	100,0	95,4
Indywidualne	62077	53,7	91,0	59605	57,1	88,8
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	50255	43,5	100,6	41774	40,0	108,8
Spółdzielcze	1325	1,2	70,4	1729	1,7	124,8
Społeczne czynszowe	124	0,1	67,4	461	0,4	48,5
Komunalne	1539	1,3	98,1	713	0,7	55,4
Zakładowe	227	0,2	246,7	96	0,1	41,0

W końcu sierpnia br. **w budowie** było 736,2 tys. mieszkań tj. o 1,4% więcej niż przed rokiem.

Rynek wewnętrzny

W sierpniu br. tempo wzrostu **sprzedaży detalicznej**⁹ w skali roku było słabsze niż w trzech poprzednich miesiącach (2,3% wobec 3,4% w lipcu br.).

Niewielki wzrost odnotowano w grupach o największym udziale w sprzedaży detalicznej ogółem, tj. w żywności, napojach i wyrobach tytoniowych (0,1%) oraz paliwach stałych, ciekłych i gazowych (0,9%). Wysoki wzrost sprzedaży utrzymał się m.in. w grupie meble, rtv, agd (o 18,3%, wobec niskiej dynamiki przed rokiem). Obniżyła się w skali roku sprzedaż w grupie pojazdy samochodowe, motocykle, części (o 1,1%).

W okresie styczeń–sierpień br. sprzedaż detaliczna była o 4,7% wyższa niż przed rokiem (wobec odpowiednio 7,4% w analogicznym okresie ub. roku).

Dynamika sprzedaży detalicznej kształtowała się następująco:

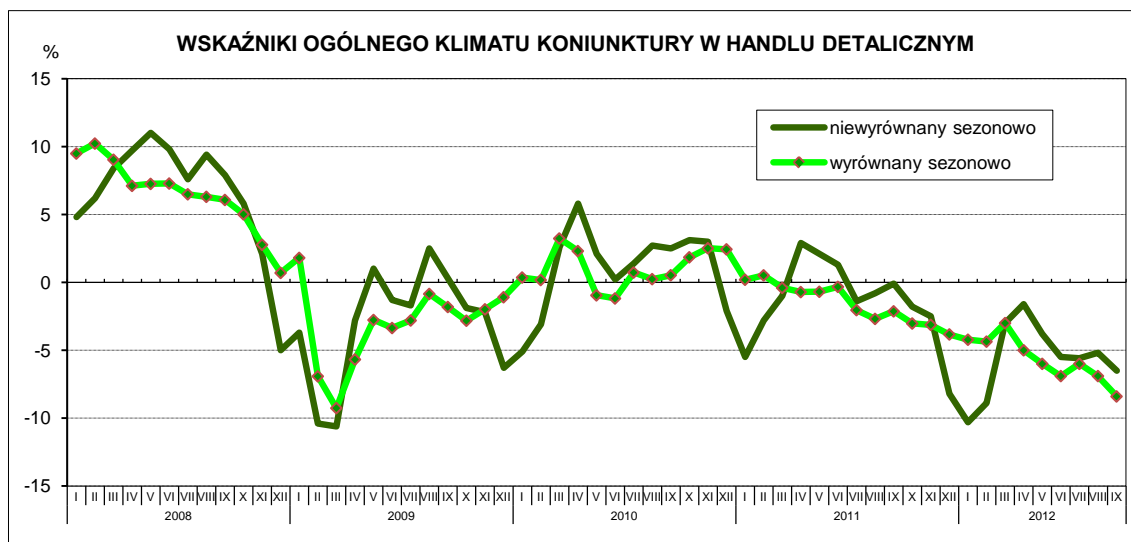
Wyszczególnienie	2011		2012	
	VIII	I–VIII	VIII	I–VIII
	analogiczny okres roku poprzedniego=100			
Ogółem	106,9	107,4	102,3	104,7
w tym:				
Pojazdy samochodowe, motocykle, części	105,4	108,9	98,9	109,6
Paliwa stałe, ciekłe i gazowe	104,6	107,1	100,9	102,2
Żywność, napoje i wyroby tytoniowe	100,0	97,6	100,1	101,9
Pozostała sprzedaż detaliczna w niewyspecjalizowanych sklepach	127,3	128,8	112,5	112,9
Farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny	112,6	114,3	106,6	106,0
Włókno, odzież, obuwie	110,3	115,0	111,3	109,3
Meble, rtv, agd	100,3	105,4	118,3	119,9
Prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach	102,4	102,4	83,6	88,0
Pozostałe	115,1	113,2	99,2	101,9

a Grupowania przedsiębiorstw dokonano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Działalności 2007 (PKD 2007), zaliczając przedsiębiorstwo do określonej kategorii wg przeważającego rodzaju działalności, zgodnie z aktualnym w omawianym okresie stanem organizacyjnym. Odnotowane zmiany (wzrost/spadek) wolumenu sprzedaży detalicznej w poszczególnych grupach rodzajów działalności przedsiębiorstw mogą zatem również wynikać ze zmiany przeważającego rodzaju działalności przedsiębiorstwa oraz zmian organizacyjnych (np. połączenia przedsiębiorstw). Nie ma to wpływu na dynamikę sprzedaży detalicznej ogółem.

⁹ W cenach stałych; w przedsiębiorstwach handlowych i niehandlowych o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

Sprzedaż hurtowa¹⁰ w sierpniu br. była wyższa niż przed rokiem o 3,3%, w tym w przedsiębiorstwach hurtowych wzrosła o 6,6%. W okresie ośmiu miesięcy br. obserwowano zwiększenie sprzedaży hurtowej w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku o 4,2%, a wśród przedsiębiorstw hurtowych – o 6,9%.

We wrześniu br. **ogólny klimat koniunktury** w handlu detalicznym jest oceniany negatywnie, gorzej niż w sierpniu br. Bardziej pesymistyczne niż przed miesiącem są oceny przedsiębiorstw mikro, małych oraz średnich, przy korzystniejszych – jednostek dużych. Pogorszyły się również negatywne wskazania dotyczące ogólnego klimatu koniunktury w branży „artykuły gospodarstwa domowego ogółem” oraz „żywność”. Nadal niekorzystne, zbliżone do formułowanych przed miesiącem są oceny w branży „pojazdy samochodowe”. Pozytywne nastroje (wobec pesymistycznych w sierpniu br.) obserwuje się w branży „włókno, odzież, obuwie”. Nieznacznie zwiększają się problemy ogółu przedsiębiorstw handlowych w zakresie zdolności do bieżącego regulowania zobowiązań finansowych, przy prognozach wskazujących na utrzymywanie się tych trudności. Jednostki wskazują na możliwość ograniczenia sprzedaży, w tym znacznie pogorszyły się oceny sprzedaży bieżącej. Planowane redukcje zatrudnienia mogą być zbliżone do przewidywanych w sierpniu br. Przedsiębiorstwa zapowiadają podwyżki cen towarów, które mogą być nieco większe od oczekiwanych przed miesiącem.

Wśród barier ograniczających działalność przedsiębiorstw handlowych nadal najczęściej wskazywane są: konkurencja na rynku, koszty zatrudnienia oraz niedostateczny popyt. W porównaniu z wrześniem ub. roku najbardziej zwiększyły się trudności związane z niepewnością ogólnej sytuacji gospodarczej.

¹⁰ W cenach bieżących; w przedsiębiorstwach handlowych o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

Transport

W sierpniu br. **sprzedaż usług**¹¹ w jednostkach transportu ogółem¹² wzrosła o 11,2% w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku.

Spośród grup o znaczącym udziale w transporcie ogółem największy wzrost sprzedaży w skali roku wystąpił w transporcie samochodowym (o 18,4%) oraz w magazynowaniu i działalności usługowej wspomagającej transport (o 10,3%). Obserwowano natomiast dalszy spadek sprzedaży w transporcie kolejowym (o 9,7%). W okresie ośmiu miesięcy br. w jednostkach transportu ogółem sprzedaż usług była o 10,2% wyższa niż przed rokiem.

Przewozy ładunków ogółem w sierpniu br. wyniosły 39,6 mln ton, tj. o 2,7% mniej niż w analogicznym okresie ub. roku. Spadek przewozów obserwowano w transporcie wodnym śródlądowym, morskim oraz kolejowym. Wzrost natomiast wystąpił w transporcie samochodowym i rurociągowym. Od początku roku przewieziono 301,4 mln ton ładunków, tj. o 2,1% mniej niż przed rokiem.

W sierpniu br. **transportem kolejowym** przewieziono 19,8 mln ton ładunków – spadek o 7,6% w skali roku, a w okresie styczeń–sierpień br. – 150,0 mln ton ładunków (spadek o 9,0%).

Transportem samochodowym zarobkowym w sierpniu br. przewieziono 14,7 mln ton ładunków, tj. o 6,0% więcej niż przed rokiem, a w okresie ośmiu miesięcy br. – 110,1 mln ton (wzrost o 9,6% w skali roku). Potencjał przewozowy transportu samochodowego zarobkowego zwiększył się od początku roku o 4,4%.

Transportem rurociągowym przetłoczono w sierpniu br. 4,4 mln ton ropy i produktów naftowych (o 0,7% więcej niż przed rokiem), a od początku roku – 34,8 mln ton (o 2,0% mniej niż w analogicznym okresie ub. roku).

Przewozy ładunków **transportem morskim** w sierpniu br. wyniosły 0,6 mln ton (o 8,6% mniej niż w sierpniu ub. roku). W okresie ośmiu miesięcy br. transportem morskim przewieziono 4,8 mln ton ładunków (spadek w skali roku o 1,4%).

W **portach morskich** w sierpniu br. przeładowano 5,2 mln ton ładunków, tj. o 10,4% więcej niż przed rokiem. Wyższe były przeładunki we wszystkich grupach, przy czym w grupie ładunków masowych ciekłych – o 34,4% (głównie z powodu znaczącego wzrostu przeładunku ropy naftowej – o 45,4%), pozostałych ładunków drobnicowych – o 11,0%, ładunków tocznych – o 7,1%, kontenerów – o 6,7%, a ładunków masowych suchych – o 2,1%. Od początku roku w portach morskich przeładowano 36,2 mln ton ładunków, tj. o 5,6% mniej niż przed rokiem.

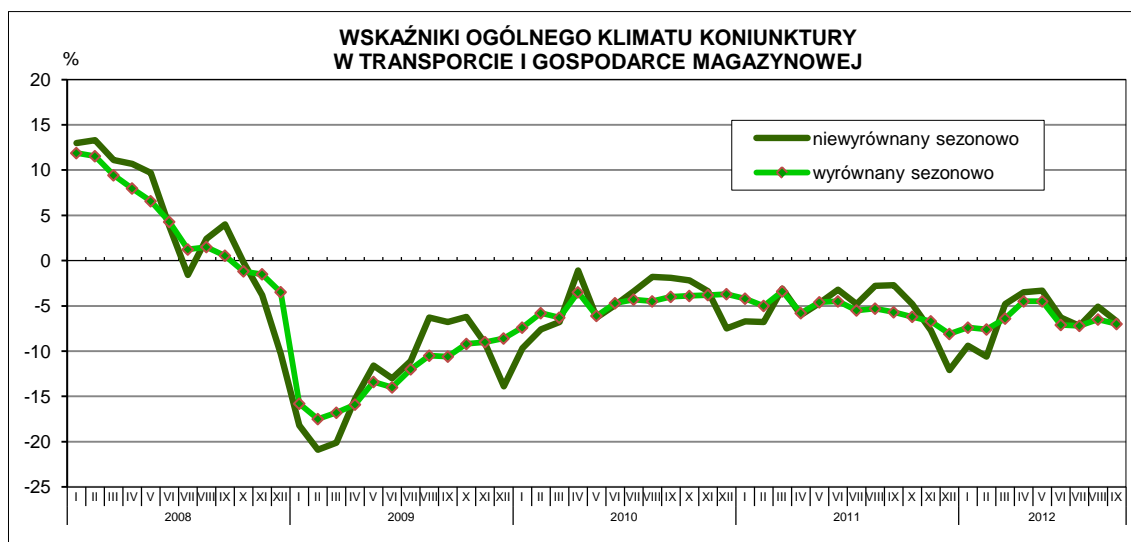
Wzrost przeładunków w sierpniu br. obserwowano jedynie w porcie Gdańsk (o 41,1% do 2,3 mln ton). W pozostałych portach notowano spadki: w Świnoujściu

¹¹ Obejmująca wpływy za przewozy ładunków, bagażu, poczty, przeładunki, spedycję, składowanie i magazynowanie ładunków oraz inne usługi związane z obsługą transportu.

¹² W cenach stałych; w przedsiębiorstwach transportowych o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

(o 15,1% do 0,9 mln ton), Gdyni (o 2,1% do 1,1 mln ton), Szczecinie (o 0,9% do 0,6 mln ton) oraz Policach (o 0,2% do 0,2 mln ton).

We wrześniu br. wskaźnik **ogólnego klimatu koniunktury** w sekcji transport i gospodarka magazynowa jest nadal ujemny, gorszy od notowanego przed miesiącem. Bardziej niekorzystne niż w sierpniu br. są oceny bieżące ogólnej sytuacji gospodarczej, podczas gdy negatywne prognozy w tym zakresie są zbliżone do przewidywań sprzed miesiąca. Zgłaszany jest spadek bieżącego i przyszłego popytu oraz sprzedaży. Oceny bieżące i prognozy dotyczące sytuacji finansowej są pesymistyczne. W najbliższych miesiącach spodziewany jest niewielki wzrost cen usług transportowych. Skala planowanych zwolnień pracowników pozostaje na poziomie zbliżonym do przewidywanego w sierpniu br.

Bilans płatniczy

Według wstępnych danych, **saldo rachunku bieżącego bilansu płatniczego**¹³ w lipcu br. było ujemne i wyniosło minus 1027 mln EUR, tj. poprawiło się o 838 mln EUR w porównaniu z analogicznym miesiącem ub. roku. Wpłynęło na to głównie znacznie mniejsze niż przed rokiem ujemne saldo obrotów towarowych. Eksport towarów zwiększył się w stosunku do lipca ub. roku o 12,7% do 12325 mln EUR, a import wzrósł – o 4,2% do 12639 mln EUR. W rezultacie **saldo obrotów towarowych** ukształtowało się na poziomie minus 314 mln EUR (wobec minus 1189 mln EUR przed rokiem). **Saldo usług** wyniosło 407 mln EUR (wobec 316 mln EUR w lipcu ub. roku), a na jego wartość wpłynęły dodatnie salda usług transportowych (267 mln EUR), podróży zagranicznych (164 mln EUR) oraz ujemny wynik pozostałych usług (24 mln EUR). Przychody z tytułu eksportu usług ukształtowały się na poziomie 2580 mln EUR (wzrost o 7,8%), a rozchody z tytułu importu usług wyniosły 2173 mln EUR (wzrost o 4,6%). Ujemne **saldo dochodów** pogorszyło się w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku o 236 mln EUR do minus 1555 mln EUR. Na wysokość salda dochodów w znacznym stopniu wpływało ujemne saldo dochodów z inwestycji (minus 1709 mln EUR). Dochody uzyskane przez bezpośrednich inwestorów zagranicznych z tytułu ich zaangażowania kapitałowego w polskich podmiotach ukształtowały się na poziomie 930 mln EUR. **Saldo transferów bieżących** w lipcu br. było dodatnie i wyniosło 435 mln EUR (wobec 327 mln EUR przed rokiem), przy czym wartość przychodów wyniosła 722 mln EUR (wzrost z 718 mln EUR w analogicznym okresie ub. roku), a rozchodów 287 mln EUR (spadek z 391 mln EUR).

Rachunek kapitałowy zamknął się dodatnim saldem w wysokości 2023 mln EUR (wobec 785 mln EUR w lipcu ub. roku), a kwoty przychodów i rozchodów ukształtowały się odpowiednio na poziomie 2038 mln EUR oraz 15 mln EUR (wobec 846 mln EUR oraz 61 mln EUR przed rokiem).

Saldo rachunku finansowego bilansu płatniczego w lipcu br. wyniosło 757 mln EUR (wobec minus 1206 mln EUR w analogicznym okresie ub. roku). **Saldo inwestycji zagranicznych w Polsce** było ujemne i ukształtowało się na poziomie 738 mln EUR, przy czym wartość bezpośrednich inwestycji zagranicznych wyniosła 95 mln EUR. **Polskie inwestycje za granicą** zmniejszyły się o 1319 mln EUR, w tym polskie inwestycje bezpośrednie za granicą wyniosły 318 mln EUR. Na wielkość **salda rachunku finansowego** wpływały również inwestycje portfelowe: aktywa w wysokości 106 mln EUR, a pasywa w kwocie 275 mln EUR oraz pozostałe inwestycje: aktywa wyniosły 895 mln EUR, a pasywa minus 1108 mln EUR. Saldo pochodnych instrumentów finansowych ukształtowało się na poziomie 176 mln EUR.

¹³ Opracowano na podstawie materiałów Narodowego Banku Polskiego (NBP).

Wartość **aktywów rezerwowych** w lipcu br. wzrosła o 774 mln EUR¹⁴. Stan oficjalnych aktywów rezerwowych na koniec lipca br. wyniósł 83415 mln EUR.

Bilans płatniczy kształtował się następująco:

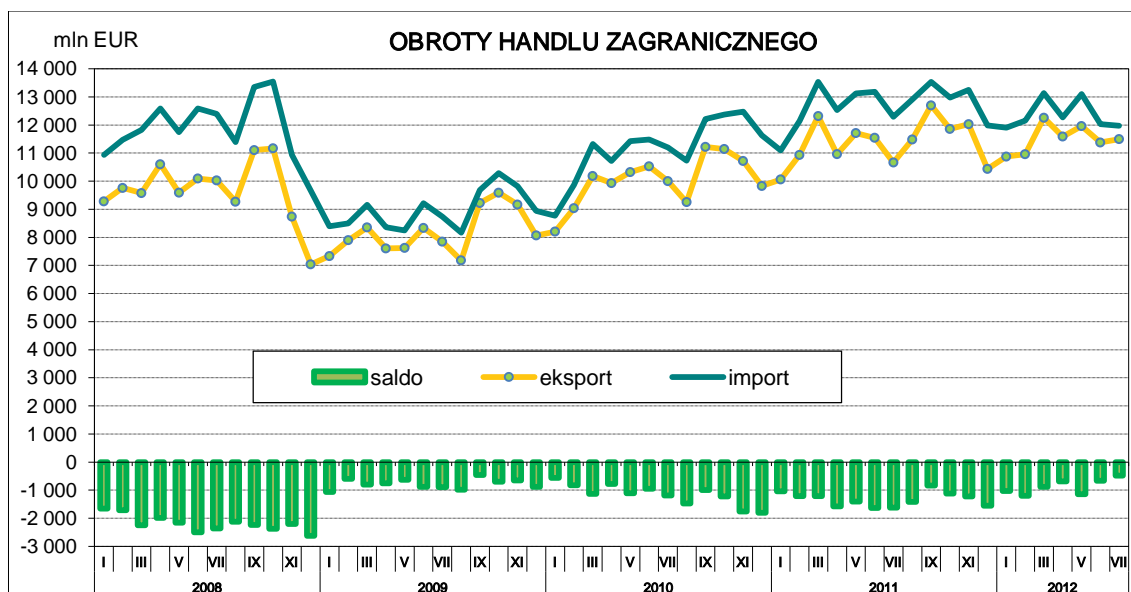
Wyszczególnienie	VII 2011	VII 2012	VIII 2011–VII 2012 ^a
	w mln EUR		
A. RACHUNEK BIEŻĄCY	-1865	-1027	-15668
Saldo obrotów towarowych	-1189	-314	-8143
Eksport	10939	12325	142733
Import	12128	12639	150876
Saldo usług	316	407	4105
Przychody	2393	2580	27248
Rozchody	2077	2173	23143
Saldo dochodów	-1319	-1555	-15692
Przychody	551	453	5797
Rozchody	1870	2008	21489
Saldo transferów bieżących	327	435	4042
Przychody	718	722	9169
Rozchody	391	287	5127
B. RACHUNEK KAPITAŁOWY	785	2023	9917
Przychody	846	2038	10215
Rozchody	61	15	298
C. RACHUNEK FINANSOWY	-1206	757	13209
Polskie inwestycje bezpośrednie za granicą	126	318	1485
Zagraniczne inwestycje bezpośrednie w Polsce	-299	95	5298
Inwestycje portfelowe – aktywa	121	106	1309
Udziałowe papiery wartościowe	106	-35	744
Dłużne papiery wartościowe	15	141	565
Inwestycje portfelowe – pasywa	767	275	10718
Udziałowe papiery wartościowe	-51	415	1820
Dłużne papiery wartościowe	818	-140	8898
Pozostałe inwestycje – aktywa	-144	895	-403
NBP	0	0	-1
Sektor rządowy	-5	-4	-22
Monetarne Instytucje Finansowe	-248	918	20
Pozostałe sektory	109	-19	-400
Pozostałe inwestycje – pasywa	-1680	-1108	-6355
NBP	-604	-375	97
Sektor rządowy	758	22	927
Monetarne Instytucje Finansowe	-1443	6	-6898
Pozostałe sektory	-391	-761	-481
Pochodne instrumenty finansowe	-97	176	1157
D. SALDO BŁĘDÓW I OPUSZCZEŃ	99	-979	-3607
Razem A-D	-2187	774	3831
E. OFICJALNE AKTYWA REZERWOWE	2187	-774	-3831

^a Dane skumulowane są prezentowane krocząco w ujęciu 12 miesięcy.

¹⁴ Po uwzględnieniu różnic kursowych i zmian wyceny wartość aktywów rezerwowych wzrosła o 2793 mln EUR.

Handel zagraniczny

W okresie styczeń–lipiec br. w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku obroty towarowe handlu zagranicznego w złotych charakteryzowały się szybszym wzrostem eksportu niż importu, co wpłynęło na poprawę ujemnego salda wymiany. Zwiększyły się obroty ze wszystkimi grupami krajów, w największym stopniu z krajami Europy Środkowo-Wschodniej. Znacznie wolniej niż przed rokiem rozwijała się wymiana z krajami rozwiniętymi (w tym z krajami UE) – zwłaszcza po stronie importu.

Eksport (liczony w złotych) **w cenach bieżących** był wyższy niż przed rokiem o 11,1% i wyniósł 343,6 mld zł, natomiast import wzrósł o 6,3% do 369,6 mld zł, co przełożyło się na znacznie mniejsze niż przed rokiem ujemne saldo w wysokości 26,0 mld zł (w okresie styczeń–lipiec ub. roku minus 38,4 mld zł). Obroty wyrażone w euro zwiększyły się po stronie eksportu o 3,0% do 80,5 mld EUR, natomiast po stronie importu obniżyły się o 1,5% do 86,6 mld EUR, a ujemne saldo wyniosło 6,1 mld EUR (przed rokiem minus 9,7 mld EUR). W przypadku wymiany wyrażonej w dolarach USA odnotowano spadek zarówno eksportu (o 4,0% do 104,6 mld USD), jak i importu (o 8,1% do 112,7 mld USD). Ujemne saldo ukształtowało się na poziomie 8,1 mld USD (przed rokiem minus 13,6 mld USD).

Eksport **w cenach stałych** w okresie styczeń–czerwiec br. był wyższy niż w analogicznym okresie ub. roku o 3,0%, a import – niższy o 3,8%. W obrotach z krajami UE wolumen eksportu zwiększył się o 1,4%, z krajami Europy Środkowo-Wschodniej – o 17,8%, a z krajami rozwijającymi się – o 19,3%. Wolumen towarów sprowadzanych z krajów UE obniżył się o 5,3%, z krajów rozwijających – o 3,7%, natomiast z krajów Europy Środkowo-Wschodniej wzrósł o 8,1%.

Ceny transakcyjne (liczone w złotych) towarów eksportowanych i importowanych ogółem w okresie styczeń–czerwiec br. były wyższe niż w analogicznym okresie ub. roku (odpowiednio o 7,3% i 10,9%). **Wskaźnik terms of trade** ogółem pogorszył się do 96,8 z 99,0 przed rokiem i ukształtował się na niekorzystnym poziomie w obrotach ze wszystkimi grupami krajów, w tym szczególnie w wymianie z krajami Europy Środkowo-Wschodniej.

W obrotach towarowych z krajami UE wskaźnik terms of trade wyniósł 99,1 (wobec 101,6 w okresie styczeń–czerwiec ub. roku).

W wymianie handlowej z krajami Europy Środkowo-Wschodniej wskaźnik terms of trade ukształtował się na poziomie 87,6 (83,9 w okresie styczeń–czerwiec ub. roku), co spowodowane było znacznym wzrostem cen towarów importowanych – o 23,4% (w tym zwłaszcza paliw mineralnych, smarów materiałów pochodnych, głównie sprowadzanych z Rosji – o 22,9%), przy mniejszym wzroście cen towarów eksportowanych (8,1%).

W obrotach z krajami rozwijającymi się w okresie styczeń–czerwiec br., w wyniku szybszego wzrostu cen towarów importowanych (10,7%) niż eksportowanych (4,4%), wskaźnik terms of trade wyniósł 94,3 wobec 101,6 w analogicznym okresie ub. roku.

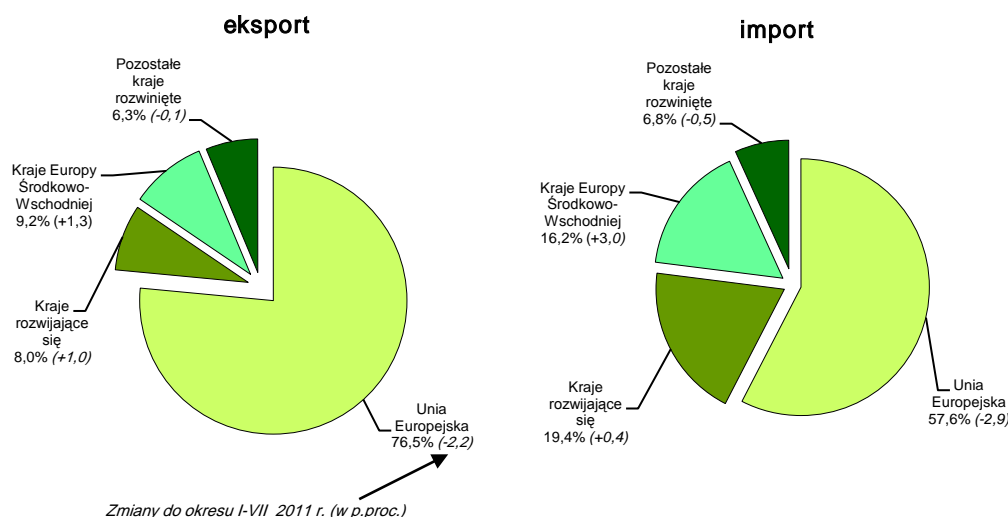
Obroty handlu zagranicznego kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	I-VII 2012						I-VII 2011	I-VII 2012
	w mln zł	w mln EUR	w mln USD	I-VII 2011=100			struktura w %	
				zł	EUR	USD		
EKSPORT	343594,5	80512,6	104613,7	111,1	103,0	96,0	100,0	100,0
Kraje rozwinięte.....	284326,0	66608,5	86522,9	108,1	100,2	93,4	85,1	82,8
w tym Unia								
Europejska.....	262932,9	61596,6	80011,9	108,0	100,1	93,3	78,7	76,5
w tym strefa euro.....	180846,4	42358,4	55019,1	106,4	98,6	91,9	54,9	52,6
Kraje rozwijające się.....	27521,6	6456,9	8399,0	126,3	117,3	109,2	7,0	8,0
Kraje Europy Śr.-Wsch.....	31746,9	7447,2	9691,8	130,0	120,6	112,3	7,9	9,2
IMPORT^a	369640,3	86601,1	112667,7	106,3	98,5	91,9	100,0	100,0
Kraje rozwinięte.....	237989,9	55769,9	72460,3	100,9	93,5	87,1	67,8	64,4
w tym Unia								
Europejska.....	212827,0	49872,4	64780,7	101,1	93,7	87,3	60,5	57,6
w tym strefa euro.....	167319,5	39211,9	50928,8	102,1	94,7	88,1	47,1	45,3
Kraje rozwijające się.....	71773,8	16815,8	21867,9	108,9	100,9	94,2	19,0	19,4
Kraje Europy Śr.-Wsch.....	59876,6	14015,4	18339,5	130,3	120,7	113,3	13,2	16,2
SALDO	-26045,8	-6088,5	-8054,0	x	x	x	x	x
Kraje rozwinięte.....	46336,1	10838,6	14062,6	x	x	x	x	x
w tym Unia								
Europejska.....	50105,9	11724,2	15231,2	x	x	x	x	x
w tym strefa euro.....	13526,9	3146,5	4090,3	x	x	x	x	x
Kraje rozwijające się.....	-44252,2	-10358,9	-13468,9	x	x	x	x	x
Kraje Europy Śr.-Wsch.....	-28129,7	-6568,2	-8647,7	x	x	x	x	x

^a Dane dot. importu w podziale na grupy krajów prezentowane są **wg kraju pochodzenia**. Dane dot. importu **wg kraju wysyłki** dostępne są w Informacji bieżącej o wynikach wstępnych *Obroty handlu zagranicznego ogółem i wg krajów I-VII 2012 r.* na stronie internetowej GUS: http://www.stat.gov.pl/gus/5840_obroty_handlu_zagr_PLK_HTML.htm

W okresie styczeń–lipiec br. w **strukturze geograficznej** obrotów towarowych notowano w skali roku spadek udziału krajów rozwiniętych (w tym krajów UE), przy wzroście znaczenia pozostałych grup krajów.

STRUKTURA GEOGRAFICZNA OBROTÓW HANDLU ZAGRANICZNEGO w okresie styczeń–lipiec 2012 r.

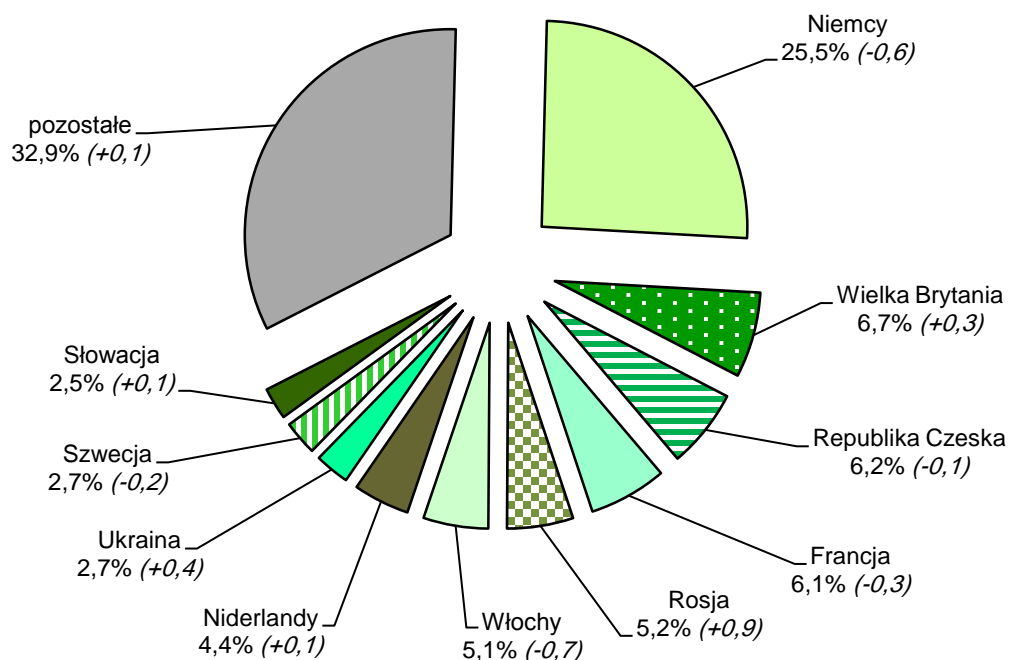
W obrotach z krajami **Unii Europejskiej** eksport wzrósł o 8,0% do 262,9 mld zł, a import – o 1,1% do 212,8 mld zł, co spowodowało znaczny wzrost – do 50,1 mld zł dodatniego salda wymiany (w okresie styczeń–lipiec ub. roku 33,0 mld zł). Eksport wyrażony w euro zwiększył się o 0,1% i wyniósł 61,6 mld EUR, natomiast import obniżył się o 6,3% do 49,9 mld EUR. Dodatkowo saldo zwiększyło się osiągając wartość 11,7 mld EUR (wobec 8,3 mld EUR w ub. roku). Obroty wyrażone w dolarach USA były niższe niż w okresie ub. roku (eksport o 6,7%, a import o 12,7%). Dodatkowo saldo wyniosło 15,2 mld USD (przed rokiem 11,5 mld USD). Udział krajów UE obniżył się w eksporcie z 78,7% w okresie styczeń–lipiec ub. roku do 76,5%, a w imporcie z 60,5% do 57,6%.

Wartość eksportu w obrotach z **Niemcami** wzrosła o 8,6% do poziomu 87,5 mld zł, a importu – o 2,5% do 79,2 mld zł. Wymiana zamknęła się większym niż przed rokiem dodatnim saldem w wysokości 8,3 mld zł (przed rokiem 3,4 mld zł). Obroty z Niemcami wyrażone w euro wzrosły w eksporcie o 0,6%, natomiast w imporcie obniżyły się o 5,0%. Dodatkowo saldo wyniosło 1,9 mld EUR (przed rokiem 0,8 mld EUR). Udział Niemiec w wymianie ogółem obniżył się w eksporcie z 26,1% do 25,5%, a w imporcie – z 22,2% do 21,4%.

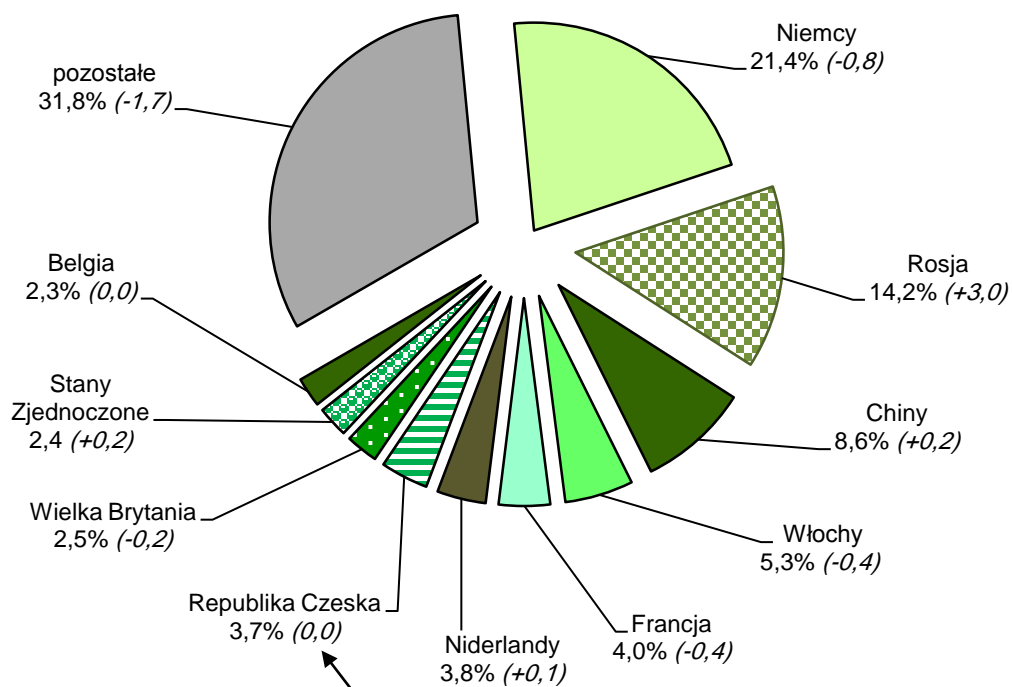
W obrotach z Niemcami wg grup towarowych SITC odnotowano m.in. wzrost eksportu spalinowych silników tłokowych i ich części, odbiorników telewizyjnych, części i akcesoriów do pojazdów oraz mebli i ich części, natomiast spadek – m.in. samochodów osobowych. W imporcie zwiększyła się m.in. wartość dostaw artykułów z tworzyw sztucznych, natomiast obniżyła się – części i akcesoriów do pojazdów, tworzyw sztucznych w formach podstawowych oraz samochodów osobowych.

STRUKTURA GEOGRAFICZNA OBROTÓW HANDLU ZAGRANICZNEGO w okresie styczeń–lipiec 2012 r.

eksport

import

Zmiany do okresu I-VII 2011 r. (w p.proc.)

Wśród naszych partnerów handlowych, kolejne pozycje po Niemczech zajmowały w eksporcie – W. Brytania (6,7%), Republika Czeska (6,2%), Francja (6,1%), Rosja (5,2%), Włochy (5,1%), Niderlandy (4,4%), Ukraina i Szwecja (po 2,7%) oraz Słowacja (2,5%), a w imporcie – Rosja (14,2%), Chiny (8,6%), Włochy (5,3%), Francja (4,0%), Niderlandy (3,8%), Republika Czeska (3,7%), W. Brytania (2,5%), Stany Zjednoczone (2,4%) oraz Belgia (2,3%).

Podobnie jak przed rokiem obserwowano znaczny wzrost obrotów z krajami **Europy Środkowo-Wschodniej**. Eksport zwiększył się w porównaniu z okresem styczeń–lipiec ub. roku o 30,0% do poziomu 31,7 mld zł, a import – o 30,3% do 59,9 mld zł. W rezultacie ujemne saldo pogłębiło się do 28,2 mld zł (z minus 21,5 mld zł w okresie styczeń–lipiec ub. roku). Obroty wyrażone w euro w eksporcie wyniosły 7,4 mld EUR, a w imporcie 14,0 mld EUR i były wyższe niż przed rokiem odpowiednio o 20,6% i o 20,7%, natomiast ujemne saldo wyniosło 6,6 mld EUR (wobec minus 5,4 mld EUR przed rokiem). Eksport i import w dolarach USA wzrosły odpowiednio o 12,3% i o 13,3%. Ujemne saldo ukształtowało się na poziomie 8,6 mld USD wobec minus 7,6 mld USD w analogicznym okresie ub. roku. W wyniku znacznego wzrostu obrotów udział tej grupy krajów w eksporcie ogółem zwiększył się z 7,9% przed rokiem do 9,2%, a w imporcie ogółem – z 13,2% do 16,2%.

W porównaniu z okresem styczeń–lipiec ub. roku **Rosja** przesunęła się z siódmego miejsca na piąte wśród naszych partnerów handlowych w eksporcie, natomiast w imporcie pozostała na drugiej pozycji. Eksport do Rosji zwiększył się o 35,0% i wyniósł 17,8 mld zł, natomiast import wzrósł o 34,9% do poziomu 52,5 mld zł. Ujemne saldo obrotów wyniosło 34,7 mld zł (wobec minus 25,7 mld zł przed rokiem). Obroty z Rosją wyrażone w euro zwiększyły się o 25,1% w eksporcie i o 24,8% w imporcie, a ujemne saldo wyniosło 8,1 mld EUR (minus 6,5 mld EUR w analogicznym okresie ub. roku). Wartość wymiany liczonej w dolarach USA zwiększyła się po stronie eksportu o 16,5%, a po stronie importu o 17,4%. Ujemne saldo ukształtowało się na poziomie 10,6 mld USD (przed rokiem minus 9,0 mld USD). Udział Rosji wzrósł w eksporcie ogółem z 4,3% w okresie styczeń–lipiec ub. roku do 5,2%, a w imporcie – z 11,2% do 14,2%.

W obrotach z Rosją wg grup towarowych SITC wyższy niż przed rokiem był m.in. eksport owoców i orzechów świeżych lub suszonych, sprzętu telekomunikacyjnego, części i akcesoriów do pojazdów oraz preparatów perfumeryjnych, kosmetycznych i toaletowych. W imporcie, poza ropą naftową, odnotowano wzrost wartości dostaw kauczuku syntetycznego oraz propanu i butanu skroplonego, natomiast spadek – węgla.

W obrotach ogółem **wg nomenklatury SITC** odnotowano wzrost wartości dostaw we wszystkich sekcjach towarowych, z wyjątkiem eksportu olejów, tłuszczów i wosków zwierzęcych i roślinnych. W strukturze towarowej wymiany ogółem wzrósł m.in. udział żywności i zwierząt żywych, natomiast obniżył się udział maszyn, urządzeń i sprzętu transportowego. W imporcie nadal zwiększało się znaczenie paliw mineralnych, smarów i materiałów pochodnych.

Dynamika i struktura obrotów ogółem wg sekcji SITC kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	I-VII 2012		I-VII 2011	
	w mln zł	I-VII 2011=100	struktura w %	
EKSPORT	343594,5	111,1	100,0	100,0
w tym:				
Żywność i zwierzęta żywe	33517,5	122,7	9,8	8,8
Napoje i tytoń	4572,1	122,0	1,3	1,2
Surowce niejadalne z wyjątkiem paliw	8398,6	112,7	2,4	2,4
Paliwa mineralne, smary i materiały pochodne	16931,6	111,2	4,9	4,9
Oleje, tłuszcze i woski zwierzęce i roślinne	507,5	97,8	0,2	0,2
Chemikalia i produkty pokrewne	31325,9	113,0	9,1	9,0
Towary przemysłowe sklasyfikowane głównie wg surowca	74521,4	111,3	21,7	21,6
Maszyny, urządzenia i sprzęt transportowy	129860,6	106,7	37,8	39,4
Różne wyroby przemysłowe	42742,4	111,3	12,4	12,4
IMPORT	369640,3	106,3	100,0	100,0
w tym:				
Żywność i zwierzęta żywe	25016,7	110,5	6,8	6,5
Napoje i tytoń	2242,5	112,1	0,6	0,6
Surowce niejadalne z wyjątkiem paliw	12985,1	112,2	3,5	3,3
Paliwa mineralne, smary i materiały pochodne	48071,6	114,4	13,0	12,1
Oleje, tłuszcze i woski zwierzęce i roślinne	1601,8	110,6	0,4	0,4
Chemikalia i produkty pokrewne	51835,0	101,9	14,0	14,6
Towary przemysłowe sklasyfikowane głównie wg surowca	66331,8	101,8	17,9	18,8
Maszyny, urządzenia i sprzęt transportowy	116670,3	105,5	31,6	31,8
Różne wyroby przemysłowe	33253,8	100,6	9,0	9,5

Eksport **produktów rolno-spożywczych** w porównaniu z okresem styczeń-lipiec ub. roku był wyższy o 21,5% i wyniósł 39753,0 mln zł (9316,8 mln EUR), a import wzrósł o 11,7% do poziomu 31761,4 mln zł (7444,8 mln EUR). Obroty zamknęły się większym niż przed rokiem dodatnim saldem w wysokości 7991,6 mln zł (1872,0 mln EUR) wobec 4286,4 mln zł (1083,8 mln EUR). Zwiększył się udział produktów rolno-spożywczych w obrotach ogółem – w eksporcie z 10,6% w okresie siedmiu miesięcy ub. roku do 11,6%, a w imporcie z 8,2% do 8,6%. Odnotowano wzrost wartości obrotów towarami rolno-spożywczymi ze wszystkimi grupami krajów, w tym eksportu do krajów rozwiniętych – o 18,3% (do krajów UE o 17,8%), do krajów rozwijających się – o 28,1% i do krajów Europy Środkowo-Wschodniej – o 40,9% oraz importu z krajów rozwiniętych – o 8,4% (w tym z krajów UE o 8,8%) i z krajów rozwijających się – o 14,7%. Znaczny wzrost importu z krajów Europy Środkowo-Wschodniej (o 72,6%) wpłynął na zwiększenie udziału tej grupy krajów w imporcie produktów rolno-spożywczych z 3,1% przed rokiem do 4,8%.

Obroty towarowe produktami rolno-spożywczymi (wg CN) przedstawiały się następująco:

Wyszczególnienie	I-VII 2012							
	eksport				import			
	w mln zł	w mln EUR	I-VII 2011= =100	struktura w %	w mln zł	w mln EUR	I-VII 2011= =100	struktura w %
Produkty rolno-spożywcze.....	39753,0	9316,8	121,5	100,0	31761,4	7444,8	111,7	100,0
Przetwory spożywcze.....	18677,6	4376,9	123,3	47,0	12749,7	2988,5	113,9	40,1
Zwierzęta żywe i produkty pochodzenia zwierzęcego.....	13397,5	3140,9	118,8	33,7	8032,2	1881,7	111,2	25,3
Produkty pochodzenia roślinnego.....	6969,2	1633,4	125,3	17,5	9052,4	2123,2	107,9	28,5
Oleje i tłuszcze.....	708,7	165,6	95,2	1,8	1927,1	451,4	117,4	6,1

Eksport **zbóż** w porównaniu z okresem styczeń-lipiec ub. roku zwiększył się o 42,3% i wyniósł 494,1 tys. ton o wartości 466,6 mln zł (109,2 mln euro). Na rynki zagraniczne dostarczano głównie pszenicę i kukurydzę, a największym ich odbiorcą były Niemcy. Import zbóż był o 10,2% wyższy niż przed rokiem i wyniósł 1208,2 tys. ton o wartości 1280,9 mln zł (301,2 mln EUR), z czego prawie połowę stanowiła pszenica, a niemal jedną trzecią – kukurydza. Ponadto sprowadzano m.in. jęczmień, ryż i żyto. Dostawy pochodziły głównie z Republiki Czeskiej, Węgier, Niemiec i Słowacji.

W strukturze **rozdysponowania importu według głównych kategorii ekonomicznych** w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku obniżył się udział importu dóbr inwestycyjnych z 14,7% do 14,4% oraz towarów przeznaczonych na cele konsumpcyjne z 19,7% do 19,3%, wzrósł natomiast udział importu towarów przeznaczonych na zużycie pośrednie z 65,6% do 66,3%. Odnotowano wzrost importu we wszystkich grupach towarowych, w tym towarów przeznaczonych na zużycie pośrednie o 7,5%, dóbr inwestycyjnych o 4,3% oraz towarów konsumpcyjnych o 4,0%.

Pieniądz

W końcu sierpnia br. **podaż pieniądza M3**¹⁵ wyniosła 893464,1 mln zł i była wyższa o 1,4% niż w końcu ub. roku oraz o 0,7% – niż przed miesiącem.

Komponenty podaży pieniądza M3 oraz aktywa systemu bankowego^a kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	2011		2012			
	VIII	XII	VII	VIII	zmiana w stosunku do	
					do	
					VII 2012	XII 2011
w mln zł						
Podaż pieniądza (M3).....	815802,1	881496,3	886873,1	893464,1	6591,0	11967,8
pieniądz gotówkowy w obiegu	97240,7	101848,6	103003,1	102985,3	-17,8	1136,6
depozyty i inne zobowiązania	703001,6	761896,9	766056,1	769679,4	3623,2	7782,5
pozostałe składniki M3.....	15559,9	17750,8	17813,8	20799,5	2985,7	3048,7
Aktywa zagraniczne netto	101977,8	140521,8	157984,8	160876,3	2891,5	20354,6
Aktywa krajowe netto	713824,4	740974,6	728888,3	732587,8	3699,5	-8386,8
należności	841273,4	880770,8	891783,2	900331,1	8547,9	19560,3
zadłużenie netto instytucji rządowych szczebla centralnego	95053,0	121624,2	98311,5	92891,4	-5420,1	-28732,7
saldo pozostałych pozycji netto	-222502,0	-261420,4	-261206,4	-260634,8	571,7	785,7

^a Stan w końcu okresu.

Zasoby pieniądza gotówkowego w obiegu (poza kasami banków) w końcu sierpnia br. wyniosły 102985,3 mln zł i zwiększyły się w porównaniu z końcem ub. roku o 1,1%, a w stosunku do lipca br. nie uległy istotnej zmianie.

Depozyty i inne zobowiązania, stanowiące główną pozycję w strukturze podaży pieniądza (M3), w końcu sierpnia br. wyniosły 769679,4 mln zł i wzrosły o 1,0% w stosunku do końca ub. roku. Zwiększyły się depozyty i inne zobowiązania wobec funduszy ubezpieczeń społecznych – o 54,6%, niemonetarnych instytucji finansowych – o 17,5%, instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych – o 11,7%, instytucji samorządowych – o 7,3% oraz gospodarstw domowych – o 4,2%. Obniżył się natomiast stan depozytów i innych zobowiązań wobec przedsiębiorstw o 11,8%.

W stosunku do poprzedniego miesiąca depozyty i inne zobowiązania zwiększyły się o 0,5%, w tym wobec niemonetarnych instytucji finansowych – o 2,1%, instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych – o 1,3% oraz wobec gospodarstw domowych – o 0,7%. Stan depozytów i innych zobowiązań zmniejszył się wobec instytucji samorządowych – o 3,3%, funduszy ubezpieczeń społecznych – o 0,4% oraz przedsiębiorstw – o 0,1%.

¹⁵ Opracowano na podstawie danych NBP.

Pozostałe składniki M3 na koniec sierpnia br. wyniosły 20799,5 mln zł. Wartość tej pozycji zwiększyła się w stosunku do końca ub. roku o 17,2%, a w porównaniu ze stanem na koniec lipca br. wzrosła o 16,8%.

Kolejnym czynnikiem wpływającym na stan zasobów pieniądza były **aktywa zagraniczne netto**, które w końcu sierpnia br. wyniosły 160876,3 mln zł. Ich wartość w stosunku do końca ub. roku wzrosła o 14,5%, a w porównaniu z końcem lipca br. zwiększyła się o 1,8%.

Aktywa krajowe netto na koniec sierpnia br. wyniosły 732587,8 mln zł i obniżyły się w stosunku do końca ub. roku o 1,1%, a w porównaniu ze stanem na koniec lipca br. zwiększyły się o 0,5%.

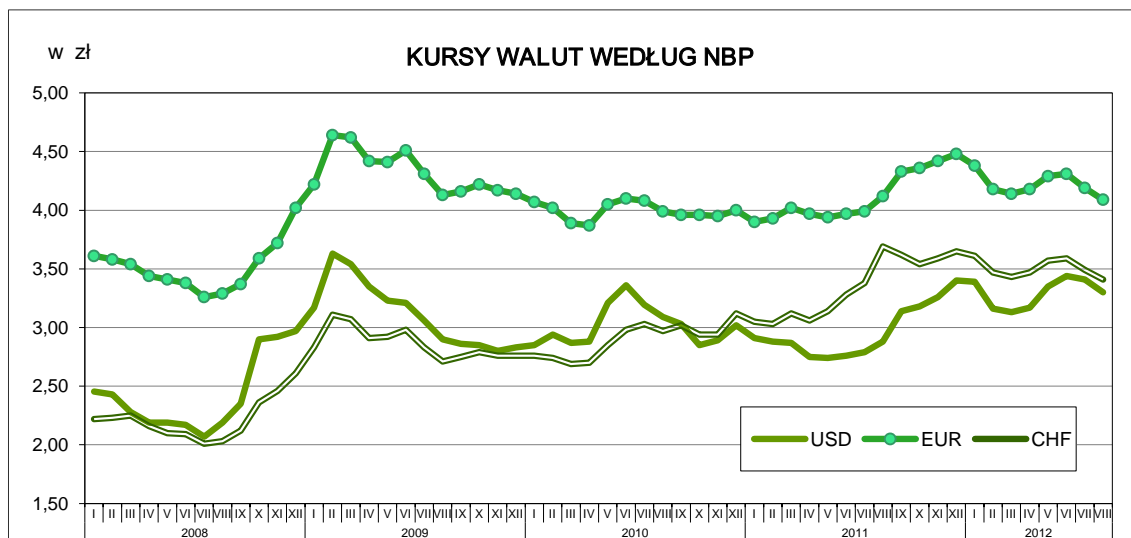
Należności, stanowiące największą pozycję w strukturze aktywów krajowych netto, na koniec sierpnia br. ukształtowały się na poziomie 900331,1 mln zł i wzrosły w porównaniu z końcem ub. roku o 2,2%. Zwiększyły się należności od niemonetarnych instytucji finansowych – o 16,4%, instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych – o 6,0%, przedsiębiorstw – o 4,9% oraz gospodarstw domowych – o 0,5%. Należności od instytucji samorządowych ukształtowały się na poziomie zbliżonym do stanu z grudnia ub. roku. W sierpniu br. nie odnotowano należności od funduszy ubezpieczeń społecznych (wobec 843,7 mln zł na koniec grudnia ub. roku).

W stosunku do końca lipca br. należności zwiększyły się o 1,0%, w tym od niemonetarnych instytucji finansowych – o 2,4%, instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych – o 1,9%, gospodarstw domowych oraz przedsiębiorstw – po 0,9%, a także instytucji samorządowych – o 0,7%.

Zadłużenie netto instytucji rządowych szczebla centralnego wyniosło na koniec sierpnia br. 92891,4 mln zł. Zadłużenie to zmniejszyło się o 23,6% w porównaniu z końcem ub. roku, a w stosunku do stanu na koniec lipca br. było niższe o 5,5%.

Czynnikiem obniżającym stan zasobów pieniądza było ujemne **saldo pozostałych pozycji netto** w kwocie 260634,8 mln zł, które poprawiło się w relacji do stanu na koniec ub. roku o 785,7 mln zł, a w stosunku do poprzedniego miesiąca – o 571,7 mln zł.

Podstawowe stopy procentowe Narodowego Banku Polskiego w sierpniu br. nie uległy zmianie w stosunku do obowiązujących od 10 maja br. i wyniosły odpowiednio: stopa lombardowa – 6,25%, stopa redyskonta weksli – 5,00%, stopa referencyjna – 4,75%, stopa depozytowa – 3,25%.

Średni miesięczny **kurs dolara amerykańskiego** w Narodowym Banku Polskim wyniósł w sierpniu br. 330,21 zł/100 USD i wzrósł w stosunku do analogicznego miesiąca ub. roku o 14,8%, a w porównaniu ze średnim kursem z grudnia ub. roku był niższy o 2,8%. W stosunku do lipca br. kurs obniżył się o 3,1%.

Średni miesięczny **kurs euro** w Narodowym Banku Polskim w sierpniu br. ukształtował się na poziomie 409,12 zł/100 EUR i obniżył się w stosunku do analogicznego miesiąca ub. roku o 0,8%, a w porównaniu ze średnim kursem z grudnia ub. roku był niższy o 8,6%. W porównaniu z lipcem br. kurs ten obniżył się o 2,4%.

Średni miesięczny **kurs franka szwajcarskiego** w Narodowym Banku Polskim w sierpniu br. wyniósł 340,64 zł/100 CHF i obniżył się w stosunku do analogicznego miesiąca ub. roku o 7,7%, a w porównaniu ze średnim kursem z grudnia ub. roku był niższy o 6,6%. W stosunku do lipca br. kurs zmniejszył się o 2,4%.

Budżet państwa

W okresie styczeń–sierpień br. **dochody** budżetu państwa¹⁶ wyniosły 189522,1 mln zł (tj. 64,5% kwoty założonej w ustawie budżetowej na 2012 r.), a **wydatki** 212457,1 mln zł (odpowiednio 64,6%). **Deficyt** ukształtował się na poziomie 22935,0 mln zł, co stanowiło 65,5% planu.

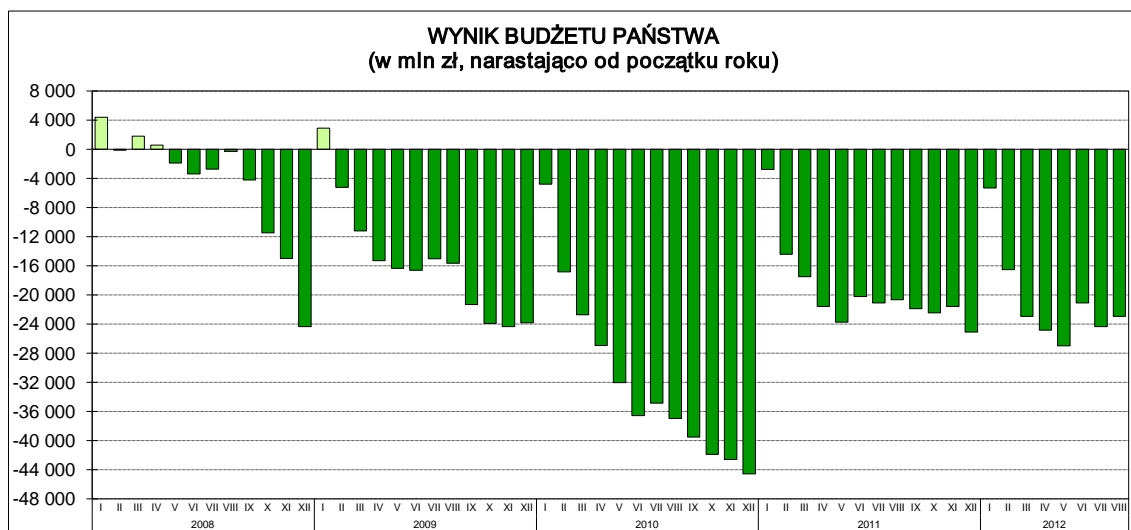
Dochody i wydatki budżetu państwa kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	Ustawa budżetowa na 2012 r.	I-VIII 2012		
		wykonanie	realizacja ustawy budżetowej	struktura
	w mln zł	w %		
Dochody ogółem	293766,1	189522,1	64,5	100,0
dochody podatkowe.....	264803,0	163772,1	61,8	86,4
podatki pośrednie.....	196118,0	121258,3	61,8	64,0
w tym podatek akcyzowy	62600,0	39719,1	63,4	21,0
podatek dochodowy od osób prawnych	26635,0	17074,6	64,1	9,0
podatek dochodowy od osób fizycznych	40250,0	24808,3	61,6	13,1
dochody niepodatkowe.....	27125,2	25125,0	92,6	13,3
w tym wpływ z cła	1830,0	1331,3	72,7	0,7
środki z Unii Europejskiej i z innych źródeł niepodlegające zwrotowi.....	1837,9	625,0	34,0	0,3
Wspólna Polityka Rolna i Rybacka	230,1	107,3	46,6	0,1
fundusze strukturalne i inne	1607,8	517,7	32,2	0,3
Wydatki ogółem	328765,7	212457,1	64,6	100,0
w tym:				
obsługa długu krajowego	32226,0	17165,9	53,3	8,1
obsługa zadłużenia zagranicznego	10770,0	8793,5	81,6	4,1
rozliczenia z budżetem ogólnym UE z tytułu środków własnych	16146,2	12860,2	79,6	6,1
dotacje dla:				
Funduszu Emerytalno-Rentowego	15244,9	10116,8	66,4	4,8
Funduszu Ubezpieczeń Społecznych	39939,3	31002,0	77,6	14,6
subwencje ogólne dla jednostek samorządu terytorialnego	50217,8	37295,0	74,3	17,6
Deficyt (-) / Nadwyżka (+)	-34999,6	-22935,0	65,5	x
Finansowanie deficytu ^a				
źródła krajowe	21948,4	8684,1	39,6	x
źródła zagraniczne	17585,1	15752,4	89,6	x

a Obejmuje finansowanie deficytu budżetu państwa i budżetu środków europejskich.

¹⁶ Opracowano na podstawie informacji Ministerstwa Finansów: „Szacunkowe dane o wykonaniu budżetu państwa za okres styczeń–sierpień 2012 r.”

Dochody zrealizowane w okresie styczeń–sierpień br. były wyższe niż w analogicznym ub. roku o 4,6%, a realizacja ustawy budżetowej w ich zakresie była o 1,8 p.proc. niższa niż przed rokiem. Wpływy z podatków pośrednich wyniosły 121258,3 mln zł (tj. o 0,9% więcej niż w analogicznym okresie ub. roku), w tym z podatku akcyzowego 39719,1 mln zł (o 5,7% więcej niż przed rokiem). Ich udział w łącznej kwocie dochodów wyniósł odpowiednio 64,0% i 21,0%.

Wpływy z podatku dochodowego od osób prawnych ukształtowały się na poziomie 17074,6 mln zł (o 14,9% więcej niż przed rokiem), a dochodowego od osób fizycznych – 24808,3 mln zł (o 6,4% więcej niż przed rokiem). Ich udział w dochodach ogółem wyniósł odpowiednio 9,0% i 13,1%. Dochody budżetu państwa z tytułu napływu środków z Unii Europejskiej i z innych źródeł niepodlegających zwrotowi stanowiły 34,0% planu i były niższe o 2,2% od dochodów z tego tytułu uzyskanych w analogicznym okresie ub. roku.

Wydatki poniesione w okresie styczeń–sierpień br. były o 5,2% większe niż w analogicznym ub. roku, a realizacja ustawy budżetowej w ich zakresie była o 0,2 p.proc. wyższa niż przed rokiem. Wypłaty subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego były o 3,9% wyższe niż w okresie styczeń–sierpień ub. roku i wyniosły 37295,0 mln zł, tj. 17,6% wydatków ogółem. Wydatki na obsługę długu krajowego i zagranicznego stanowiły 12,2% wydatków ogółem (przed rokiem 10,6%). Wypłacone do końca sierpnia br. dotacje dla Funduszu Emerytalno–Rentowego wyniosły 10116,8 mln zł (o 1,1% więcej niż w analogicznym okresie ub. roku), a dla Funduszu Ubezpieczeń Społecznych – 31002,0 mln zł (odpowiednio o 5,7% mniej), co odpowiednio stanowiło 4,8% i 14,6% wydatków ogółem.

Wydatki bieżące jednostek budżetowych kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	I-VII 2012			I-VII 2011
	wykonanie w mln zł	realizacja ustawy budżetowej	struktura	
			w %	
Ogółem wydatki bieżące jednostek budżetowych	30993,3	50,9	100,0	100,0
w tym:				
Transport i łączność	1299,6	40,1	4,2	4,0
Nauka	88,9	56,2	0,3	1,3
Oświata i wychowanie.....	881,1	58,3	2,8	2,7
Szkolnictwo wyższe	16,7	57,3	0,1	0,1
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	103,5	46,8	0,3	0,3
Ochrona zdrowia	1370,1	55,2	4,4	4,3
Pomoc społeczna i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej.....	149,3	63,0	0,5	0,5
Administracja publiczna	6039,0	58,6	19,5	19,0
Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa.....	976,5	55,1	3,2	3,1
Wymiar sprawiedliwości	5376,6	58,2	17,3	17,3
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa.....	5893,6	58,3	19,0	19,2
Obrona narodowa.....	6129,3	46,8	19,8	19,3

W okresie styczeń–lipiec br. **wydatki bieżące jednostek budżetowych** były o 2,4% wyższe niż przed rokiem, a ich udział w ogólnej kwocie wydatków budżetu państwa wyniósł 16,3% (wobec 16,9% w analogicznym okresie ub. roku).

Według danych izb skarbowych i celnych, **zaległości z tytułu podatków** wg stanu w dniu 30 czerwca 2012 r. kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	Zaległości		Struktura w %	Z zaległości ogółem			
	ogółem	w tym z lat ubiegłych		płatne w ratach i odroczone	wstrzymanie wykonania decyzji	w postępowaniu egzekucyjnym	pozostałe zaległości
	w mln zł			w mln zł			
O gółem.....	27668,1	21115,8	100,0	470,7	224,9	15002,3	11970,3
w tym:							
Podatek dochodowy od osób prawnych...	1367,1	926,6	4,9	18,3	19,5	583,1	746,2
Podatek dochodowy od osób fizycznych..	5547,2	3914,5	20,0	163,1	81,3	3437,1	1865,7
Podatek od towarów i usług (VAT)	14352,1	10668,9	51,9	272,2	52,3	8618,5	5409,1
Podatek akcyzowy	6311,1	5535,9	22,8	17,1	71,8	2327,5	3894,7
Podatek od gier	72,2	51,4	0,3	-	-	29,7	42,5
Podatki zniesione	18,4	18,4	0,1	0,0	-	6,4	12,1

Stan łącznych zaległości w końcu czerwca br. był o 2341,8 mln zł (o 9,2%) wyższy niż w końcu ub. roku (w czerwcu ub. roku odnotowano wzrost o 9,3%). Zaległości z tytułu podatku akcyzowego wzrosły o 2,5% (wobec 6,7% przed rokiem), z tytułu podatku od towarów i usług – o 7,8% (przed rokiem notowano wzrost o 7,1%). W łącznej kwocie zaległości najwyższy udział miały zaległości z tytułu podatku od towarów i usług – 51,9% (przed rokiem 50,4%), podatku akcyzowego 22,8% (wobec 24,7%) oraz podatku dochodowego od osób fizycznych – 20,0% (wobec 19,3%).

Według danych Ministerstwa Finansów, wskaźnik realizacji podatków¹⁷ (tzw. ściągальność) na koniec II kwartału br. wyniósł ogółem 95,3%, wobec 95,8% przed rokiem. Wskaźnik ten dla podatku od towarów i usług ukształtował się na poziomie 94,0%, podatku dochodowego od osób fizycznych – 94,9%, a od osób prawnych – 97,3% (wobec odpowiednio 94,9%, 95,7% i 97,4% na koniec II kwartału ub. roku).

¹⁷ Jest to stosunek wielkości zrealizowanych wpływów bieżących pomniejszonych o nadpłaty podatku, do wielkości podatku należnego będącego sumą zrealizowanych wpływów bieżących pomniejszonych o nadpłaty podatku, wielkości bieżących zaległości, kwoty umorzonych zobowiązań podatkowych oraz zobowiązań, których poboru zaniechano.

*

*

*

Wyniki finansowe banków

W I półroczu br. w sektorze bankowym uzyskano lepsze wyniki finansowe¹⁸ niż przed rokiem.

Wynik działalności bankowej wzrósł w skali roku o 5,9% do 29,9 mld zł. Na poprawę wyniku działalności bankowej wpłynął wzrost wyniku z tytułu odsetek (o 6,2%, do 17,9 mld zł) oraz w mniejszym stopniu – z tytułu prowizji (o 1,3%, do 7,2 mld zł). W strukturze wyniku z działalności bankowej zwiększył się udział wyniku z tytułu odsetek – o 0,2 p.proc. do 59,9%, natomiast zmniejszył się udział wyniku z tytułu prowizji – o 1,1 p.proc. do 24,0%.

Koszty działania banków w I półroczu br. wyniosły 14,0 mld zł i były o 6,0% wyższe niż przed rokiem. Koszty pracownicze zwiększyły się o 5,3% do 7,6 mld zł, a ich udział w kosztach działania banków zmniejszył się o 0,4 p.proc. do 54,6%.

Wybrane pozycje rachunku zysków i strat kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	I-VI 2011	I-VI 2012	
	w mln zł		I-VI 2011=100
Wynik działalności bankowej.....	28188,5	29854,7	105,9
w tym:			
z tytułu odsetek.....	16826,9	17871,5	106,2
z tytułu prowizji.....	7085,5	7175,3	101,3
Wynik z pozostałej działalności operacyjnej.....	94,8	413,1	435,8
Koszty działania banków.....	13164,6	13960,3	106,0
w tym:			
koszty pracownicze.....	7238,2	7622,8	105,3
Amortyzacja środków trwałych oraz wartości niematerialnych i	1253,1	1287,4	102,7
Rezerwy.....	304,6	432,8	142,1
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości aktywów finansowych.....	3646,9	4197,8	115,1
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych.....	35,9	45,5	127,0
Wynik z tytułu poniesionych, ale niewykazanych strat IBNR/Wynik z tytułu rezerwy na ryzyko ogólne (PSR).....	-304,3	-370,1	x
Wynik z działalności operacyjnej.....	9573,9	9974,0	104,2
Wynik finansowy brutto.....	9579,5	9974,2	104,1
Podatek dochodowy.....	1789,6	1923,1	107,5
Wynik finansowy netto.....	7789,8	8051,1	103,4

¹⁸ Opracowano na podstawie danych Komisji Nadzoru Finansowego (KNF).

Wzrost wyniku z działalności bankowej pozwolił na pokrycie przyrostu kosztów działania banków i odpisów aktualizujących. W rezultacie **wynik działalności operacyjnej** banków poprawił się w stosunku do I półrocza ub. roku o 4,2% i wyniósł 10,0 mld zł.

Wynik finansowy brutto w I półroczu br. ukształtował się na poziomie 10,0 mld zł (wzrost w skali roku o 4,1%). Obciążenie tego wyniku podatkiem dochodowym wyniosło 1,9 mld zł (tj. o 7,5% więcej niż rok wcześniej), co stanowiło 19,3% wyniku finansowego brutto (18,7% rok wcześniej). **Wynik finansowy netto** ukształtował się na poziomie 8,1 mld zł i był o 3,4% wyższy w porównaniu z I półroczem ub. roku.

Suma bilansowa sektora bankowego na koniec I półrocza br. wyniosła 1314,6 mld zł i zwiększyła się w skali roku o 7,4%. Główną pozycją aktywów były kredyty i inne należności (włączając leasing finansowy), które osiągnęły wartość 955,1 mld zł (wzrost o 11,6%) i stanowiły 72,7% sumy bilansowej (przed rokiem 69,9%).

Wybrane pozycje bilansu i wymogi kapitałowe (wg stanu w końcu okresu) kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	VI 2011	VI 2012	
	w mln zł		VI 2011=100
Suma bilansowa	1224374,2	1314551,2	107,4
Kasa i operacje z bankami centralnymi.....	38177,8	40410,5	105,8
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu.....	43503,7	44311,7	101,9
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	186724,8	172298,7	92,3
Kredyty i inne należności (włączając leasing finansowy).....	855979,1	955129,9	111,6
Inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności.....	35180,3	29330,3	83,4
Zobowiązania ogółem	1107841,0	1176864,7	106,2
Zobowiązania wobec banków centralnych	547,1	183,3	33,5
Zobowiązania finansowe.....	1072679,3	1146262,6	106,9
Rezerwy	2746,4	2874,3	104,7
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego.....	2090,2	2068,0	98,9
Inne	29778,0	25476,6	85,6
Kapitały	116533,2	137686,5	118,2
w tym:			
kapitał podstawowy.....	23196,7	27894,9	120,3
kapitał zapasowy.....	53419,1	63396,0	118,7
kapitały rezerwowe	22873,3	26810,8	117,2
zysk roku bieżącego	7789,8	8051,1	103,4
Wymogi kapitałowe	61415,9	72436,5	117,9
Współczynnik wypłacalności w %	13,71	13,62	x

Na koniec I półrocza br. **zobowiązania ogółem** wyniosły 1176,9 mld zł (o 6,2% więcej niż przed rokiem), w tym zobowiązania finansowe stanowiły 1146,3 mld zł (wzrost o 6,9%). Udział zobowiązań w sumie bilansowej obniżył się o 1,0 p.proc. do 89,5%. Zwiększyły się również kapitały własne, które wyniosły 137,7 mld zł (o 18,2% więcej niż na koniec I półrocza ub. roku). Wzrost wartości udzielanych kredytów spowodował obniżenie współczynnika wypłacalności banków ogółem do 13,62% (z 13,71% przed rokiem).

Kredyty i depozyty sektora niefinansowego oraz instytucji rządowych i samorządowych (wg stanu w końcu okresu) kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	VI 2011	VI 2012	
	w mln zł		VI 2011=100
Kredyty ogółem	803971,1	895686,4	111,4
Sektor niefinansowy.....	737987,1	811113,3	109,9
w tym:			
przedsiębiorstwa.....	236830,8	271395,9	114,6
MSP ^a	138609,8	163856,0	118,2
duże przedsiębiorstwa.....	98221,0	107539,9	109,5
gospodarstwa domowe.....	497598,8	535406,4	107,6
w tym:			
mieszkaniowe.....	287609,4	322462,2	112,1
konsumpcyjne.....	129766,7	126260,9	97,3
Instytucje rządowe i samorządowe.....	65984,0	84573,1	128,2
Depozyty ogółem	688580,3	758696,2	110,2
Sektor niefinansowy.....	627221,5	693748,2	110,6
w tym:			
przedsiębiorstwa.....	176185,8	185083,2	105,1
gospodarstwa domowe.....	435829,5	492155,0	112,9
Instytucje rządowe i samorządowe.....	61358,8	64948,0	105,8

^a Sektor MSP tworzą jednostki o liczbie pracujących mniejszej niż 250 osób oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na własny rachunek, o liczbie pracujących powyżej 9 osób, lecz mniejszej niż 250 osób.

Na koniec I półrocza br. **wartość kredytów** udzielonych przez banki dla sektora niefinansowego wyniosła 811,1 mld zł (wzrost o 11,4% w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku), w tym kredyty dla przedsiębiorstw stanowiły 33,5% (o 1,4 p.proc. więcej niż przed rokiem) i wyniosły 271,4 mld zł (wzrost o 14,6%). Większość kredytów dla firm (60,4% wobec 58,5% rok wcześniej) przypadało na małe i średnie przedsiębiorstwa. Kredyty dla gospodarstw domowych stanowiły 66,0% kredytów dla sektora niefinansowego (wobec 67,4% przed rokiem) i osiągnęły wartość 535,4 mld zł (wzrost o 7,6%). Były one przeznaczone głównie na kredyty mieszkaniowe (60,2% wobec 57,8% rok wcześniej) i konsumpcyjne (23,6% wobec 26,1%).

Wartość depozytów sektora niefinansowego złożonych w bankach ukształtowała się na koniec I półrocza br. na poziomie 758,7 mld zł i była o 10,2% większa niż w analogicznym okresie ub. roku. Na gospodarstwa domowe przypadało 70,9% tej kwoty (wobec 69,5% przed rokiem), a na przedsiębiorstwa 26,7% (wobec 28,1%).

Zadłużenie instytucji rządowych i samorządowych w bankach zwiększyło się do 84,6 mld zł, tj. o 28,2% w porównaniu z końcem I półrocza ub. roku. Wartość depozytów tych instytucji ukształtowała się na poziomie 64,9 mld zł, tj. wzrosła w skali roku o 5,8%. Nadwyżka kredytów nad depozytami wyniosła 19,7 mld zł, wobec 4,6 mld zł przed rokiem.

Wyniki finansowe ubezpieczycieli

Wyniki finansowe zakładów ubezpieczeń¹⁹ w I półroczu br. były niższe niż w analogicznym okresie roku poprzedniego. Słabsze niż przed rokiem wyniki finansowe uzyskiwały zarówno zakłady ubezpieczeń na życie, jak i zakłady prowadzące działalność w zakresie pozostałych ubezpieczeń osobowych i ubezpieczeń majątkowych.

Przychody i koszty zakładów ubezpieczeń ogółem kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	Ogółem			Dział I ^a			Dział II ^b		
	I-VI 2011	I-VI 2012		I-VI 2011	I-VI 2012		I-VI 2011	I-VI 2012	
	w mln zł		I-VI 2011= =100	w mln zł		I-VI 2011= =100	w mln zł		I-VI 2011= =100
Przychody ogółem	33157,3	37844,9	114,1	19938,2	23999,5	120,4	13219,1	13845,4	104,7
w tym:									
Składki przypisane brutto.....	29494,7	33233,1	112,7	16737,9	19637,2	117,3	12756,8	13595,9	106,6
Przychody z lokat	6376,3	7121,2	111,7	3214,1	4430,3	137,8	3162,2	2690,9	85,1
Koszty ogółem.....	28757,7	33712,0	117,2	18190,4	22287,7	122,5	10567,3	11424,3	108,1
w tym:									
Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto	19290,9	19111,0	99,1	12306,6	12011,3	97,6	6984,2	7099,7	101,7
Zmiany stanu innych rezerw techniczno- ubezpieczeniowych.....	1478,4	5369,6	363,2	1466,1	5359,3	365,5	12,3	10,3	84,0
Koszty działalności ubezpieczeniowej	5757,2	6518,9	113,2	2641,3	3111,1	117,8	3115,9	3407,8	109,4
Koszty działalności lokacyjnej	1917,8	1668,9	87,0	1541,8	1365,1	88,5	375,9	303,8	80,8
Obciążenie wyniku finansowego.....	571,1	659,1	115,4	364,0	369,5	101,5	207,1	289,6	139,8
Wynik finansowy netto	4399,7	4132,9	93,9	1747,8	1711,8	97,9	2651,8	2421,1	91,3
Wynik techniczny.....	2017,9	2262,3	112,1	1756,9	1715,5	97,6	261,0	546,8	209,5

a Ubezpieczenia na życie. b Pozostałe ubezpieczenia osobowe oraz ubezpieczenia majątkowe.

W strukturze przychodów ogółem dominującą pozycję stanowią składki. W I półroczu br. **składki przypisane brutto ogółem** wyniosły 33233,1 mln zł (o 12,7% więcej niż w analogicznym okresie ub. roku), z czego 19637,2 mln zł stanowiły składki działu I, a 13595,9 mln zł – działu II (wzrost odpowiednio o 17,3% i 6,6%). **Przychody z działalności lokacyjnej** wyniosły 7121,2 mln zł i były o 11,7% wyższe niż przed rokiem.

¹⁹ Opracowano na podstawie danych KNF.

W strukturze kosztów ogółem znaczącą pozycję stanowią odszkodowania. **Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto ogółem** w I półroczu br. wyniosły 19111,0 mln zł i były niższe o 0,9% niż przed rokiem. W dziale I zmniejszyły się o 2,4% do 12011,3 mln zł, a w dziale II wzrosły o 1,7% do 7099,7 mln zł. Wartość **kosztów działalności lokacyjnej ogółem** zmniejszyła się o 13,0% i ukształtowała się na poziomie 1668,9 mln zł (w dziale I – 1365,1 mln zł, a w dziale II – 303,8 mln zł).

Łączny **wynik finansowy netto** zakładów ubezpieczeń w okresie styczeń–czerwiec br. wyniósł 4132,9 mln zł i był o 6,1% niższy niż przed rokiem. Towarzystwa ubezpieczeń w dziale I wypracowały nadwyżkę w wysokości 1711,8 mln zł, tj. o 2,1% niższą niż w I półroczu ub. roku, natomiast w dziale II wynik był gorszy niż przed rokiem o 8,7% i wyniósł 2421,1 mln zł.

Wynik techniczny (w ujęciu zagregowanym) był o 12,1% wyższy niż w I półroczu ub. roku. Wpłynął na to ponad dwukrotnie wyższy niż przed rokiem wynik w dziale II, przy spadku (o 2,4%) w dziale I.

Składki przypisane brutto oraz odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto w podziale na wybrane rodzaje ubezpieczeń kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	Składki przypisane brutto			Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto		
	I-VI 2011	I-VI 2012		I-VI 2011	I-VI 2012	
	mln zł	I-VI 2011=100		mln zł	I-VI 2011=100	
DZIAŁ I						
Ogółem z działalności bezpośredniej	16725,2	19623,1	117,3	12299,2	12005,1	97,6
Ubezpieczenia na życie	9230,1	11186,8	121,2	8532,8	8016,3	93,9
Ubezpieczenia posagowe, zaopatrzenia dzieci.....	56,9	57,7	101,5	67,1	61,3	91,4
Ubezpieczenia na życie, związane z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym.....	5227,5	6015,3	115,1	2822,7	3038,1	107,6
Ubezpieczenia rentowe.....	51,4	48,3	94,0	31,4	35,2	111,9
Ubezpieczenia wypadkowe i chorobowe.....	2159,3	2315,0	107,2	845,2	854,2	101,1
DZIAŁ II						
Ogółem z działalności bezpośredniej	12497,6	13252,9	106,0	6872,5	6969,5	101,4
w tym:						
Ubezpieczenia wypadkowe.....	537,9	574,6	106,8	158,5	158,0	99,7
Ubezpieczenia chorobowe.....	207,0	237,0	114,5	84,3	86,2	102,3
Ubezpieczenia casco pojazdów lądowych	2869,2	2908,5	101,4	1943,0	1738,9	89,5
Ubezpieczenia szkód spowodowanych żywiołami.....	1688,4	1694,2	100,3	662,1	498,4	75,3
w tym obowiązkowe budynków w gospodarstwach rolnych.....	338,5	325,5	96,2	87,5	51,7	59,1
Ubezpieczenia pozostałych szkód rzeczowych.....	922,8	1053,6	114,2	517,8	887,0	171,3
Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej wynikającej z posiadania pojazdów lądowych	4158,9	4514,1	108,5	2728,0	2778,1	101,8
w tym obowiązkowe OC posiadaczy pojazdów mechanicznych	4071,1	4397,7	108,0	2623,9	2690,8	102,5
Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ogólnej ..	824,7	1021,6	123,9	323,6	298,9	92,4

Składki przypisane brutto z działalności bezpośredniej w I półroczu br. wyniosły w ubezpieczeniach na życie 19623,1 mln zł (o 17,3% więcej niż przed rokiem), a w pozostałych ubezpieczeniach osobowych i majątkowych 13252,9 mln zł (wzrost o 6,0%). Składki działu I stanowiły 59,7% składek przypisanych brutto z działalności bezpośredniej ogółem, a zakładów działu II – 40,3%.

Dominującą pozycję w strukturze działu I pod względem wartości zebranych składek brutto, podobnie jak w analogicznym okresie ub. roku, stanowiły ubezpieczenia na życie (57,0%) oraz ubezpieczenia na życie związane z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym (30,7%). W dziale II składki brutto zebrane z tytułu polis komunikacyjnych wyniosły 7422,6 mln zł, co stanowiło 56,0% składek przypisanych brutto tego działu (z tego udział ubezpieczeń casco wyniósł 21,9%, a obowiązkowego OC posiadaczy pojazdów mechanicznych 33,2%).

Wartość **odszkodowań i świadczeń wypłaconych brutto z działalności bezpośredniej** w porównaniu z I półroczem ub. roku zmniejszyła się w ubezpieczeniach na życie do 12005,1 mln zł (o 2,4%), a w pozostałych ubezpieczeniach osobowych i majątkowych wzrosła do 6969,5 mln zł (o 1,4%).

Aktywa i pasywa zakładów ubezpieczeń kształtowały się następująco (wg stanu w końcu okresu):

Wyszczególnienie	Ogółem			Dział I			Dział II		
	VI 2011	VI 2012		VI 2011	VI 2012		VI 2011	VI 2012	
	mln zł		VI 2011= =100	mln zł		VI 2011= =100	mln zł		VI 2011= =100
Aktywa ogółem.....	155986,5	157157,3	100,8	98651,2	96770,0	98,1	57335,3	60387,3	105,3
w tym:									
Lokaty	98039,2	98151,2	100,1	53680,7	50289,0	93,7	44358,5	47862,2	107,9
Aktywa netto ubezpieczeń na życie ^a	40026,8	40811,6	102,0	40026,8	40811,6	102,0	x	x	x
Pasywa ogółem.....	155986,5	157157,3	100,8	98651,2	96770,0	98,1	57335,3	60387,3	105,3
w tym:									
Kapitał własny	29216,6	31681,6	108,4	11641,5	12930,4	111,0	17575,1	18751,2	106,7
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe	113348,9	116894,6	103,1	78656,3	78527,5	99,8	34692,6	38367,1	110,6

a Gdy ryzyko lokaty (inwestycyjne) ponosi ubezpieczający.

Suma bilansowa zakładów ubezpieczeń ogółem na koniec czerwca br. wyniosła 157,2 mld zł (wzrost w skali roku o 0,8%), z tego na dział I przypadało 96,8 mld zł (o 1,9% mniej niż przed rokiem), na dział II – 60,4 mld zł (o 5,3% więcej). Wartość **aktywów netto ubezpieczeń na życie** (gdzie ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający) wzrosła do 40,8 mld zł (o 2,0%). Wartość **lokat** w zakładach ubezpieczeń ogółem zwiększyła się o 0,1% do 98,2 mln zł, przy czym w zakładach ubezpieczeń na życie wyniosła 50,3 mld zł (o 6,3% mniej niż przed rokiem), a w zakładach pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych – 47,9 mld zł (o 7,9% więcej).

Główną pozycją **pasywów** były **rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe**, które (łącznie dla całego rynku) ukształtowały się w końcu czerwca br. na poziomie 116,9 mld zł, tj. o 3,1% wyższym niż przed rokiem. Rezerwy te w dziale I wyniosły 78,5 mld zł (spadek o 0,2%), a w dziale II – 38,4 mld zł (wzrost o 10,6%).

O bezpieczeństwie funkcjonowania zakładów ubezpieczeń, obok rezerw adekwatnych do przyjętego do ochrony ryzyka, decyduje dostosowany do wymogów ostrożnościowych poziom **kapitałów (środków) własnych**. Łącznie, na koniec czerwca br., kapitały te wyniosły 31,7 mld zł (o 8,4% więcej niż na koniec czerwca ub. roku). Kapitał własny towarzystw ubezpieczeń na życie zwiększył się o 11,1% do 12,9 mld zł, a w zakładach chroniących pozostałe ryzyka osobowe i majątkowe wzrósł o 6,7% do 18,8 mld zł.

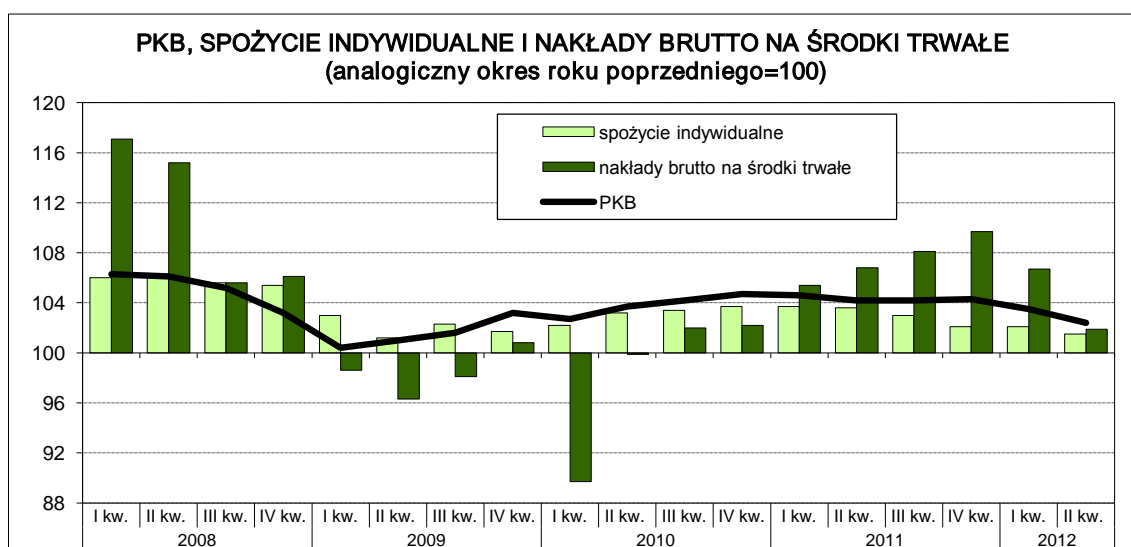
Wskaźniki bezpieczeństwa działalności ubezpieczeniowej kształtowały się następująco (wg stanu w końcu okresu):

Wyszczególnienie	Ogółem		Dział I		Dział II	
	VI 2011	VI 2012	VI 2011	VI 2012	VI 2011	VI 2012
	%					
Wskaźnik monitorowania ^a	320,1	347,9	273,2	305,8	370,1	390,9
Wskaźnik pokrycia rezerw ^b	115,7	114,3	110,7	108,9	127,0	125,6

^a Relacja środków własnych na pokrycie marginesu wypłacalności do marginesu wypłacalności. ^b Relacja aktywów spełniających warunki ustawowe do rezerw techniczno-ubezpieczeniowych brutto.

Produkt krajowy brutto

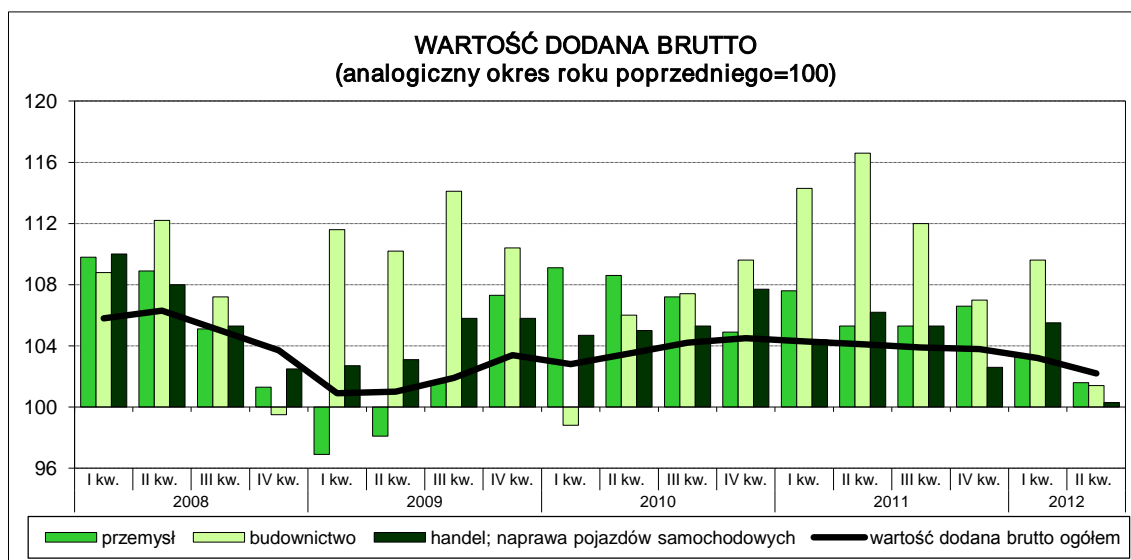
Według wstępnych danych, **produkt krajowy brutto** (w cenach stałych roku poprzedniego) w II kwartale br. zwiększył się o 2,4% w skali roku (wobec wzrostu o 4,2% w II kwartale ub. roku i o 3,5% w I kwartale br.). Po wyeliminowaniu wpływu czynników o charakterze sezonowym, produkt krajowy brutto zwiększył się o 2,5% (wobec 4,7% przed rokiem).

Na spowolnienie tempa wzrostu PKB w II kwartale br. wpłynęło osłabienie dynamiki spożycia ogółem oraz spadek akumulacji. Oddziaływanie popytu krajowego na wzrost PKB, po raz pierwszy od III kwartału 2009 r., było negatywne (minus 0,2 p.proc.). Wpływ spożycia ogółem wyniósł 0,9 p.proc. (w tym spożycia indywidualnego 0,9 p.proc., przy neutralnym wpływie spożycia publicznego), a akumulacji minus 1,1 p.proc. (przy ujemnym oddziaływaniu zapasów – minus 1,5 p.proc. oraz dodatnim – popytu inwestycyjnego – 0,4 p.proc.). Pozytywny wpływ popytu zagranicznego na wzrost PKB był znacznie większy niż w poprzednich kwartałach (2,6 p.proc.), co było wynikiem spadku importu, przy wolniejszym niż w poprzednich kwartałach wzroście eksportu.

Popyt krajowy w II kwartale br. był o 0,2% niższy niż przed rokiem (wobec wzrostu odpowiednio o 4,2% w II kwartale ub. roku i 2,7% w I kwartale br.). Zwolniło tempo wzrostu spożycia ogółem – do 1,1% w skali roku (wobec 2,4% w II kwartale ub. roku oraz 1,3% w I kwartale br.). Spożycie indywidualne było wyższe o 1,5%, natomiast publiczne obniżyło się nieznacznie – o 0,1%. Akumulacja brutto, po raz pierwszy od IV kwartału 2009 r., była niższa niż przed rokiem – o 5,4% (wobec wzrostu o 12,0% w II kwartale ub. roku). Wyraźnie wolniej niż w poprzednich okresach rosły nakłady na środki trwałe (1,9% wobec 6,8% przed rokiem). **Stopa inwestycji** utrzymała się na poziomie notowanym przed rokiem i wyniosła 18,1%.

W II kwartale br. **eksport** zwiększył się w ujęciu rocznym o 3,6% (wobec wzrostu o 4,4% przed rokiem i o 4,8% w I kwartale br.). **Import** obniżył się o 2,0%, podczas gdy w analogicznym okresie ub. roku obserwowano jego wzrost o 4,4%, a przed kwartałem o 3,2%.

Wartość dodana brutto w gospodarce narodowej w II kwartale br. była wyższa niż analogicznym okresie ub. roku o 2,2% (wobec wzrostu o 4,1% przed rokiem i 3,2% w I kwartale br.). Znacznie słabsze niż w poprzednim kwartale tempo wzrostu w skali roku notowano w handlu i naprawie pojazdów samochodowych (0,3%), budownictwie (1,4%) oraz przemyśle (1,6%). Wyższy niż przeciętnie wzrost wartości dodanej brutto wystąpił m.in. w działalności finansowej i ubezpieczeniowej (20,1%, po kilku kwartałach niskiej dynamiki) oraz w transporcie i gospodarce magazynowej (9,6%).

Produkt krajowy brutto niewyrównany sezonowo (ceny bieżące)

Wyszczególnienie	2010		2011		2010				2011				2012	
	w mln zł		w mln zł		I		II		III		IV		I	
Spożycie	1 136 098,7	1 210 326,1	283 074,5	278 764,8	285 674,8	288 584,6	303 895,3	298 437,1	300 893,9	307 099,8	319 577,6	314 681,7		
w tym:														
indywidualne.....	856 184,2	921 853,8	216 332,2	211 099,5	217 714,9	211 037,6	233 617,2	228 934,8	233 327,8	225 974,0	247 558,3	242 258,0		
publiczne.....	268 289,0	276 152,0	63 912,0	64 624,0	64 921,0	74 832,0	67 295,0	66 264,0	64 358,0	78 235,0	68 860,0	68 999,4		
Akumulacja brutto	297 449,3	331 199,6	41 587,9	66 339,3	70 864,2	118 657,9	47 218,8	75 422,5	78 434,8	130 123,5	54 611,8	73 545,7		
w tym nakłady brutto na														
środki trwałe	281 320,3	307 875,8	40 031,9	62 237,3	67 223,3	111 827,8	42 306,7	66 917,0	73 556,3	125 095,8	46 623,5	70 260,9		
Eksport.....	598 369,6	683 669,4	134 656,2	151 861,8	154 070,9	157 780,7	156 216,2	167 004,1	174 614,9	185 834,2	176 909,9	181 758,2		
Import.....	615 470,3	700 516,6	136 143,0	152 340,9	160 034,7	166 951,7	157 956,0	171 060,2	177 819,4	193 681,0	180 649,2	181 586,6		
Popyt krajowy.....	1 433 548,0	1 541 525,7	324 662,4	345 104,1	356 539,0	407 242,5	351 114,1	373 859,6	379 328,7	437 223,3	374 189,4	388 227,4		
Produkt krajowy brutto	1 416 447,3	1 524 678,5	323 175,6	344 625,0	350 575,2	398 071,5	349 374,3	369 803,5	376 124,2	429 376,5	370 450,1	388 399,0		
Wartość dodana brutto	1 247 512,9	1 338 989,7	287 079,2	302 589,3	306 276,4	351 568,0	309 872,2	323 679,7	326 839,6	378 598,2	330 353,6	343 183,6		
w tym:														
przemysł.....	300 409,4	340 974,3	68 405,9	68 755,1	68 777,1	94 471,3	83 380,1	75 171,7	75 048,3	107 374,2	91 885,8	78 203,7		
budownictwo.....	101 026,0	105 542,2	15 299,6	24 416,4	28 213,7	33 096,3	15 672,8	27 613,1	30 082,2	32 174,1	14 712,6	27 456,6		
handel; naprawa pojazdów														
samochodowych.....	242 150,0	262 580,7	60 308,1	57 684,5	61 289,9	62 867,5	64 632,2	63 834,0	66 792,6	67 321,9	70 233,0	66 323,9		
transport i gospodarka														
magazynowa.....	68 799,6	73 584,1	14 253,2	16 799,7	18 952,6	18 794,1	14 641,8	16 967,8	20 617,7	21 356,8	15 274,2	19 359,5		
zakwaterowanie														
i gastronomia.....	14 630,5	15 479,0	2 594,7	3 723,4	4 288,7	4 023,7	2 728,3	3 823,5	4 548,3	4 378,9	2 839,9	3 937,1		
informacja i komunikacja	47 422,7	48 002,8	10 256,3	12 820,7	11 392,0	12 953,7	10 635,2	12 894,5	11 379,2	13 093,9	11 458,0	13 418,8		
działalność finansowa														
i ubezpieczeniowa	55 087,0	57 752,0	12 191,8	12 855,9	17 346,6	12 692,7	13 030,2	12 559,0	17 405,1	14 757,7	13 929,0	16 881,0		
obsługa rynku nieruchomości	70 080,9	72 792,6	17 442,3	18 071,0	17 212,8	17 354,8	17 413,9	19 002,0	18 294,5	18 082,2	18 284,3	20 892,1		
działalność profesjonalna,														
naukowa i techniczna;														
administrowanie i działalność														
wspierająca	85 927,1	88 865,1	20 619,3	24 357,2	19 926,2	21 024,4	20 509,7	25 669,5	21 031,4	21 654,5	21 682,6	28 121,6		
administracja publiczna														
i obrona narodowa;														
obowiązkowe zabezpieczenia														
społeczne; edukacja; opieka														
zdrowotna i pomoc społeczna	175 664,6	184 391,8	48 338,5	39 534,9	40 365,9	47 425,3	49 557,7	41 990,8	42 493,9	50 349,4	51 869,9	43 942,6		

Dynamika realna produktu krajowego brutto niewyrównanego sezonowo^a

Wyszczególnienie	2010		2010				2011				2012	
	rok poprzedni=100	2011	kwartaly – analogiczny okres roku poprzedniego=100									
			I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II
Spożycie.....	103,4	102,1	101,9	103,1	104,1	104,4	103,2	102,4	101,2	101,5	101,3	101,1
w tym:												
indywidualne.....	103,2	103,1	102,2	103,2	103,4	103,7	103,7	103,6	103,0	102,1	102,1	101,5
publiczne.....	104,1	98,7	100,8	102,8	106,7	106,3	101,4	98,3	95,1	99,7	98,7	99,9
Akumulacja brutto.....	109,3	109,6	103,9	111,0	108,1	111,2	112,2	112,0	109,6	107,2	111,6	94,6
w tym nakłady brutto na												
środki trwałe.....	99,6	108,1	89,7	99,9	102,0	102,2	105,4	106,8	108,1	109,7	106,7	101,9
Eksport.....	112,1	107,5	111,3	117,0	110,7	109,6	109,2	104,4	108,6	107,9	104,8	103,6
Import.....	113,9	105,8	109,7	119,8	112,3	113,8	108,6	104,4	105,4	105,0	103,2	98,0
Popyt krajowy.....	104,6	103,6	102,1	104,6	104,9	106,3	104,3	104,2	102,9	103,2	102,7	99,8
Produkt krajowy brutto.....	103,9	104,3	102,7	103,7	104,2	104,7	104,6	104,2	104,2	104,3	103,5	102,4
Wartość dodana brutto.....	103,7	104,0	102,8	103,5	104,2	104,5	104,3	104,1	103,9	103,8	103,2	102,2
w tym:												
przemysł.....	107,3	106,3	109,1	108,6	107,2	104,9	107,6	105,3	105,3	106,6	103,4	101,6
budownictwo.....	106,4	111,8	98,8	106,0	107,4	109,6	114,3	116,6	112,0	107,0	109,6	101,4
handel; naprawa pojazdów												
samochodowych.....	105,7	104,6	104,7	105,0	105,3	107,7	104,4	106,2	105,3	102,6	105,5	100,3
transport i gospodarka												
magazynowa.....	100,8	104,8	99,4	103,2	99,6	100,9	108,4	102,2	103,0	106,1	106,4	109,6
zakwaterowanie i gastronomia	97,8	102,5	97,2	97,2	98,7	97,9	102,8	102,1	102,8	102,5	102,3	102,8
informacja i komunikacja.....	99,9	100,6	101,2	98,3	99,7	100,4	98,7	99,3	102,1	102,2	102,4	104,5
działalność finansowa												
i ubezpieczeniowa.....	105,6	97,5	80,7	110,2	120,6	116,8	106,3	94,9	93,9	96,7	100,2	120,1
obsługa rynku nieruchomości..	105,0	103,0	106,2	104,8	104,1	104,8	103,0	103,2	103,3	102,6	103,0	102,7
działalność profesjonalna,												
naukowa i techniczna;												
administrowanie i działalność												
wspierająca.....	100,7	102,2	100,5	101,0	100,0	101,3	101,3	102,6	102,4	102,5	101,8	101,0
administracja publiczna												
i obrona narodowa;												
obowiązkowe zabezpieczenia												
społeczne; edukacja; opieka												
zdrowotna i pomoc społeczna...	100,6	101,0	102,8	99,1	99,8	100,4	99,9	101,2	101,5	101,6	100,5	100,2

^a Ceny stałe średnioroczne roku poprzedniego.

Dynamika realna produktu krajowego brutto wyrównanego sezonowo^a

Wyszczególnienie	2010				2011				2012	
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II
	kwartały - okres poprzedni=100									
Spżycie	101,0	100,9	101,2	100,5	100,5	100,5	100,2	100,4	100,3	100,3
w tym:										
indywidualne.....	100,9	100,8	101,1	100,7	100,9	100,7	100,4	100,3	100,3	100,4
publiczne.....	101,2	101,0	101,6	99,5	99,2	99,8	98,6	101,1	99,5	100,7
Akumulacja brutto	102,5	103,2	102,2	103,0	101,6	104,7	99,7	99,9	99,8	97,4
w tym nakłady brutto na środki trwałe.....	98,2	101,8	101,0	101,2	103,1	102,2	101,4	101,4	100,4	100,3
Eksport.....	104,5	105,0	97,2	103,0	103,9	100,4	101,2	102,5	97,6	102,7
Import.....	107,8	103,2	100,2	101,7	103,0	99,4	101,3	101,6	95,5	101,0
Popyt krajowy	101,3	101,3	101,6	100,9	100,3	101,8	100,1	100,6	100,2	99,3
Produkt krajowy brutto	100,6	101,2	101,3	100,9	101,1	101,3	100,7	100,8	100,6	100,4
Wartość dodana brutto.....	101,6	100,2	101,0	101,4	100,7	101,7	100,8	100,8	100,5	100,6
w tym:										
przemysł.....	102,6	100,1	101,8	100,4	101,7	103,9	99,6	102,4	100,0	98,8
budownictwo	101,6	102,0	100,9	105,9	101,9	104,0	102,7	100,5	100,7	101,9
handel; naprawa pojazdów samochodowych	102,3	100,7	101,6	103,1	99,3	102,4	100,2	99,9	100,6	100,0
transport i gospodarka magazynowa	97,2	102,9	99,3	100,1	104,2	97,6	101,6	101,4	99,5	102,8
zakwaterowanie i gastronomia	97,1	100,5	99,0	99,7	102,0	99,7	101,5	100,8	100,4	100,6
informacja i komunikacja	98,9	98,1	97,9	101,5	100,3	100,1	101,6	101,7	100,3	102,3
działalność finansowa i ubezpieczeniowa	116,5	109,2	98,8	96,9	101,7	93,0	104,4	101,0	100,4	106,7
obsługa rynku nieruchomości.....	103,7	98,7	99,7	102,4	99,6	101,4	102,2	98,7	99,4	103,3
działalność profesjonalna, naukowa i techniczna; administrowanie i działalność wspierająca	100,7	98,5	99,9	101,7	99,8	101,3	101,0	99,7	100,6	101,3
administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne; edukacja; opieka zdrowotna i pomoc społeczna....	101,4	99,8	99,9	101,0	99,8	100,2	100,2	100,2	100,2	100,6

^a Ceny stałe przy roku odniesienia 2005.

Dynamika realna produktu krajowego brutto wyrównanego sezonowo^a

Wyszczególnienie	2010				2011				2012	
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II
	kwartały - analogiczny okres roku poprzedniego=100									
Spżycie.....	102,2	103,2	104,0	103,6	103,1	102,6	101,6	101,6	101,5	101,3
w tym.....										
indywidualne.....	102,1	103,0	103,6	103,6	103,7	103,5	102,8	102,4	101,7	101,5
publiczne.....	102,1	104,0	105,3	103,3	101,2	100,1	97,1	98,7	99,0	99,8
Akumulacja brutto.....	105,6	109,1	111,2	111,2	110,3	111,9	109,2	105,9	104,1	96,8
w tym nakłady brutto na środki trwałe.....	95,8	99,6	100,9	102,2	107,2	107,7	108,2	108,4	105,5	103,6
Eksport.....	111,0	117,1	110,5	109,9	109,2	104,5	108,8	108,2	101,6	103,9
Import.....	110,1	119,5	112,5	113,4	108,4	104,4	105,5	105,3	97,7	99,2
Popyt krajowy.....	102,6	104,4	105,5	105,2	104,2	104,7	103,2	102,9	102,7	100,2
Produkt krajowy brutto.....	103,0	103,7	104,7	104,0	104,6	104,7	104,0	104,0	103,5	102,5
Wartość dodana brutto.....	104,0	103,0	103,4	104,2	103,3	104,8	104,6	104,0	103,8	102,6
w tym:										
przemysł.....	110,1	107,9	106,8	104,9	104,1	108,1	105,6	107,7	105,9	100,7
budownictwo.....	105,1	106,9	104,1	110,7	111,0	113,2	115,2	109,3	108,1	105,9
handel; naprawa pojazdów samochodowych.....	104,9	105,1	104,6	107,9	104,6	106,5	105,0	101,8	103,2	100,7
transport i gospodarka magazynowa.....	100,4	103,9	101,8	99,4	106,6	101,1	103,4	104,7	100,0	105,4
zakwaterowanie i gastronomia.....	99,9	101,9	95,2	96,3	101,2	100,3	102,9	104,1	102,4	103,4
informacja i komunikacja.....	106,8	101,7	96,2	96,4	97,8	99,7	103,5	103,7	103,7	106,1
działalność finansowa i ubezpieczeniowa.....	79,7	91,8	143,6	121,6	106,2	90,4	95,6	99,7	98,5	113,0
obsługa rynku nieruchomości.....	107,6	104,2	103,4	104,4	100,3	103,1	105,6	101,8	101,6	103,5
działalność profesjonalna, naukowa i techniczna; administrowanie i działalność wspierająca.....	104,0	99,8	99,5	100,7	99,8	102,7	103,8	101,7	102,6	102,5
administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne; edukacja; opieka zdrowotna i pomoc społeczna.....	102,7	101,8	100,4	102,0	100,5	100,9	101,2	100,4	100,8	101,2

^a Ceny stałe przy roku odniesienia 2005.

Skala wpływu poszczególnych kategorii na wzrost realny produktu krajowego brutto^a (w p.proc.)

Wyszczególnienie	2010	2011	2010								2011				2012	
			kwartaly													
			I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II
Popyt krajowy	4,6	3,6	2,1	4,6	4,9	6,3	4,4	4,2	2,9	3,3	2,8	2,8	2,9	3,3	2,8	-0,2
Spożycie	2,7	1,6	1,6	2,5	3,3	3,1	2,8	1,9	1,0	1,1	1,2	1,2	1,0	1,1	1,2	0,9
w tym indywidualne	1,9	1,9	1,5	2,0	2,1	2,0	2,5	2,2	1,9	1,1	1,4	1,4	1,9	1,1	1,4	0,9
Akumulacja brutto	1,9	2,0	0,5	2,1	1,6	3,2	1,6	2,3	1,9	2,2	1,6	1,6	1,9	2,2	1,6	-1,1
w tym nakłady brutto na środki trwałe	-0,1	1,6	-1,5	0,0	0,4	0,6	0,7	1,2	1,5	2,8	0,8	0,8	1,5	2,8	0,8	0,4
Saldo obrotów z zagranicą	-0,7	0,7	0,6	-0,9	-0,7	-1,6	0,2	0,0	1,3	1,0	0,7	0,7	1,3	1,0	0,7	2,6
Produkt krajowy brutto	3,9	4,3	2,7	3,7	4,2	4,7	4,6	4,2	4,2	4,3	3,9	3,9	4,2	4,3	3,5	2,4
Wartość dodana brutto	3,4	3,5	2,5	3,1	3,6	4,0	3,9	3,6	3,4	3,4	2,9	2,9	3,4	3,4	2,9	1,9

^a Ceny stałe średnioroczne roku poprzedniego.

Wybrane wskaźniki sytuacji społeczno-gospodarczej kraju

Wyszczególnienie a – 2011 b – 2012	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw ¹ w tys. osób	5501	5513	5509	5514	5514	5527	5528	5520	5515	5512	5515	5503
a	5551	5543	5539	5531	5530	5531	5529	5522				
b	2105	2150	2134	2044	1963	1883	1863	1855	1862	1868	1915	1983
Bezrobotni zarejestrowani (w tys. osób; stan w końcu okresu)	2122	2168	2142	2073	2014	1964	1953	1965				
a	13,1	13,4	13,3	12,8	12,4	11,9	11,8	11,8	11,8	11,8	12,1	12,5
b	13,2	13,5	13,3	12,9	12,6	12,4	12,3	12,4				
Stopa bezrobocia (w %, stan w końcu okresu)												
a	3391,59	3422,14	3633,54	3597,84	3483,99	3600,47	3611,56	3591,23	3581,94	3617,16	3682,19	4015,37
b	3666,41	3568,32	3770,66	3719,81	3617,98	3754,48	3700,01	3686,45				
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie nominalne brutto w sektorze przedsiębiorstw ¹ (w zł)	88,1	100,9	106,2	99,0	96,8	103,3	100,3	99,4	99,7	101,0	101,8	109,0
a	91,3	97,3	105,7	98,7	97,3	103,8	98,5	99,6				
b	105,0	104,1	104,0	105,9	104,1	105,8	105,2	105,4	105,2	105,1	104,4	104,4
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	108,1	104,3	103,8	103,4	103,8	104,3	102,4	102,7				
a												
b												
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie realne brutto w sektorze przedsiębiorstw ¹	101,5	100,7	99,9	101,5	99,3	101,6	101,3	101,2	101,3	100,9	99,8	99,9
a	103,9	100,1	100,0	99,5	100,3	100,2	98,7	99,0				
b												
Przeciętna miesięczna emerytura i renta realna brutto: z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	102,2	102,3	100,1	100,0	99,3	100,2	100,4	100,1	100,6	100,2	99,6	99,8
a	100,4	100,0	101,4	101,2	101,8	100,8	101,1	101,3				
b												
rolników indywidualnych analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	100,5	100,4	98,1	98,2	97,4	98,3	98,7	98,4	98,8	98,5	97,9	97,9
a	98,8	98,5	103,4	103,4	103,6	102,8	103,2	103,3				
b												
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych: poprzedni miesiąc=100	101,2	100,2	100,9	100,5	100,6	99,6	99,7	100,0	100,1	100,7	100,7	100,4
a	100,7	100,4	100,5	100,6	100,2	100,2	99,5	99,7				
b	103,6	103,6	104,3	104,5	105,0	104,2	104,1	104,3	103,9	104,3	104,8	104,6
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	104,1	104,3	103,9	104,0	103,6	104,3	104,0	103,8				
a	101,2	101,4	102,3	102,9	103,5	103,1	102,8	102,7	102,8	103,5	104,2	104,6
b	100,7	101,1	101,7	102,2	102,4	102,6	102,1	101,8				
Wskaźniki cen produkcji sprzedanej przemysłu: poprzedni miesiąc=100	100,4	101,2	101,6	100,7	99,7	100,3	100,4	100,6	101,7	100,1	100,9	100,4
a	100,1	99,5	100,1	100,7	100,4	99,5	99,6	100,1				
b	106,2	107,5	109,5	108,8	106,3	105,6	105,9	106,8	108,4	108,5	109,1	108,2
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	107,9	106,0	104,4	104,4	105,2	104,4	103,6	103,1				
a												
b												
Wskaźniki cen produkcji budowlano-montażowej: poprzedni miesiąc=100	100,1	100,1	100,2	100,2	100,2	100,3	100,2	100,3	100,1	100,1	100,0	100,0
a	99,9	99,9	100,0	100,0	99,9	99,9	99,8	99,8				
b	100,3	100,4	100,6	100,6	100,7	100,8	101,1	101,4	101,6	101,6	101,7	101,8
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	101,5	101,4	101,3	101,1	100,9	100,5	100,1	99,7				
a												
b												

¹ Dotyczy podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

Wybrane wskaźniki sytuacji społeczno-gospodarczej kraju

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Wyszczególnienie a - 2011 b - 2012												(dok.)
Produkcja sprzedana przemysłu ¹ (ceny stałe ²):												
poprzedni miesiąc= 100 a	93,7	103,3	115,2	90,7	102,7	101,0	94,0	104,1	112,6	97,6	100,5	95,1
..... b	95,0	99,2	110,7	92,4	104,2	98,0	97,9	99,2				
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100 a	110,3	110,5	106,8	106,7	107,8	102,0	101,8	107,9	107,4	106,4	108,5	107,7
..... b	109,1	104,8	100,8	102,8	104,3	101,2	105,4	100,5				
Produkcja budowlano-montażowa ¹ (ceny stałe ²):												
poprzedni miesiąc= 100 a	30,7	111,5	142,4	109,7	125,9	117,6	96,6	101,5	118,3	95,7	92,5	140,6
..... b	35,5	94,5	131,6	114,6	123,7	105,0	92,9	105,7				
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100 a	111,0	118,7	124,2	115,6	123,9	117,0	116,5	110,8	118,1	108,9	113,0	114,6
..... b	132,2	112,0	103,5	108,1	106,2	94,8	91,3	95,0				
Mieszkania oddane do użytkowania (od początku roku) a	10289	18329	27500	36973	45726	54568	65064	75965	86839	101027	114443	130954
..... b	12468	23783	36292	47379	57411	67845	79220	92021				
Sprzedaż detaliczna towarów ¹ (ceny stałe ³):												
poprzedni miesiąc= 100 a	70,8	101,8	117,4	101,7	98,3	101,9	101,3	101,5	101,3	102,8	93,5	120,3
..... b	74,9	101,0	115,0	97,0	100,8	100,2	102,2	100,5				
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100 a	102,3	108,6	105,1	113,6	108,5	106,4	104,2	106,9	107,7	106,8	107,4	104,2
..... b	109,9	108,9	106,9	101,8	104,3	102,6	103,4	102,3				
Wynik budżetu państwa - od początku roku (w mln zł) a	-2762,0	-14409,2	-17499,7	-21585,5	-23728,3	-20222,2	-21083,6	-20680,7	-21888,5	-22470,4	-21573,4	-25124,4
..... b	-5301,8	-16515,6	-22968,6	-24819,9	-26981,0	-21085,6	-24338,8	-22935,0				
Średnie kursy walut w zł - NBP:												
100 dolarów USA a	291,48	287,87	286,88	274,67	274,19	275,86	279,11	287,70	314,29	317,69	326,09	339,59
..... b	338,84	316,08	313,20	317,27	334,72	343,99	340,61	330,21				
100 euro a	389,69	392,86	401,74	397,06	393,95	396,95	399,07	412,32	433,32	435,62	442,39	447,66
..... b	437,75	418,40	413,70	417,56	428,84	430,72	418,96	409,12				
100 franków szwajcarskich a	305,03	303,12	311,88	305,92	314,00	327,99	338,24	368,94	361,93	354,41	359,34	364,68
..... b	361,35	346,60	343,00	347,36	357,00	358,65	348,84	340,64				
Handel zagraniczny ⁴ w mln zł												
eksport a	40153,3	42483,4	48187,9	44225,9	46415,3	45259,8	42486,9	45945,9	52812,9	52071,3	52126,2	46570,2
..... b	48308,5	47661,7	51304,8	47935,2	49949,8	49569,4	48865,1					
import a	44300,5	47210,9	52935,3	50553,5	52021,9	51666,4	48956,6	51626,1	56269,0	56928,9	57444,7	53458,9
..... b	52903,3	52887,2	54984,5	50770,8	54734,2	52446,4	50913,9					
saldo a	-4147,2	-4727,5	-4747,4	-6327,6	-5606,6	-6406,6	-6469,7	-5680,2	-3456,1	-4857,6	-5318,5	-6888,7
..... b	-4594,8	-5225,5	-3679,7	-2835,6	-4784,4	-2877,0	-2048,8					

¹ Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ² Średnie ceny bieżące z 2005 r. ³ Ceny bieżące z okresu poprzedzającego okres badany. ⁴ Od stycznia 2012 r. - dane wstępne.

Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne

A. Unia Europejska

Wyszczególnienie	PKB			Handel zagraniczny			Zharmonizowana stopa bezrobocia ^a			Zharmonizowany wskaźnik cen konsumpcyjnych			Produkcja przemysłowa ^b			Produkcja w budownictwie ^b																				
	2011	2012		eksport	import	saldo	VII 2011	2012		VIII 2011	2012		VII 2011	2012		VII 2011	2012																			
		I kw. ^a	II kw. ^a					VI	VII		VI	VII		VI	VII																					
																	zmiana w % w ujęciu rocznym																			
zmiana w % w ujęciu rocznym																	w mld euro		w %		zmiana w % w ujęciu rocznym															
UE - 27	1,5	0,1	-0,3	.	.	.	9,6	10,4	10,4	3,0	2,5	2,7	3,5	-1,9	-1,6	2,8	-5,4	-6,1																		
Strefa euro - 17	1,4	0,0	-0,5	.	.	.	10,1	11,3	11,3	2,6	2,4	2,6	4,1	-2,1	-2,3	3,1	-2,8	-4,7																		
Austria.....	2,7	1,1	0,8	1,8	1,4	-4,2	3,8	4,5	4,5	3,7	2,1	2,3	7,2	0,5	.	-1,4	-2,7	.																		
Belgia.....	1,8	0,4	-0,3	1,1	-0,6	8,2	7,3	7,2	7,2	3,4	2,0	2,6	2,5	-2,1	.	5,3	7,6	.																		
Bulgaria.....	1,7	0,5	0,5	2,5	13,7	-2,7	11,1	12,3	12,4	3,1	2,4	3,1	7,4	2,3	0,3	-13,8	-3,6	3,0																		
Cypr	0,5	-1,6	-2,3	3,2	-9,7	-2,2	7,7	10,6	10,9	2,7	3,8	4,5	-11,3	-10,6	.	-7,6 ^c	-16,5 ^d	.																		
Dania	0,8	0,3	-0,9	2,2	5,2	4,8	7,4	8,0	7,9	2,4	2,1	2,6	0,4	-2,1	-0,3	-1,4 ^e	-1,0 ^d	-8,9 ^f																		
Estonia	8,3	3,7	2,7	2,8	5,8	-0,6	13,2 ^e	10,9 ^d	10,1 ^f	5,6	4,1	4,2	21,6	-3,5	-7,3	11,4 ^e	27,9 ^d	30,0 ^f																		
Finlandia	2,7	1,8	0,1	-0,5	-1,3	-1,2	7,8	7,6	7,6	3,5	3,1	3,3	-0,1	-0,5	1,2	14,2	-0,6	.																		
Francja	1,7	0,3	0,3	3,6	2,6	-43,9	9,6	10,2	10,3	2,4	2,2	2,4	2,4	-2,8	-3,3	1,5	-0,3	-2,0																		
Grecja	-6,9	-6,5 ^g	-6,3 ^g	14,8	-11,3	-8,1	17,8	24,4	.	1,4	0,9	1,2	2,2	-0,1	-5,3	-34,9 ^e	-10,6 ^d	-28,6 ^f																		
Hiszpania.....	0,4	-0,6	-1,3	1,1	-3,1	-18,9	21,7	24,9	25,1	2,7	2,2	2,7	-2,4	-6,1	-5,4	16,6	0,1	-16,1																		
Irlandia.....	0,7	1,4	.	-2,0	-2,0	20,9	14,7	14,8	14,9	1,0	2,0	2,6	-6,8	4,9	5,1	-21,8 ^e	-10,1 ^d	-9,0 ^f																		
Litwa.....	5,9	3,9	2,8	7,3	4,6	-1,2	15,2	13,2	13,0	4,4	2,9	3,4	7,7	0,5	4,3	16,6 ^e	12,8 ^d	3,2 ^f																		
Luksemburg	1,6	0,0	.	0,3	8,0	-2,8	5,1	5,4	5,5	3,7	2,7	2,8	-0,6	-1,5	-5,4	-5,5	6,4	.																		
Łotwa	5,5	5,5	4,6	14,0	17,9	-1,3	17,0 ^e	15,4 ^d	15,9 ^f	4,6	1,9	1,9	8,6	5,4	5,3	-0,9 ^e	28,5 ^d	23,5 ^f																		
Malta.....	1,9	-1,0	0,9	7,7	3,5	-0,7	6,4	6,3	6,3	2,5	4,2	3,2	-3,1	2,5	2,9	0,2 ^e	-0,4 ^d	-0,4 ^f																		
Niderlandy	1,0	-0,8	-0,6	7,2	7,5	25,6	4,3	5,1	5,3	3,2	2,6	2,5	3,9	0,4	-2,5	1,3	-10,2	-10,8																		
Niemcy.....	3,0	1,2	1,0	4,8	2,4	92,4	5,9	5,5	5,5	2,5	1,9	2,2	10,4	0,0	-1,7	7,9	3,6	2,2																		
Polska	4,3	3,5	2,5	3,3	0,2	-5,7	9,6	10,0	10,0	4,0	4,0	3,8	3,9	1,0	4,6	17,3	-4,9	-8,4																		
Portugalia	-1,7	-2,3	-3,3	9,2	-5,6	-5,1	12,5	15,7	15,7	2,8	2,8	3,2	-4,4	-4,8	-0,1	-11,6	-19,2	-18,2																		
Republika Czeska	1,7	-0,5	-1,0	5,3	0,8	6,7	6,7	6,7	6,6	2,1	3,3	3,4	6,3	-0,2	1,7	-10,7	-8,1	-1,7																		
Rumunia.....	2,5	1,2	1,7	0,9	0,6	-4,6	7,5	7,3	7,0	4,3	3,1	4,0	4,1	0,4	2,2	16,9	-2,5	-5,4																		
Słowacja.....	3,3	3,1	3,0	9,9	5,1	1,8	0,4	13,8	14,0	4,1	3,8	3,8	3,3	13,0	18,4	-2,6	-11,1	-12,4																		
Słowenia	0,6	-0,7	-2,2	1,6	-0,2	0,0	8,1	8,2	8,1	1,2	2,6	3,1	0,9	2,6	1,9	-27,0	-11,2	-18,3																		
Szwecja	3,9	1,4	1,3	0,1	-1,2	4,9	7,4	7,6	7,5	1,6	0,7	0,9	4,5	2,9	1,6	6,4	4,6	-1,2																		
Węgry.....	1,6	-1,2	-1,1	0,8	1,5	3,6	11,0	10,8	.	3,5	5,7	6,0	3,4	0,6	-2,2	-17,7	-11,1	7,7																		
Wielka Brytania.....	0,8	-0,2	-0,5	2,9	9,9	-73,8	8,2	8,1	.	4,5	2,6	.	0,0	-3,7	-0,5	0,6	-14,0	-10,2																		
Włochy.....	0,4	-1,5	-2,6	4,2	-5,8	-0,1	8,2	10,7	10,7	2,3	3,6	3,3	-1,1	-7,9	-7,3	-6,5	-13,1	-14,2																		

a Dane wyrównane sezonowo. b Dane wyrównane dniami roboczymi. c I kw. 2011 r. d I kw. 2012 r. e II kw. 2011 r. f II kw. 2012 r. g Dane niewyrównane sezonowo.

B. OECD i wybrane kraje świata

Wyszczególnienie	PKB ^a			Handel zagraniczny			Zharmonizowana stopa bezrobocia ^a			Wskaźnik cen konsumpcyjnych (CPI)			Produkcja przemysłowa ^a			Produkcja w budownictwie ^a			
	2011	2012		I-VI 2012	I-VI 2011	saldo	VII 2011	2012		VIII 2011	2012		VII 2011	2012		VII 2011	2012		
		I kw.	II kw.					VI	VII		VI	VII		VI	VII				
																	zmiana w % w ujęciu rocznym		
zmiana w % w ujęciu rocznym				w mld USD			w %			zmiana w % w ujęciu rocznym									
OECD	1,8	1,7	1,6	.	.	.	8,0	7,9	8,0	3,2	1,9	.	3,0	1,3	
w tym:																			
Australia	2,3	4,4	3,7	.	.	17,4	5,1	5,3	5,2	3,6 ^b	1,6 ^c	1,2 ^d	-1,4 ^b	3,9 ^c	0,5 ^d	4,0 ^b	3,1 ^c	3,1 ^d	
Chile	6,0	4,5	5,5	-5,0	4,1	-0,1	6,9	6,2	.	3,2	2,5	2,6	1,9	7,8	2,5	15,7	-21,2	11,4	
Islandia	2,6	3,3	1,4	0,9	0,2	0,1	6,9	6,5	6,5	5,0	4,6	4,1	16,7	.	.	-4,4	.	.	
Izrael.....	4,6	3,3	3,2	-8,3	2,8	-10,0	.	7,1	6,5	3,4	1,4	1,9	-3,1	4,1	.	11,2 ^b	.	.	
Japonia	-0,7	2,8	3,3	2,9	9,3	-35,6	4,7	4,3	4,3	0,2	-0,4	.	-1,1	-0,3	-2,3	.	.	.	
Kanada	2,5	1,8	2,5	4,1	3,5	-1,5	7,3	7,2	7,3	3,1	1,3	.	2,3	2,6	.	4,0	3,8	.	
Meksyk	3,9	4,6	4,1	7,5	7,2	0,1	5,3	4,9	4,7	3,4	4,4	4,6	4,2	4,2	.	4,8	5,9	.	
Norwegia	1,4	4,2	4,8	5,1	-7,5	41,1	3,2	3,1	.	1,3	0,2	0,5	-3,2	7,3	3,8	.	.	.	
Nowa Zelandia	1,3	2,3	2,6	-0,6	5,1	-0,9	6,5 ^b	6,7 ^c	6,8 ^d	5,3 ^b	1,6 ^c	1,0 ^d	-1,6 ^b	0,6 ^c	1,7 ^d	-10,6 ^b	-3,7 ^c	2,6 ^d	
Republika Korei	3,6	2,9	2,3	0,8	2,1	11,6	3,3	3,2	3,1	4,7	1,5	.	5,0	1,3	0,1	.	.	.	
Stany Zjednoczone	1,8	2,4	2,3	.	.	-371,1	9,1	8,2	8,3	3,8	1,4	1,7	3,4	4,7	4,4	-6,0	9,2	16,4	
Szwajcaria.....	2,1	1,2	0,6	.	.	.	4,4 ^e	4,3 ^c	.	0,2	-0,7	-0,5	1,8 ^b	.	.	3,9 ^b	-4,1 ^c	-1,2 ^d	
Turcja	8,5	2,4	3,2	.	.	-55,7	9,2 ^e	8,1 ^c	.	6,7	9,1	8,9	9,7	2,2	
Brazylia	2,7	0,7	0,5	-1,2	3,9	6,8	6,2 ^{ef}	5,7 ^{df}	.	7,2	5,2	5,2	1,5	-4,4	-4,3	6,2	-1,9	1,1	
Chiny	9,4	8,1	7,6	8,8	6,8	103,3	.	.	.	6,2	1,8	2,0	
Indie	7,0	5,3	4,2	.	.	-76,1	.	.	.	9,0	9,8	.	3,6	-1,7	0,0	.	.	.	
Rep. Pd. Afryki	3,1	2,1	2,7	.	.	-0,6	25,4 ^{bg}	24,9 ^{cg}	24,7 ^{dg}	5,3	5,0	5,1	.	.	.	-28,7	-19,3	-5,1	
Rosja.....	4,3	4,9	.	.	.	98,7	6,8 ^{bf}	5,9 ^{df}	5,7 ^{df}	8,1	5,6	.	5,9	3,0	3,5	2,7 ^b	2,1 ^c	6,1 ^d	

a Dane wyrównane sezonowo. b II kw. 2011 r. c I kw. 2012 r. d II kw. 2012 r. e I kw. 2011 r. f Osoby w wieku 15 lat i więcej. g Osoby w wieku 15-64 lata.

Uwaga do części B: przeliczeń danych dotyczących handlu zagranicznego w oparciu o dane zawarte w bazie OECD dokonano w Departamencie Analiz i Opracowań Zbiorczych GUS.

Źródło: EUROSTAT, OECD, GUS — dane pobrano w dn. 21.09.2012 r.